+ Jesus · Maria

+ die conceptionis scte virginis · 1482 · fulg.

De ~~[illegible]~~ fuga demonum :–

Quemadmodū desyderat ceruus ad fontes aquarū: ita desyderat aīa mea ad te ds.

Ad suas palmites paruulas nouiter ī sua sancta ecctia plantatas Balsominā . franciscam . et Antoniam filias huius maximi peccatoris cū salute ī xpo yhu nrō dulcissīo redemptore. Me eīm coniūctio caritatis qua uos desydero saluas esse et in xpo ꝑpetue iocūdari ī sua dei et hominis btifica uisione, in quā beati prospicere semꝑ uolūt. et mortifere carnis ligamen quo cōiuncti sum adīuicē hortatur comonet et inuitat, ut aliquod munusculum salutiferū uobis mittam. Super quo, licꝫ nō litteris imbute, ualeatis aliquod solamen accipere. Ille eīm qui me cōmouit ad istud deus. qui trinꝰ uiuit et regnat ī patria, scit ꝙ nō mentior: quia ipē cor meū scrutatur et uidet. et pro toto desyderio et uiribꝫ qbus ipē concedit. ante eū preces porrigo. ut uos taliter sua confirmet ī gratia, ut siue ꝑ uitam monasticā, ut ꝓut duxerit faciendū. uos taliter gubernet et regat, ut sitis de beatoꝝ nūo electoꝝ.. qd et de me et alijs cupio peccatoribꝫ secuturū. // Consyderans eīm Carissime ī xpo filie. et huius miserime carnis adhuc paruę ꝓpagines. uos uitam et uestigia illius gloriose uirgīs Claręsequi uelle, et uos ī scīmoniali habitu ducere uitā uestrā, ut securius dō seruire possitis: que ꝑ xpi amore claustrali carcere cupitis mancipari. ut bona que claustrū tribuit appetatis. Bernardū cuius cū dī auxilio cupio in hoc opusculo habere ducatū.

uolo pro subsidio ĩuocare: ut mihi et uobis dicat
quid de claustro sentiat in apertis. nõ de muris
intelligo. sed de religiosa uita, que cõiter ĩ clau-
Ber. stris debite obseruatur. Dicit ẽim. Bonũ est nos
hic esse. silicꝫ ĩ claustro. idest ĩ religionis statu.
quarẽ? quia homo uiuit purius, cadit rarius, re-
surgit uelocius, incedit cautius, quiescit securius,
irroratᵘʳ frequentius, purgatur citius, moritᵘʳ con-
fidentius, p̃miatur copiosius. hec Bernardus.
Meq; qui iam dẽi grã mundũ neglexi et spreui, ut
xp̃m lucrifaciã. per te dulcissime dñe uocatũ ad
tuoꝝ pauperũ thesaurũ tam nobile ꝯstruare,
religioni me subicere uolui, et statui cũ tuo ad-
iutorio dulcissime yh̃u care ĩ paupꝫtate uiuere,
et eã p̃uirib; amplexari, et si ostiatim querere
panis fragmenta deberẽ: et bona oĩa que modi-
ca supesse uidentᵘʳ, ad dẽi honorẽ et paupꝫũ susten-
tationẽ disponere. loco legitimꝫ uobis debitꝫ
de caducis, preciosã querendi margaritã p hanc
uiam meditationũ huiꝰmodi. quas describã dño
concedente, hoc paruũ opusculũ decreui ꝓ ũra
portione trãscribere. Nec dubito ꝙ sicut letantᵘʳ
homĩes ĩ messe, et uictores capta preda q̃do di-
uidũt spolia! sic letabitᵘʳ et delectabitᵘʳ cor ũestrũ
in dño, et ei seruire totis uirib; sitietis. Nam et
ip̃a ueritas que falli nõ potest dixit Simile fore
celorũ regnũ homini q̃renti bonas margaritas, q̃
inuenta homo pre gaudio uadit et uendit oĩa
que habet et emit eam. Sed dicite q̃so. que ẽ pre-

ciosior margarita dulcissio yhu xpo que faciliter
poteritis inuenire legendo, meditando, orando &
et gtemplando. Nec filie dubitetis. dabit enim i his
a dno itellectus, licet lras ignoretis, qualem q pluribus
sanctis et seruis di legimus esse datum. Quid enim
legimus de patre nro francisco qui ignarus
fuerat lrarum? Quid de virgine clara eius filia
spuali, et de alijs multis? Potens enim est ds omem
gratiam abundare facere i uobis p yhm xpm, ut ait ap.
Tanta enim et ifinita sut merita xpi i qbus omia acq-
runtur. Surgite filie. vexillum crucis apphendite. ad
xpi pedes uos sternite. plagas et cicatrices pro nobis
receptas inspicite. illusiones et derisiones audite. la-
tus apertum uidete, in quo oms thesauros sapientie
ipo dante poteritis iuenire. Pedes et manus cofi-
xos cruci respicite, et ipm promptum aptis brachijs
peccatores continue amplexari, no capite supbo, sed
humili spinarum diademate coronato. fel et acetum
considerate frequenter. Et si hec i mente uersabitis,
et exterioribus oculis ac interioribus uolueritis talia
ruminare, quequ uestrum cum Salomone dicere pote-
rit canticorum flamiferam cantilenam. Nun uidistis
quem diligit anima mea? Et sic qrendo iuenietis.
et quequ uestrum incipiet modulari. Inueni quem di-
ligit anima mea. tenebitis eum taliter faciendo,
donec ipe deducet uos i domum tabernaculi admi-
rabilis glorie magni di, quem ei equalem credimus,
licet respectu humanitatis xpi fidelibus minor pre
sit, unum tamen i essentia cum pre et spu sco creditur

et tenetur. Ego eni͠m omne ius quod ī uos habebā pa-
trie potestatis sibi ueracissimo dn̄o resignaui et tri-
bui illa deuotion̄ qua potui, et sepissi͠e depcando ut
uos et me habeat recomissos: ne q; qui tanta erga uos
sensualitate stringebar[a] tali amore abstergeret sen-
suale: ut possem securi⁹ et iocundi⁹ sine ullo impedi-
mento cū hoc nauigio ī hoc procelloso mari conti-
nue nauigare. Ipse eti͠ȝ scit q̄ nō mentior, q̄ taliter
me a uestri laqueo liberauit, q̄ mihi impossibile
uisum esset, nisi cōsiderē in sua maxīa bonitate,
eius potentiā meditando. Lic& eni͠m amor reman-
serit rationalis: nō tam̄ mihi impedimento est, qn̄
omīa possim que placita sūt, dulci deo. Ipse eti͠ȝ est
ds nr̄: nos aūt populus eius et oues pascue e⁹. Ipse
fecit nos et nō ipi nos. Cū eni͠m creatoē, redem-
ptione nutrimento ac eruditoē sit pater noster:
que esse potest ratio que nos ualeat ab eius charita-
te diuidere? Tribulatio, an angustia, an psecutio,
an fames, an nuditas, an piculū, an gladius? Cer-
te ipo auxiliante et regente nauiculā, omīa le-
uissime pro sui amore portabim⁹. Ipsū ergo ame-
mus, nō seruili sed potius timore, filiali. Lic& eti͠ȝ
nos disciplinet uariis suis modis: nam quos amo
cōrigo et castigo: ipsū amare debem⁹, etiā si nos
damnare penitus decreuisset. Ipse eti͠ȝ bonus est:
et ī bonitate sua docet nos iustificatoēs suas. Esto-
te sollicite filie, uigiles et deuote. Accipite corde
et corpore qd̄ trāsmitto munusculū. Gustate et ui-
dete, et mellifluā inuenietis dulcedinē ex uisterib⁹

yhu xpi ɔtinue in suos famulos et famulas emanan-
tem. Nec dure nobis angustie, gemitus suspiria
dolores et lachrime ī hoc seculo uideantur. ut illā
rosam pulcherimā colligatis de rosario suo. ipse
eīm est flos campi et lilium ɔualliū. Donec eīm
in hac uita sumus spinas et penas gustemus, ut
gaudia postea habeamus eterna. hoc igr̄ phemio
recitato cū adiutorio sanctissīe trinitatis, uenio
ad propositū qd̄ peropto: Ad libri titulū quē de com
punctione et fuga demonū censui nominari. ad lau-
dem eius qui ī maiestate trinus et unus ds̄ uiuit
et regnat in secula seculorum Amen :-

De Lachrimis prohemium incipit :-

EATI qui lugent, quoniā ipi ɔsolabunt. Ex ore
audiuimus ueritatis et nostri dulcissimi redē
ptoris dn̄i yhu xpi, inter alias animas que sūt bea-
titudīs gloriā adepture repiuntur et ille que ue-
ras lachrimas mentales ac ēt corporales intus
sentiūt et degustant. foras qz psepe emittūt ab ocu-
lis exterioris homīs abundanter. Non eīm ē ī nr̄a
potestate hec facere. sed a gratia nobis ab illa infi-
nita di bonitate ɔcessa aliqūdo tale donū singlr
indulgetur. Et ut de ipis lachrimis que multiplı-
ces sunt: Aliqūdo meritorie. aliqūdo inutiles et ifru-
ctuose, possimus habere clarissimā ueritatē. aliqli
breui narratōe ɔstringā materiā plibatā. Te qui il-
luminas omnēz hominē uenientē in huc mundum,
supplici deuotōe deposco. ut hoc cor opacū, et caligi-
ne tenebrosū illumines illa luce, quā nos hortādo

in tuo sacro eloquio monuisti seq̄ndā. et totis uiri-
bus amplectendā. Credite in lucem ut filij lucis
sitis. Tu eīm lux mundi es. et qui te seq̄tur nō am-
bulat in tenebris. sed habebit lumen uite. lumen
de lumine deū uerū de deo uero. Et carendo me-
ritis dubito p̄sumptioni imputari potius q̄ petitio-
ni discrete. Tamen confidens in te qui dixisti peti-
te et accipietis. et in tua beatissiā matre aduocata
huius maximi peccatoris. que sua pietate a te hāc
gratiā benigne et misericorditer impetrabit. Iā diu
mentali itinere fatigatus de huiusmōi lachrimis ad
demones fugandos et uitia balbutienti lingua sicca
ut ita dixerim ī uerba prorūpe. nō inueniēs uiā.
sed cū cecus essem. et a ceco ducatū accipem ī foueā
cecidissem. nisi tu dulcissīe Jesu uidens me taliter
fatigari auxilio tue gratie mirabilr subuenisses. Et
tu qui cuncta uides ueritatē an dicā. et an pro tua
gloria an pro laude fallaci spē idem notitiā habes
a quo talia pcesserūt. Cū eīm die quadā ꝯquirerē
quid sancti patres antiq̄ de lachrimis tetigissent
legissemq̄ Gregoriū. Effrem similiter ac Isaac. et illū
aptoꝝ Paulū uas electū ad nomē tuū coram regibꝫ
deferendū. In camera solus existens. ut meū desy
deriū salubrius impleret. Quidā post terga mea
uocem salutatōis emisit. Pax uobis sua formaliter
uerba fuere. Cepitq̄ me strictissīe admonere de
cura paugū exercenda. et de ratione quā me deo
altissīo reddere oporteret. Vides eū ait Thesaurū
a dnō ī tuis manibꝫ ꝯsignatū. Custodi et salua eū.

et tali uenustate sermõis et igneis uerbis sua lingua sonabat q me totũ ardentẽ in cordis uiscerib; sentie bam. Et nõ ualens pre gaudio silentiũ retinere ad eum monachali nigro habitu sic uestitũ in etate ui rili dixi illa deuotõe qua ualui. Pater unde estis uos. et iocundo uisu et risu aliquali. de ciuitate sũ Jerlẽ. Non tibi dñe opus est talia enãrare, que corde me sentire fecisti. Responsũq3 sibi ut habui replicaui. De illa supna Jerlm que est mater nrã. Gaudẽs ĩ uisu et letus facie se ostendit, ita ut potius ex beatorũ spirituũ foret qui humanã speciẽ induisset q̃ uere persona que uiueret ĩ humanis. Me aũt uidens li bros ante habere de quib; meũ ppositũ pficere ĩqui rebam, benignissima uoce q̃siuit. Quid q̃ritis inue nire. Ego uero cupiens pficere qd optabã. Sũ eni quid faciã dubius, nec ualeo declarari. Sepissime circa lachrimas meditando an salutifere sint pro anima abluenda. Credidi ex scripturis q̃ reperi ita fore. Quedã aũt tentatio a quadã psona pcessit que in pniciũ anime clari pro illo gaudio sempiter no qd speratur beatifice uisionis asserebat. Et ut eã ad aliquã claritatẽ deducere ualeã, ne taliter pedes firmet ꝯtra omniũ scribentiũ mentẽ z uerba pplexus sũ an scribere et qd possim, ut eius erorẽ deus a sua mente depelleret. Vir itaq3 dixit. nõ dubi tes lachrimas hominis fore gratissimas deo. et de dupli ci specie tibi figurã ostendã ĩ ueteri testamento. Quidã eni patriarcha filiam habens suã, eã ad ui rum misit sup asinã eqtantẽ. duo irrigua sibi pro

dote ꝯstituit. irriguū supius, et irriguū inferius.
hec eīm figura sigficat animā rationalē que p̄do-
minari uult carni, et sensualitatē ꝯtrās et subiu-
gans uadit ad uirū cuius ġnationem quis poterit
enārare. uirū quē mulier circūdedit, ut Isaias ꝑ
nouo asserit p̄dicandū, uirū dolorū, omēꝫ habentē
infirmitatē. Duo eīꝫ irrigua pro dote ex qua ua-
leat sustentari dedit. unū inferius aliud supius:
timorē pariter et amorē. homo eīꝫ debet specialiter
pro posse suo quotidie lachrimari pro offensionibꝫ et
peccatis quibꝫ īiurias uarias ꝯtulit creatori, pro
quibꝫ gehēnam ignis sibi uidet esse paratā, nisi cle-
mentissimus d̄s pro sua misericordia eū suscipiat
ad misericordiā et gratiā salutarē. qd satis potest
cōprehendere q̄do sibi libet talibꝫ lachrimis et gemi-
tibꝫ abundare. Irriguū uō supius tūc subseqt̄. quia
cū uidet et intelligit ꝑ plurima signa, sua peccata
dimissa, supnā patriā meditando, pro eius ꝓlōgato
incolatu nō cessat lachrimas effundere gaudiosas.
Et subiunxit. Illa eīꝫ ꝑsona que dicit esse p̄mium
qd quis ꝑcipere se sperat ī patria, tūc uerū diceret,
si ob inanem gloriā id facere diceret. Nam & ueri-
tas dicit. Amen dico uobis receperūt mercedē suā.
Quid eīm utilius pro aīa q̄ gemitibꝫ et lachrimis
abundare. ex qbꝫ peccata tolluntᵣ et aīa suo iungitᵣ
creatori. Et sermone ꝑacto fingens uelle recedere,
me per q̄plures passus colloq̄ndo ꝯduxit. Et figens
gressum uersū me dulciter allocutus dixit. Ego an-
te mei recessū uolo tibi ostendere duo pulchra. Et

ẽt quendā libellum aperiēs ostendit mihi nescio, si di-
cam, imaginē crucifixi. O dñe bone yhu. tu scis qua-
lis illa fuit imago, nō mortui sed uiuentis. nō ut mos
pictorū est, sed aptis oculis fustib; cesum et pcussioib;
laceratū. Visum eīm tūc fuit mihi dulcissīe yhū xpe
te uiuū uidere et crucifixū ac sanguīe madefa-
ctū. ac si tūc sanguis calidus ex pcussionib; emanaret.
Et quatr talem imaginē cordi meo dñe impressisti
testes nō quero, quia tu es iudex et testis, qui secre-
tum cordis scrutaris et uides. O utinā dulcissīe yhū
xpe semp ī mea duret memoria talis uisio nunc ī
enigmate patefacta, usq; quo ad eam sicuti est me ui-
dendū adduxeris requiē tributur? Secundū uō qd
ostendere pcurauit fuit mortis imaginē et figurā
in quodam aureo prato cū falce depictā. hec duo in-
quit tibi uolui demonstrare, ut ea memorit habe-
as. Et dū in limine recessus existeret, si darem sibi
unū modicū aque, ualde sibi carū fore expssit. Cre-
debam erg usq; tūc eū nō hominē, sed potius beatū
spiritū tali humanitate formatū. et cū sibi ut se re-
ficeret pparassem, pharisео murmurati ɔtra dnm
me similē feci, dicens intra me. Si iste esset spirit
angelicus, nō hec faceret que homis potius usui depu-
tantur. Tu dñe scis q ipe tali obiectōi respōdit. Non
miremini si me uidetis cibū assumere pro corpore
sustinendo. Quod audiēs interogaui eū ubi fuit
mansio uestra ī ista nocte pterita? Respondit se ī
monasterio sancte Justine nocte pterita pnoctasse.
Dū ultra pcedere an ī alio monasterio cōmorasset.

dixit In monasterio fui qd̃ prata lea noīatur. hisq3
uale dicens hylariter recessit. et quo iuerit non
ualui habere notitiā. Et uolens scire ueritatem
me contuli ad p̄dicte sancte Justine monasteriū
monachoꝝ obseruantiū regulā bndicti. A qbꝫ quāta
habueri et quatr t̃rena meā possessionē plenam
spinis et tribulis. diuersis et uarijs legonibꝫ et cul-
tris acutissimis foderūt. extirpando radices inu-
tiles uirgulta et gramina que t̃ram tenebāt tal̃r
occupatā. ut semen qd̃ proiceret in ea. suffocare-
tur a spinis. aridaretur ī petra. a falsisq3 auibus
ederetur. et parū in bonā t̃ram. que nō erat. red-
dere poterat fructū sexagesimū ut ueraciter debuis-
set tu dn̄e nosti. Et qa dn̄e tu nosti om̄ia. et tuos
ministros patres illos assumpseras. quibꝫ cura cō-
miseras p̄libatā. ut erga me illud apti uiderentū
implere. cū increpatōibꝫ me propt̃ uitia arguen-
tes. obsecratōibꝫ et p̄cipuis blandimentis taliter li-
nientes. ut euulsio leniter fieret de ijs que ipaꝫ
t̃ram reddebāt inutilem. et suo igne charitatis ac-
censo. que tam dulciter tam fecunde et ɔtinue īmi-
serūt. ut tui ministri. ꝑ te benignū et gratissimuꝫ
erga me peccatorē uehem̄tissīe induxerīt. t̃ram
taliter exbarbatā. et a spinis et tribulis em̄udatā
fecerūt ad fertilem cultū duci. ut loco īfructifera-
rum arborū. plantarent uirgulas fructuosas. et
eusebiū de transitu sancti patris hieronymi uo-
luerūt ī parte ubẽrima mee t̃re p̄mit⁹ seminari.
Et dn̄e yh̄u xp̄e tu ꝑ ānum scis me ab eis taliter

educatū tua gratia hec agente, ut nouus essem ī
uita et morib; reformatus. Et sicut Maurū Bene-
dictus elegit ī filiū, sic me Maurus cū karitate
suscepit, indignū tam̄ ipm habere ī patrē. Qui et
per se ac p alios quotidie exercebat, ut mihi mū-
dus crucifigeretur: et multiplicib; documentis
me docuit aduersa despicere et de gaudijs non
curare, usq3 quo dn̄e te ductore me in uirū al-
terū reformauit. Quis enim dulcissi͞e dn̄e tua po-
terit secreta metiri, et psecutiones et penas quis
cōprehendere poterit et fructū quē paras ex eis.
Ego eni3 dn̄e ī culmi͞e gstitutus me esse putabā, ho-
nores et cōmoda, licet multa illicita me haberē
uidebā, qui longē a te me fecerāt, et de te quasi
penitus ī capacem. Timor tam̄ tuus licet īregu-
latus esset semper ī me fuit, et circa tuos paupes
tua optima bonitate me tali pietate ditasti, q me-
diantib; ītercessorib; multis, aduersa decreui mi-
hi fore iocunda. Et tu pater Maure qui adhuc in
humanis aspiras, scis quot orōnib; et uigilijs tuos
filios fecisti iocūdissi͞e et sepius delectari, ut me
ille sanctissim9 Jesus nr̄ qui cunctos sua uisiōn pre-
miat seruitores, mundaret a uitijs, uirtutib; illu-
straret ac fortificaret ī eis. Ipsi ergo altissi͞o qui ex-
traxit me de lacu miserie et luto fecis gratias
refero, ac prib; plibatis, cuius curā, charitate et sol-
licitudi͞e pciosa a dn̄o habui, ipos q3 cū charitate de-
posco ut orent ad dn̄z, ut me de numero una secū
suor faciat elector. Et eis hoc speciali commicto opusculū

Maurū Bn̄dictus elegit in filiū

uidendā et corrigendū, et successiue a uen. pribꝫ
ordinis nostri, a quibꝫ hec pprius plantata aug
mentū et irrigationē et habuerūt. Quibꝫ omībꝫ
et me aliqs submitto. Et licꝫ & fidelem me sentiā
et ueraciter christianū. nec mente habeā sancte
matris ecclie nec sanctoꝝ sententijs aliquatenꝰ ꝯtra-
dicere. tamē si lapsu lingue ut aliqd ignoranter
dixero qđ eis sit in aliqua parte ꝯtrariū, illud re-
uoco casso et nullius firmitatis haberi uolo; et
ignorantie ascribi rogo nō heretice prauitati, de
qua secta esse nolo uerbo nec opere nec et reputari.
Ad propositū rediens hac digressione pmissa. Re-
peti ꝙ in dicto monasterio monachus aliqs nō
fuerat nisi solitꝰ habitare. Abinde ergo citra
dñe mi yhu quantū habui desideriū dictum de
lachrimis ac pasci ac gemitibꝫ abundare. tu qui
fraudari nō potes uides. et sine te ne dū id, sed nec
aliud bonū facere possumus ut ex nobis. Da ergo
qđ iubes, et iube qđ uis, ut ī hac lachrimaꝝ ual-
le lachrimis et gemitibꝫ abundemꝰ. Et hūc debilē
intellectū tuo muni presidio, ut et pro me et uo-
bis quibꝫ hoc munusculū defero, et qui in talibus
delectantur, talia dicere que lectorem ad cōpun-
ctionē inducāt cū lachrimis, ī mensura, apud
tuā sapientiā stabilita, et auditores ī his faciat
iocundari, fugando demones ab eisdem, et tua grā
nos tuere qui uis omēs homines saluos fieri. ij

De Diuini auxilij īuocatōe, et lachimaꝝ diuisione.

Via de lachrimis aliqđ pposui ptractare post

alios qui sparsim talia tetigerũt. Te dulcissimũ yhm xpm cũ patre et spũ sco unũ deũ in essentia et maiestate in trinitate regnantẽ, inuoco, depcor et exoro ut tuũ auxiliũ mihi pstes et cõmodes, itẽ eccedente tua pijssima matre, dulcissiã Maria uirgine gloriosa. Te piũ doctorẽ ac fidelissimũ seruitorẽ ꝑlibate sanctissiẽ dei genitricis, ducẽ Bernardũ capio ex modernis. Tantã eñim gratiã ab ipa dña habuisti, ut dulciora et quasi mellifluj sermõis uerba in tuis paginibꝫ, iocundiora ceteris reseraueris describendo. vere eñ teneo qd audiui, licꝫ nõ uiderĩ in scripturis, ut de illo dulcissio lacte gustaueris qd nr̃a dulcissĩa mater sua benignitate tue deuotõi uoluit clargiri. Teqꝫ suppliciter depcor, ut sintillã aliquã impetrare uelis gratie redemptoris, que me dirigat taliter in gerendis, ut dicenda solũ honorem suũ respiciant, proximi utilitatẽ concernãt cũ emendatõe morũ et remissione peccatoꝝ nr̃oꝝ.

// Lachmas igr̃ ex diuersis causis pcedere nõ ambigũt physici, qui ex theorica intelligũt cerebrũ comprimi ex ꝗplurimꝫ motibꝫ qui in corpore generantur. Dicunt eñim ĩ talibꝫ eruditi, lachmas ad exterioris homĩs oculos deuenire ex nimio et ĩmoderato risu, maxĩa qꝫ tristitia et gaudio aliqñdo procedũt. Et ex ꝗpluribꝫ alijs defectibꝫ uel effectibꝫ, de quibꝫ hic dicere nõ est nr̃i propositi. Relinqñdũ eñ hoc eis censui, qui curã cerebri et alioꝝ membroꝝ habẽt, ut homĩes in sanitate ualeant ꝯseruari. // Duo igr̃ genera repio la-

Lachrime ex diuersis caũs procedunt: pcerebrũ ledunt.

chrimarum, de quib; intendo dicere. lic& quodlib& genus subdistinctionē habeat ut patebit. Aut eīz ex tristitia ueniunt, aut ex gaudio q̄d mentē occupat. Ex tristitia luctū ac gemitū ab extra fieri manifestū expientia docet, lic& nulla posset auctoritate probari. Quis eīz dubitat quēlibet desiderare suā speciē ɔseruari, ne dū filios et ɔiunctos gradu aliquo parentele, sed et de alijs bonū cupit q̄ solū amicitia sūt ei ut familiaritate ɔiuncti. Si eīz filiū infirmū uideo ut nepotē, fratrē, similē ut amicū, cōiunctio naturalis me ad tristitiā puocat et dolorē, a q̄b; lachrime faciliter inducuntur. Et si moderate ⁊ cū prudentia talis ɔ̄pulans se gubernat nō obiurgari debet ut sensuali ligamine alligatus. Nam cū natura nos puocet ad huiusmōi, et exēpla sanctorum uirorum, si in id incidimus, nō sensuales sed rōnales debem̄ potius nominari. Repim̄ eīz illū sanctissimū patriarchā Abraam uxorē suā Sarrā deplorasse. ut gen̄ 23°. inuenim̄. Rachelē consobrinā a Jacob cū magnis gemitib; lamentatā. Et laceratis uestib; Jacob eius filiū Joseph cū fletu et lachrimis plorauit et fleuit. ut gen̄ 39°. latius apitur. Teq; ī testem modernū ac piū ductorē meū Bernardū adduco, qui optīa prudentia te gubernās, obsequias[us] uen[us] fr̄is tui Ricardi sine gemitu et lachrimis magna deuotione cōplesti, et tali ɔstantia tuū animū īduisti, ut si audientes te talia exercere, ɔiunctionē huiusmodi ignorasset, nullaten̄ cōphendisset. Sed dic

Lachrymē ex t̄stitia

Abraā uxorē suam deplorauit

exequias

ul' Girardi

queso potuisti ne postea lachrimas otinere? Tu ipe edissere
In sermone cantici canticorum, ubi scribendo incepe-
ras procedere in materia inchoata, non potuisti in silen-
tio dolore et gemitu astrictus, nedum lachrimas sed
riuulos producere lachrimarum, vigesimo sexto ser-
mone incepto, sic in uerba rupisti. Quid mihi et
cantico huic, qui in amaritudine sum? vis doloris ab-
ducit intentionem, et indignatio ebibit spiritum meum
subtracto siquidem illo per quem mea in domino studia ut-
cumque libera esse solebant: simul et cor meum dereliquit
me. Sed feci uim animo, dissimulaui usque adhuc,
ne affectus fidem uincere uideretur. Denique ploran-
tibus aliis, ego ut aduertere potuistis siccis oculis
secutus sum inuisum funus. siccis oculis steti ad tu-
mulum quousque cuncta pacta sunt obsequiorum solemnia.
indutus sacerdotalibus uestibus solitas in eum orationes
proprio ore compleui. terram meis manibus ex
more ieci super dilecti corpus, mox terram futurum.
Qui me intuebantur, flebant. et mirabantur quod non
flerem ipse. Cum non illum quidem, sed me potius qui
illum amisissem omnes miserarentur. Cuius enim uel
ferreum pectus super me ibi non moueretur, quem ui-
deret Ricardo superstitem? Comune damnum, sed pro
meo non reputabatur infortunio. At ego quibus pote-
ram uiribus fidei, reluctabar affectui, nitens ut
inuitus non mouerer, adiectione nature, uniuersi-
tatis debito, conditionis usu, potentis iussu, iudicio
iusti, flagello terribilis, domini uoluntate. Pro huiusmodi
semper ex tunc, et deinceps exegi a memet ipso non in-

Constantia viri: qui absque lachrimis terram iecit super dilecti corpus

dulgere multo fletui. multū tam̄ turbatus et mestus,
Non potuit impare tristitie: q potuit lachime
nec potui impare tristitie, qui potui lachime. Sed
ut scriptū est. Turbatus sū, et nō sū locut⁹. At
suppressus dolor altius introrsū radicauit. eo ut
sentio acerbior factus, quo nō est exire ꝑmissus.
fateor uictus sū. exeat necesse est foras qđ intus
patior. Exeat sane ad oculos filioꝝ, qui scientes
incōmodū, planctū huiͣmōi iustius extiment,
dulcius ↄsolentur. Scitis o filij ꝙ iustus est dolor
meus, ꝙ dolenda plaga mea. Cernitis nempe ꝙ
fidus comes deseruit me in uia hac qua ambu-
labam. Et quia prolixior nimis forem si talem
sermonē hic curarē inserere: in eo ulterius nō
procedo. De te aūt Aurelio doctore eccłie Augu-
Augustinus lachimas copiose emisit ī morte mřis sue Monache.
stino ꝙ copiose lachimas emiseris ī morte ma-
tris tue Monice, tuus liber aptius manifestat quē
confessionū uoluisti nom̄ assumere. Et multorū
possem deducere exempla sanctoꝝ, qui tali tristi-
tia aggrauati lachimas lugubres uberime emi-
serūt. Tristitia naturalis est ergo que animū
mouet ad lachimas emittendas, et cerebrū ten&
taliter suppressatū: sicut si spongia foret aqua ali-
quatr madefacta, si manu fortiter stringeretur,
eam emitter& in parua ut maxiā ꝗtitate, ꝑut
stricture uis in stringendo itidem opareť. Et
hanc si dixerim meritoriā ad salutē: nō uideo
Demeritoria
quatr ꝓbare ualeā ꝑ scripturās. Demeritoria etiā
esse potest, si modus excessus fuerit, et ↄtra ordi-
David filiū gemuit
nem rationis. Nam Dauid filiū languentē gemuit,

et suos oculos lachrimis irrigauit. Mortuo aut eo
gaudio cepit hylarem faciē demōstrare. Et non
solū ex morte ut infirmitate talis pcedit tristi-
tia, sed et absentia amicorum et taliū qui sunt in
gradu aliquo parentele, ut Tobie ī libro legit matrem
trem tobie cū lachrimis qrelantē baculū senectutis
nostre. Et licet ex rerū amissione lachrime pcedere
uisē sūt et fletus et gemitus abundare, ut gen. 27
reperitur, ubi esau se uidens bndictōe priuatū ulu-
latu ac fletu cepit uersus ysaach patrē comunē uer-
ba lamentatōis emittere. Vere supplantator ē, en
supplantauit me alia uice, primogeniturā meam
surripiendo. Et ista tristitia nō est laudabilis si fue-
rit excessiua metē s. ratōis. Sed alia ē q in fini-
bus mere sensualitatis existit et caret ē rōne
ut nū xi. et xiiij. exēplū poteris repire. ubi ille
ppls murmurator fastiditus illo māna qd sapores
oms scdz desyderiū comedentis habebat, dixit qs
dabit nobis carnes ad uescendū. et utinā essemus
mortui sup ollas carniū cū comedebam in satu-
ritate. Et qa talis lachrima est penit reprobata, p
transire magis libet, q in tali materia comorari
Epicuri eīm sollicitudo et cura a me et uobis est
omimode aliena. finis eius mors est, et gloria ī
confusione. Et ita eis fuit, qui dū carnibȝ implerentur
tur, et esce adhuc essent in ore eorum, ira dei descē-
dit sup eos. ipsi eīm perierūt, qa uentrē pro suo
deo ut ait apts habuerūt. Fugite filie hoc gule
uitiū, et de omibȝ que uobis parantur comedite,

nihil penitus respuentes / ne aliqd singlaritatis reperiatur i nobis. In omib; eciam talis qditio spri debet. / sed in serua di cui pudicitia est corona uenenu maximu / qd faciliter aiam ferit / qa semper meliora desyderat i futuru. et siue bonuz siue malu / qd ante apponit gratanter suscipite et iocude. si modicu ut multu sit / semp rationis habenas retinere uelitis / dicentes illud apli. Scio abundare et penuria pati. et qa boui trituranti os claudi no debet / mementote cibu discrete suscipe / ut possitis officijs / uigilijs / et alijs uacare laborib; crapula fugite. ebrietate depellite. et aqua potius donec estis i flore iuuentutis habeatis in usu. q uinu qd sancti pdicat pmaxime a mulierib; fugiendu. et si pur uino utimini propt stomachu / modicu sit: ut cu apto qcordes esse possitis. nec bibere sit uobis in principio ut multi faciut / qui primu bolu ut secudu sin potu deglutire nequnt. incipiatis a ferculis pane primitus madefacto: et sic successiue siti pellitis et fame. et erit uestra sanitas qseruata. hec ad propositu obuenerut: lic& no sit pprie de psenti materia lachmaz: sed qa i futuru eas esset diuersimode productoia. hec uolui enarare. Nam dicit Bernard' in sermone que sup euangelio Johanis de cena dni qfecit / lic& sua uerba ad monachos dirigat Benedicti. utina sic alie religiose uiuerent qgregatoes / forent ut uerba sua ois nullatenus quenirent merito de singlaritate laudadi

mares et femine qui degerent i eis. Sed qa dubito
multos pice huiusmoi ignari. eius uerba refero Ber.
ut inueni. Quanti monachi i monasterio sancti
bndicti sut qui alijs lugentib rident. alijs dolen-
tib gaudent. claustrales mente uagi et nuq sta-
biles. pigri ad lectione. Tardi ad orone. In ecclia
dormientes. in refectorio uigilantes. De uigilijs
longis dolentes. sed de longo conuiuio gaudentes.
claustru execrantes. auditoriu diligentes. Extra
choru pro ifirmitate freqntius remanentes. in
firmitoriu no pro infirmitate carnis. sed pro de-
syderio carnis toruis luminib aspicientes. semp
murmurosi et detractores. Quos alibi uehemte
arguit et reprehendit. O homo et monache Bndi-
cti. uelox es ad mensam. tardus ad eccliam. potes
ad potandu. sed eger ad cantandu. puigil ad fa-
bulas. somnolentus ad uigilias. Procax ad loqn-
du. sed mutus ad psallendu. Promptus ad iram &
detractione. piger ad oratione. Inuidie amator
xpi psecutor. festuca respiciens. Trabe no considerans. Ceteros rephendis. te ipm no corripis. Mali-
tie inuentor. discipline amator. Amicus uitiorum a. eminator
hostis uirtutu. Hec sut que homiem excecat et
a deo separant. hec sut que couersu faciut per-
uersum: et Monachu demoniacu. Et lic& solu
ad monachos bndicti faciat uerba sua. cu fiducia
fecit. quia quos amo. corrigo et castigo. et citius
pater uerba correptois ad filiu dirigit. et si uer-
bera misceantur. q ad extraneos. cu qb non est

[left margin:] persecutor

talis unio charitatis. Sed ego qui uos diligo in ui-
sceribus yhu xpi. hec uerba dirigo ad uos et alias
moniales que claustra religionis pro uro domici-
lio elegistis. estote pfecte et curate ne i uitijs
talibus incurratis. ut sic ad illu puenire possitis dul-
cissimu yhm nostru. qui cu patre et spu sco uiuit
deus in secula seculorum amen.

DE secudo gnre lachrimarum que p tristitiam generantur.

Secundu principale motiuu tristitiam pductiuum est recordatio peccatorum et offensionu illataru dulcissio deo nro. Consideremus o socij in delictis qui mecu nefaria perpetrastis, ut simi-lia comittentes illud aplicu dictu qd ad Romanos scripsisse reperimus. Nescis quod misericordia dei ad penitentiam te expectat. et que fructu habebimus de ijs in quibus nunc erubescimus. puluis enim sumus et ut lutu plattearu nris facinoribus iam delendi. Reuertamur obsecro ad interiore homine. et nostru esse aliquatr meditemur. reperiemusque gloria et honor homine decoratu in honore positu. per peccatum bestijs similatu. Et quilibet nostru dicat. Pater peccaui in celu et cora te. iam no su dignus tuus filius nomiari. fac mihi sicut uni ex mercenarijs tuis. nec me facias fame et ariditate tue gratie deperire. et iam siliquas quibus olim satiari toto desyderio requirebam, quibus porci uiuere uisi sunt, sed potius mori eos credo, fastidio habeo. et nausea mihi sunt sicut ad morte pparata uenena. nolo enim ciuibus babylonis aliquatr adherere. sed tue patrie

dulcissime yhu care reconciliari cupio et tractari sicut unus ex mercenarijs tuis quos ibi facis pane angelico abundare. O si in me esset uera humilitas, et te Augustinum sumere in ductorem in hoc saltem passu, qui de pomo ablato tam cordialiter doles totaliter collegisse detegerem mea facinora. Se uch mihi nisi tua misericordia subsidium prestet. Tot etiam sunt non dico leuia sed atrocissima que comisi, ut penam mortis et corporalis opprimit merere. Et tanta est meorum facinorum turpitudo ut non solum bestiam me fecerit sine usu aliquo rationis, sed plus quam bestiarum hoc assero uerum esse. et si mea etate procurrero in pueriili furta et mendacia plurima iam comisi. et nisi tua gratia subuenisset et uerbera copiosa dubito talia ad usum continuum deduxissem. postquam adoleui et quid dicam mala malis addendo ad que in primis natura debilis non ualebat. fortificata ex humani sanguinis caliditate habenas ad collum effrenis equi protinus relaxauit. Et factus sum sicut equus et mulus in quibus non est intellectus, sed pro certo plus meis uidebam deficere intellectu. O dulcissime deus meus quot tibi iniurias fornicando et lasciue meis sensibus abutendo comiserim, tibi manifestum est qui omnia scis et uides. tacere in talibus melius mihi est, ne aures auditorum faciam indignari. Quid Magdalenam mihi allegare licebit, in qua fuisse dicitur multitudo omnium uitiorum, ut ex septem demonijs coprehendit ipse Gregorius. Ego solum de me loquor et querulo sermone condoleo quod omnium peccatorum eram ru-

bigine deturpatus, ut sicut carbones et coccinum
meus animus factus esset. O gratia pietatis im-
mense que ab ipsis cunabulis me dotasti ut cir-
ca pauperes misericordiā exercerē, et sine de iustis
sive illicitis que haberē, ipsos participes esse volui.
hec te coegit pietas, qui ante dixeras p pphetaz.
Non vidi piū derelictū, nec semen eius q̄rēs pa-
nem. scissis laqueis que me faciebāt mergere
in pfundū, dixisti mihi Surge qui dormis, et xps
illuminabit te. Ego aut̄ ꝯsiderans te uerū dnz
et ultorē, nolens amplius esse rebellis tue sanctis-
sime maiestati, proptꝫ ac paratus tibi ī omībus
obedire. Respondi trepide et tremendo, illud Da-
uidicū decantando. Dn̄e ne ī furore tuo arguas
me. neqꝫ ī ira tua cōripias me. Petijqꝫ ut lauarē
p singlas noctes lectulū meū, et lachimis meis fa-
ceres stratū meū rigari. ut lachime essent mihi
panes die ac nocte. ut poculū miscerē cū fletu.
Exaudisti orōnē dnē serui tui. et lachrimas dedi-
sti mihi dnē ī mensura. Unde cū ppha cantabā.
Exitus aquarū deduxerūt oculi mei. qa nō cu-
stodierūt legē tuā. Ego eñ nō solū obmittendo
me fateor deliquisse, sed fortius enormia cōmit-
tendo. Miserere mihi ds̄ scd̄z magnā miāz tuam.
et scd̄z mul. mi. tu. de. ini. meā. ipsam sepissiē ex-
primens cū multis lachimis cantilenā. Et licet
dulcissime dnē dolor uoluntari⁹ de peccatis per
me assumptus foret cū pposito ꝯfitendi, et tua
gratia id egisset, fuissemqꝫ corā sacerdote cum

uerecūdia genuflexus et lachrimis, et quotidie pe-
nitentiā procurarē facere de cōmissis, taliter
lassatus et uita ēt fatigat⁹ dū ante altare beate
Iustine ī eius monasterio hora none p̄ces effūde-
rem ante imaginē dulcissimi yh̄u xp̄i, talis subito
mihi somn⁹ inuasit, ut sup̄ scabellū altaris me po-
nerē ut coactus, et sic dormirē aut ēt dormita-
rem, de celo magna uox ī aures meas intonuit
dicens. Non sūt uie mee ut uie uestre. Sicut exal-
tati sūt celi a terā, ita uie mee a uijs uestris.
Expgefactus dixi. hoc est de quo doleo dulcis ds.
uie ēīz mee sunt tenebre, lic& p̄ te lumine tue
gratie aliquātr clare facte. Per te ēīz qui es uia
intendo modo ire. uitia fugere. te solū amare,
qui me tuo sanguine tā abundantissīe redemisti.
Doleo de cōmissis cū gemitu et lachrimis ut dedisti,
Spero et certus sū q̄ peccata mea ueraciter di-
misisti. Per ezechielē p̄miseras Quotiens inge-
muerit peccator, omniū iniqtatū suaꝝ nō recō-
dabor, et p̄ ezechiā. Proiecisti post tergū tuū oīa
peccata mea. O lachrime p̄ciose que aīaz clarifi-
cant, mundāt a uitijs: et cū dulcissīo d̄o faciūt
orantē habere sermonē. Si ēīz exēpla q̄ris, habes
ī ueteri testamēto, ubi dū angl̄s hebreo p̄p̄lo dei
bn̄ficia nomīaret et coꝝ delicta nārraret, fle-
tu maxīo sua peccata fleuere. Et si Judith vij.º
legeris repies. factus est ululatus magnus ī ecc.ª
p̄ multas horas, et una uoce clamauerūt. Pecca-
uim⁹ cū patrib; nr̄is. Quid aliud Job 17. cap.º uoluit

enarrare. Versa est i luctu cithara mea, et orga-
nu meu in uocem flentiu. O infelix ego gtra me-
cius dictu no dubito allegare. Quid sequitur audi-
te filie, et gustu percipite qui p lachimas deu nobis
placabile facere pcuratis. facies mea intumuit
a fletu: et palpebre mee caligauert. Quod eiz Dauid
in cecitate deduxerat delinqndi p uisu cu alijs
subsecutis, peccatu postea p lachimas extitit can-
cellatu. Per singlas enim noctes uoluit lectu suu
lachimis abluere, et stratu suu lachimis irrigare.
O sanctissime lachime, que omez gratia merentur
habere 7 habent. Anime uo o yhu cui panes sunt
lachime die ac nocte, quot gratias dignaris gcedere.
Si tua sacra dicta pcurere o ppha, cibu cu lachimis
assumebas, poculu comiscens cu fletu, uita tua
dno nuciando, i suo gspectu lachimas effudisti. O fe-
lices lachime Magdalene, que a septe possessa demo-
nib; ad pedes dni suis lachimis irrigatos merue-
rut eam audire, vade in pace. ut penas reatus et
culpe ab ipius anima tollerent. nec tam tali gre
acquieuit, sed i deserto comoras planxit sepis-
sime cu riuulis lachimaz. Quot etiam fuere
qui du in hac uita sua peccata deflerent, libera-
tionis ab eis gratia meruert. O princeps aptoz,
tui patrati sceleris, dnm cu piurio denegando
unde processit ablutio, nisi a fonte amarissio la-
chimaru, ut lucas ipe testat. Conuersus dominus
respexit petru, et recordatus est petrus eius qd
dixerat ei yhs. et exiuit foras et fleuit amare.

Effrem sanctissimus monasticam uitam gerens: que
ex propria sui ethimologia tristitie deberet indu-
menta deferre, in suo tractatu ait de compunctione
quem fecit. Effundamus hic lachrimas, dum tempus est eas
suscipere: ne euntes in seculum illud, sine aliqua uti-
litate plangamus. Ibi enim lachrime pro nihilo reputa-
buntur. et post alia exorditus subiungit. Plange
hic homo modicum, ne illic plangas in secula seculorum.
Nec est peccatum tam graue, quod non abluatur a lachrimis.
Nam ut idem ait in eodem capitulo prope principium. Proijce
a te onera peccatorum. offer munera obsecrationum
et suppone lachrimas in putredine peccatorum uulnerum.
In tantum enim celestis medicus bonus est ut lachrimis
et gemitibus donet uulneribus sanitatem. Accede pecca-
tor, et procidens huic benignissimo medico lachrimas
offer que ad huiusmodi medicamentum proficiunt. O miser
qui tot scelera committere ausus fui: et te deum
redemptorem meum tot iniurijs et offensionibus sper-
nere sum conatus, non solum a diuersis preuentus suis
tentationibus. sed sepissime eas ego ipse preueniens: uerifi-
ca in me domine illud Jeremie: ut des capiti meo
aquam, et oculis meis fontem lachrimarum: ut saltem
semel in die mea peccata defleam. O singularis gratia
dulcissime yhesu si esset ista. in testem adduco mona-
chum perlibatum qui in eodem opusculo et xi. cap. talem
sermonem non ambigit enarrare. Beatus qui fuerit
effectus tanquam nubes ad proferendam pluuiam lachrimarum
per quas possit extinguere flammas aduersus incen-
dia peccatorum. Subiungens insuper. Beatus cui fuerit

enarare. Versa est i luctu cithara mea: et orga-
nu meu in uocem flentiu. O infelix ego gtra me-
cius dictu no dubito allegare. Quid sequitur audi-
te filie et gustu percipite qui p lachimas deu nobis
placabile facere pcuratis. facies mea intumuit
a fletu: et palpebre mee caligauert. Quod eiz Dauid
in cecitate deduxerat delinqndi p uisu cu alijs
subsecutis, peccatu postea p lachimas extitit can-
cellatu. Per singlas eim noctes voluit lectu suu
lachimis abluere, et stratu suu lachimis irrigare.
O sanctissime lachime, que omez gratia merentur
habere et habent. Anime uo o yhu cui panes sunt
lachime die ac nocte, quot gratias dignaris gcedere.
Si tua sacra dicta pcurerit o ppha, cibu cu lachimis
assumebas, poculu comiscens cu fletu, uita tua
dno nuciando, i suo gspectu lachimas effudisti. O fe-
lices lachime Magdalene, que a septe possessa demo-
nib ad pedes dni suis lachimis irrigatos merue-
rut eam audire, vade in pace. ut penas reatus et
culpe ab ipius anima tollerent. nec tam tali gre
acquieuit, sed i deserto comoras planxit sepis-
sime cu riuulis lachimaz. Quot enim fuere
qui du in hac uita sua peccata deflerent, libera-
tionis ab eis gratia meruert. O princeps aptoz,
tui patrati sceleris, dnm cu piurio denegando
unde processit ablutio, nisi a fonte amarissimo la-
chimaru, ut lucas ipe testat. Conuersus dominus
respexit petru, et recordatus est petrus eius qd
dixerat ei yhs. et exiuit foras et fleuit amare.

Efrem.

Effrem sanctissimus monasticā uitam gerens: que
ex propria sui ethimologia tristitie debet & indu-
menta deferre, ī suo tractatu ait de cōpunctiōe
que fecit. Effundamus hic lachrimas, dū tempus ē eas
suscipere: ne euntes ī seculū illud, sine aliqua uti-
litate plangamus. Ibi eñ lachrime pro nihilo reputa-
buntur. et post alia exorditus subiungit. Plange
hic homo modicū, ne illic plangas ī secula seculorum.
Nec est peccatū tā graue, qd nō abluatur a lachrimis.
Nā ut idem ait ī eodem capitulo ppe pncipiū. Proijce
a te onera peccatorum. offer munera obsecrationum
et suppone lachrimas ī putredine peccatorum uulnerum.
In tantū eñ celestis medicus bonus est ut lachrimis
et gemitibus donet uulneribus sanitatē. Accede pecca-
tor, et procidens huic benignissimo medico lachrimas
offer que ad huiusmoi medicamtū pficiunt. O miser
qui tot scelera cōmittere ausus fui: et te deum
redemptorē meū tot īiurijs et offensionibus sper-
nere sū conatus, nō solū a diuersis puentus suis
tentatoribus, sed sepissimē eas ego ipse puenire uerifi-
ca ī me dñe illud Jeremie: ut des capiti meo
aquā, et oculis meis fontē lachrimarum: ut saltem
semel ī die mea peccata defleā. O singularis gratia
dulcissime yhu esset ista. in testem adduco mona-
chū plibatū qui in eodē opusculo et ii.º cap.º talem
sermonē nō ambigit enarrare. Beatus qui fuerit
effectus tanq̄ nubes ad pferendā pluuiā lachrimarum
per quas possit extinguere flāmas aduersus icen-
dia peccatorum. Subiungens insup. Beatus cuius fuerit

anima tanq̄ lignū qđ plantatū est secus decursus
aquaꝝ habens sine intermissione aquaꝝ lachmaꝝ
hymbrē a quo crebrius irrigat᷑. Hec obmittā qđ
in uitis patrū memini me legisse Abbatē yperi
nū dicere nocte et die debere ī orōnibꝫ uigilari:
et qui pungens cor suū ꝑducit lachmas, celitus ꝓ
uocat miam. O misericordia summi dī qui ut mortē
nostrā que ꝑ peccatū primi hoīs suā posteritatē
irretierat, passibili nr̄a carne cū mortalitate assū
pta nō solū ꝑ gemitū et lachmas, sed ꝑ propriam
mortem suo filio nō pep̄cit. Nā cū tu dulcissime
yh̄u dixeris nō esse discipulū sup̄ magistrū et tu
ip̄e flere tot uicibꝫ noluisti pro nostris peccatis, no
bis parasti exēplū, ut id facere deberem᷒. Gregoriꝰ
eciā sanctus doctor ecclīe sup̄ lucā aptissime nos
hortatur. Debem᷒ pensare malū qđ fecim᷒, pensantes
gemere, gementes uitare ea que cōmisim᷒: peccata
indesinenter aspicere, aspicientes flere, flentes abster
gere. Nulla nos ꝓsperitas transitorie laudis tristi
tieqꝫ dissoluat: nec mentis nr̄e oculos ea que sūt
transitoria obscurāt ne cecos ad ignem ducant.
Nec sit aliquis ꝓsumptōe repletus similis phariseo
se ip̄m iustificās, et talibꝫ gemitibꝫ se asserat nō
egere: quia se ip̄m decipit. Cū eciā ꝓpha dicat.
Ego eciā ī iniq̄tatibꝫ ꝯceptus sū: et in peccatis cō
cepit me mater mea: constat sine culpa illum
esse nō posse, qui cū culpa ī mūdo dicit᷑ aduenis
se. Ille eciā fomes peccati taliter nos infecit, ut
dicere nō liceat nos carere peccatis. Nā et Salon

ait. Non est iustus ī terra qui faciat bonū et nō pec-
cat. Si eīz septies ī die peccat iustus, et ī ↄspectu
eīs nō iustificabit omīs viuens. quis potest veraci-
ter hoc asserere se nō habere peccatū. testante Johe.
Si dixerim͛ qa peccatū nō habem͛, nos met ipos se-
ducim͛ et veritas ī nobis nō est. Nam ut dicit Ja-
cob. In multis eīz offendim͛ oms. Nec nostrū aliquis
in se verificare valebit qd de se dns Jesus dixit. Ve-
nit eīz princeps mundi huius, et ī me nō habet
quicq̄. Cū eīz ut ait apts, aliā legē habeamus in
mēbris nr̄is que deducit ī legem peccati. quomō
ↄsumere possum͛ dicere, nos sane pecto manere?
Constat eīz q̄ oms qui de carnis sue ↄcupiscentia
geniti, in eoꝝ ꝑcul dubio ↄsciētia princeps hui͛ mun-
di aliqd de suo repit, cogitatoē, locutoē ut opē.
vel saltē labem illam dū promptitudīe ad peccādū.
Licet eīz sine mortali esse possim͛ ī via. et alitē de
istoꝝ numero nullus esset: Tamen nō valemus
esse sine veniali pecto, ut fomite ad peccanduz
qd est de maledictione principis tenebrosi. Sed
idcirco illos ut post rapere, ut prius retinere nō
potuit. qa eos ille a debitis suis eripuit q pro no-
bis sine debito mortis debitū soluit. hec ipe Gre-
gorius ad lr̄az sup lucā. ubi yhs videns ciuitatē
fleuit sup eā. Et si ad accusatoēz nr̄oꝝ criminū
veniamus, ponderādo ac et ruminādo grandia
bn̄ficia nobis collata ab altissio creatore, et offen-
siones et mala cōmissa ↄtra illū qui offendi nō
potest. ut ipe ad Saulū dixit. Durū ē tibi ↄtra

stimulū calcitrare. Et sicut qui sputū ī altū ꝓicit, faciē suā ab eo reperit deturpari: sic qui peccatum cōmittit, animā suā illaqueat. Dei aūt omnipotentis et gloriosi nō minuit gloriā nec honorē. Ipse pius & misericors pater ī signū ueri dominij sentiēs gloriam sibi dari, et animā secū uelle esse concordem. a longe cognoscit et subito dignatur agnoscere. Ut etiā asserit Augustinus de pharisco sermonē faciens sup lucā, et de publicano qui pectus suū ꝑcutiebat dicens propitius esto mihi peccatori. Ecce q rogat, quid miraris si ueniā obtineat peccatorum. Ut ex ore ipsius Saluatoris intelligo. descendit hic iustificatus magis quā phariseus qui se ceteris ꝓponebat. Da ergo dn̄e abundantiā lachrimarum, cū dolore nostrorum et peccatorum. et te deū uerū, cū humilitate quotidie deprecari, et omnē labem superbie, ꝓsumptionis quoque tolle, iactantia. remoue uitia et paleas a frumento, ut purū in tuo horreo reponatur. O miser ego quoties socius extiti pharisei, imo fui extiti detestabilior pharisco. Ipse etiā grās reddebat de uirtutibus quas operabatur in uia. Ego aūt ꝑsepe uanas laudes nō expuli sed quesiui. et sepe mentē meā quā cogitationibus sanctitatis extuli, peccatū quod in me est grauiter uulnerauit. Tolle dn̄e quod meū est malū. et quod tuū est bonū augere uelis et ꝓpriis, ut tibi et deuote ualeā famulari. Si etiā taliter te offendi, spes tamen quā ī cordis mei intimo radicasti, ī tua passione fundata me subleuat, et hortatur ad lachrimas et ad gemitū cōmissorum ꝑ dies, ut tue pijssime bonitati

mihi uidetur uelle ꝯcedere. Tu eñ dulcissime dñe
scis ꝙ licet multe et quodãmodo ĩfinite ĩiurie
tibi illate fuerint ꝑ me miserũ peccatorẽ, tam de
eis sepius dolui, ea forma que tibi apta est, a te
et procedente. Nec uolo de sequela esse amplius
pharisei: qđ de tua benignitate mihi digneris im-
pendere. uolo eñim hic ĩ hoc exilio citius ꝯtinue
in lachrimis et doloribꝫ cõmorari pro tui amore et
meoꝝ remissione peccatoꝝ, q̃ unius hore spatio
in penis et cruciatibꝫ purgatorij que ab inferna-
libꝫ nõ differũt nisi ĩ ꝑpetuitate ut infernales
sunt, et in iam dictis que sũt tantũmodo tempo-
rales: ut sic mihi dicat ꝑ te dulcissime yh̃u x̃pe
ut de lazaro Abraã diuiti dicit respondisse. Tu
diues epulone et cupide, recepisti bona ĩ uita
tua, hic similr mala, nõ mala dico: qa q̃cũque
passus sũ postq̃ me statũ mutare fecisti, ad letitiã
sumpsi iocũditatẽ et gaudiũ. Et ut tu dñe testis
es hec letitia mea hoc gaudiũ meũ meditando
in tua amarissiã passione, dolores sentire et la-
chrimis abundare. Quis eñ credere hoc possit, nisi
in talibꝫ sit exptus: certe nullus: sed qui scit in
se teneat ueritatẽ ꝙ tanto maior dolor procedit
et abundantia lachrimaꝝ. Qui eñim bona et delecta-
tiones sensuales ĩ uia recipiũt: nõ poterũt ea in
patria adipisci. Et ualde timere debent ne sibi
dicatur qđ dicit psalmus. Longe a peccatorĩbꝫ salus,
quia iustificatiões tuas nõ exqsiuerũt. Et sicut diuiti
respondeat, ut ĩ sua pena remaneat omni auxilio

destituti. Fac mecū dn̄e signū ī bonū. Illumina fa-
ciem tuā sup̄ seruū tuū. Confige timore tuo car-
nes meas, a iudicijs eñ tuis timui. Fac cū seruo
tuo sc̄dz miaz tuā: et iustificatoēs tuas doce me.
Nec te uelis peccator aliquat̄r excusare, ut mul-
ti faciūt. flere nō possū, nec dolere ualeo de cō-
missis. Pone iuxta te terribilē sn̄iam saluatoris
pro omissis opib; mie erga p̄ximū: ubi tā dure,
tā acerbe, tam uibrante iudicio sue sanctissime
maiestatis tonabit. Ite maledicti ī ignē et'nū:
qui paratus est diabolo et angl'is eius. Esuriui et
nō dedistis mihi manducare, et omīa mie opa
numerabit: delictaq; tua ɔsydera, et ēt atrocio-
ra que feceris. Et ad dexterā statue beatissimaz
uisionē quā suis electis tribuet dulcis d̄s, q suis
parati fuerīt obedire mandatis. Si hec feceris, cre-
do et certus sū q tibi dolere, necesse erit et gemē
de cōmissis. et nō mihi credas, si sine testib; hec
uoluero affirmare. Audi illū scp̄ture sacre in-
terp̄tem hieronymū. qui ī heremo ī illa uasta
solitudīe ɔstitutus, dicit se ob gehēne metū tal'r
reclusisse, ut socius esset scorpionū atq; ferarū.
Et nō solū peccata sed tentationē libidīs dicit
se tantū fleuisse, diem iungendo cū nocte: ut post
uictoriā ad dulcissīos pedes yh̄u īmpetratā lachy-
mis, se repiebat cū agminib; angeloz cantare cū
iubilo. In odore unguentoz tuoz curim'. Et Ber-
nardū ductorē assumptū exprobrantē tal'r ing-
entē. Ego nō possū flere. ad quē ipe respōdit. Ideo

nō ploras q̄a xp̄m ꝑfecte nō amas. lachr̄me ergo
testes amoris. Si nō ploras pro amore patrie, plā-
ge tam̄ pro timore gehēne. Sed dicis. Nec hoc possū.
Cui ego. Si hoc nō potes, nec times mortē, nec a-
mas uitā. Et si times, aut parū, aut ex toto nihil.
Et ip̄e hiero. Siue comedā siue bibā, semꝑ uidet᷑
insonare ī aurib; meis illa uox. Surgite mortui
uenite ad iudiciū. Quis eciā tam stultus reꝑiri
ualebit de collegio xp̄iano, qui dicat se nolle gau-
dere cū angelis et agminib; beatoꝝ, certe nullus.
Imo om̄s dicent. hec reges mea gaudere cū anglis.
Si sic respondere delectat, plange peccata tua cum
dolore de cōmissis, cū ꝓposito emendandi. Et stati
gaudiū erit ī celo de tua ꝯuersiōn. ut ip̄a ueritas
dicit. Gaudiū est ī celis suꝑ uno peccatore penitē-
tiam agente, q̄ suꝑ nonaginta noue iustis qui nō
indigent pēitentia. O miseri si ꝯsiderare liberet
quāta nos diligit charitate ab effectu possem⁹ sen-
tentiā ꝓmulgare. Voluit eīm nonaginta noue oues
in deserto relinq̄re, ut illā que centenariū idest
ꝑfectū numerū faciebat, afferet ad celos, quā suꝑ
suos humeros deportauit. Et si aliud exemplū per
ip̄m dulcissimū yh̄m datū, de dragma deꝑdita iue-
ris ꝑscrutando, inuenies maximum gaudiū de ei⁹
inuentōe factū, cū uocatione uicinoꝝ et ēt ami-
corū. O sapiā magna dei, que carnē humanam
sumere uoluisti cū trinitate ꝑfecta, et tuū uni-
genitū ī nr̄e carnis substātia ī mūdū mittere di-
gnatus es, ut dragmā deꝑditā reꝑires. ~~Reuerta~~-

Reuertamur ergo ad deū qui taliter est offensus: ut anulo sancte fidei desponsati, stola iocūditatis et īnocentie ueste, calciatis nr̄is affectib;, sibi ualeamus cū cordis puritate seruire. quod alacriter faciemus, si transitū nostrū memorie cōmendemus. nō enim hic manentē ciuitatē habemus: sed futurā inquirimus. Vnde memorare nouissima tua, et ī eternū nō peccabis. Et si te puluerem cogitas, et ī eā te uideris rediturū: quomō ɔtra factorē tuū poteris esse rebellis; qui potestatem habet mittere ī gehenā? Pensate filie mee et p̄dicta ī mente reuoluite. si uera assero, credite, et deo seruire estote parate. Et insup cogitemus illū terribilē principem tenebraꝶ cū sua pessima comitiua, q sollicite q attente omīa nr̄a facinora et delicta metitur, addendo potius qualitates et circūstantias quas nos ī peccando minime cogitamus. curabit nos accusare corā dī iustissīo tribunali. Tanta ergo sit copia lachrimaꝶ ī nobis cū dolore et cōpunctōe deuota, ut omīa mala a nobis cōmissa sint penitus cancellata, et ī libº suaꝶ iniqtatū minime nos ualeat repire. Idez pro ɔiunctis et pximis, cordis desyderio pportantes, tota mente deposcere debem⁹ et ut redeant ad ueritatē p omib; exorare. Sūt eciā q dicūt. Non ē ita teribilis, princeps mūdi ut describit. ve ve eis et iterū ve q talia ex corde uerba pferūt: qui uere deū nō timent, nec homīes uerent. Sed ipi intercogēt, audiāt ut ītelligāt q locunt. Antoniū Abbatē

sanctissimū et alios multos patres qui et uisione & uerberib; eius notitiā habuerūt. Eusebiū ī libro de hieronymi transitu uideāt et terrores quos asserit animab; ipm uelle īmittere, legant. Et si nullos alios audire uoluerit ut uidere, audiāt matrem dulcissimā Jesu xpi de gratia ab angelo suū transitū nūciante petere, ut sibi a suo filio ccedat ut demones nō uideat tenebrosos. Dic eis sancte hylarion an territa fuerit tua anima cū uellet migrare de corpore. Talem etiā timorē ei ītulisse fatetur, ut staret ī limine exeundi et exire uiriliter penitus nō auderet et ī te fortificās, qd times aīa mea octuaginta quatuor ānis deo seruisti, secure egredere et uade ad eū qui creauit te. Et si nō credis tu ipe gustabis cū nō poteris puidere. Non differas querti ad dnm: ne subito ueniat ira eius et ī tpr uindicte dispdat te. Cū etiā eris uitijs īuolutus, milia milium circūdabūt te ut terreant animā tuā. ipaz undique angustabūt ad terram psternēt eā: et in illa die pibūt omēs cogitatoēs tue: et nō relinqnt lapidem sup lapidē, silicet cogitatoēs quas habebas de misericordia dei ut te aliter iustificando. Et si de ratione qsieris ait ipe Saluator. qa nō cognouisti tps uisitatoīs tue. Nam prauā animā ait Gregorius ī omelia pdicta legim⁹ a dnō uisitatā, aliqdo p preceptū, aliqdo uisitat p flagellū, aliqdo miraculo, ut uera que nesciebat audiat, ut ut dolore cōpuncta ad cōreptionē redeat, aut bnficijs deuicta, malū qd facit erubescat. Sed qa tps sue uisitatoīs non

cognouit, dn̄s sibi cōpatiens fleuit sup illā, uidēs in
eam impleturū esse qd̄ dicit᷑. Cū uadis cū aduer-
sario tuo ad principē, ī uia da opam liberari ab
illo, ne forte aduersari᷒ te tradat ad iudicē, et ju-
dex te tradat exactori, et exactor te mittat ī car-
cerem. Aduersarius nr̄ ut refert Gregori᷒ in uia ē
exactori sermo dī, p quē nō seruantē animā ??? assignat
ut cōpulsum animā ipē de corpore exigat, que ei
ad culpā sponte ꝯsensit. O dulcissīe dn̄e yhu xp̄e
quis poterit ꝯtrariū cogitare. Cū eim tp̄s et spa-
tiū penitendi lugendi et flendi tā plixū dedēis
et p uerba et exempla p temet ipm̄ ī diuersis tui
sacri eloquij partib; monstrauerit peccata gemi-
tib; et lachrimis abluenda, qua fronte, qua audacia
ī sui fauorē aīa allegabit, īmo ipa se dignā īfer-
nalib; penis dicet. et eius dictū tanq̄ iustā snīaz
ꝯfirmabis. Audio eīz te ī muti et surdi liberation
ingemuisse, celū respiciēs uerbū effeta ptulisse
quod adaperire sīgficat. Et ut dicit Ven. Beda sup
euanglīo scd̄z marcū. Ideo dn̄s saluator᷒ egrū suspe-
xit in celū et īgemuit, ut nobis speranda salus
et qua doloris ut lachrimar̄ sit cōpunctōe q̄renda
ac petenda significet. quia nos quos ad celestia
possidenda creauit, longe ī terestria deiectos esse
doluit. Ingemuit itaq; ut nobis q̄ a celestib; gaudijs
p terena oblectamēta discessim᷒, ad hec p gemit᷒ et
suspiria insinuaret esse redeundū. Et ī lazari
suscitatōe dn̄e lachimas emisisti, qui peccatorē in
peccato iā fetidū quatriduanū sub lapide īdura-

tionis abs consu͞ significari expresse, ut sacri nostri doctores ī suis paginibꝫ uoluerunt. Nec miru͞ dulcissime dn͞e, quicqd eti͞ȝ fecisti, uoluisti pp hominē facere, hominē uo ppter te. Et tali et tanto cum pretio redemisti ut uitā tuā poneres propt̄ euȝ. Maiorē charitatē sibi nō potuisti ostendere ut uiuus penderes ī cruce tā turpiter finiendo, et glorificate teipm sibi dares ī pmiū et possessionē iocundam. Quot eti͞ȝ īfiniti ut ita dixeri textus allegari possent. Vnū pp eius deuotionē quā gero hieronymi nō obmittā. Dū eti͞ȝ esset ī extremis ut animā suo redderet creatori uersus suos monachos lamentātes cū lachrimis ait. Cur istas tot īfructuosas funditis lachrimas. peccatorum uobis recordatio semp lachrimas inducat. tanto prompti estote ad lachrimas, q̄to fuistis ad culpā. Si quis in peccato moritur flete. Naȝ si malus a morte resurgit, angeli gaudent ī celis. O durities peccoris qui se nō parauit ad lachrimas. noluit tpales, timeat ne habeat eternales. ibi erit fletus et stridor dentiū. Si aut̄ lugere hic nobis placet, gaudebimus cū beatis, de qbꝫ dn̄s dixit. Beati qui lugent. Da ergo dulcissime Jesu bone, ut nostri oculi lauentur a lachrimis pro nrorum peccatoruȝ ablutōe. Ad inuicē o filie nos iuuemus. Orate pro me cū illa qua poteritis puritate. et ego p uobis nō desinā dn̄m deprecari. Et si peccata nostra fuerit nigra ut coccinū, dealbabūtur ut nix. et ī patria apparebit quantā nobis miaȝ hūit nostris parcendo peccatis. ubi repiemus gaudiū

qd nobis repromisit dum apostolis loqueretur. plorabitis et flebitis uos sed tristitia uestra conuertetur in gaudium. et post sequitur. et gaudium uestrum nemo tollet a uobis. Quotiens enim domine me uoluisti fortitudine premunire, ut non solum me feceris de preteritis iam dolentem, sed sepissime tua misericordia ut me in committendis fortissime defensares. Scio enim me quadam die ex necessitate ubi plures fuerant mulieres meam presentiam prestitisse, et quedam inualuit carnalis tentatio que per portam intrauerat oculorum, ex uisu partis ex qua infantes lac pro eorum nutrimento recipiunt, que tantum meam sensualitatem inuasit et terribiliter tormentabat, ut numquam ualuerim inuenire remedium, nisi cum ad pedes tuos me proieci cum lachrimis, quas in copia ut uoluisti effudi. cumque te humiliter deprecatus essem ut me fortem faceres, et eius incendia sopirentur, subito aduenit tranquillitas menti mee, et a te domine protectus fui sub umbra alarum tuarum dulcissime yhesu christe. Tibi enim sit honor et gloria, qui cum patre et spiritu sancto uiuis et regnas deus in secula seculorum Amen.

De Lachrimis compassiuis :—

EST aliud genus lachrimarum que ex compassione procedunt, quod distinctionem habere poterit tripartitam. Una est enim compassio sensualis. Alia naturalis, ex casuum uarietate multiplici. quando sine ratione sine aliqua passione descendunt, solum quia aliquem gemere uideam licet causam nesciam eius rei. ut si scirem, non esset pro ea taliter lachrimandum. Alia enim species ex compassione nature. Vides enim

prima est · lachrimi ·
· est

proximũ ut amicũ calamitatib; abundantẽ. et ad
eum mouens uiscera pietatis plorare nõ desinis
Scio etiã hominẽ ad tua seruitia deputatũ. qui au-
dito quodã peccatore a morbi acerbitate grauib;
ulcerib; fatigato suis uerbis animã suã diabolo cõ-
mendare. et q ipm uolebat ĩ adiutoriũ et solamen.
et iterũ et sepius talia ꝯfirmante blando sermone
sepissĩe rogato a multis peior fiebat q̃ prius. et pro
derelicto habitus a plurib; qui ibidẽ assistebat unus
post aliũ recedentes. Cũq; sacerdos unus et recessisset
ad quẽ cura eius anime ꝑncipalr ĩminebat. et solũ
ille assistens qui tua pietate ad illud principatr pro-
mouisti. consideras intra se tuo sacratissĩo sanguie
talem animã redemptã et fallaciã diabolicã quãta
erat. et negligentiã prelatoꝝ. in tot lachmis et sin-
gultib; abundauit ut uix crederet: nisi fuisset audi-
tus: et grãm a te suppliciter cũ dictis lachmis po-
stulauit. ut potentiã diabolicã taliter minueres q
ĩ ꝑlibatã animã omẽ ius suũ amitteret. O dulcis-
sime bone yhu. utinã illi quotidie pro suis pecĉis
abluendis tot ꝯcederes lachmas. sicut tũc illi pie-
tate tua dñe ꝯdonasti. dũ tibi tales ꝓces effunderet
pro ꝓdicto. Modicoq; postea facto interuallo cũ illo
peccatore dũ de tua mĩa loq̃ret', gratiã impetrauit.
Tanta etiã ꝯtritio illi tũc supuenit ĩfirmo cũ fle-
tu et lachmis. ut duob; fere dieb; fleuerit peccatũ
qđ ante cõmiserat: et dĩ receptis et ecclie sacramen-
tis. ut fidelis xpi amator dei grã emigrauit. Scis
etiã qa nõ mentior. tu fecisti motũ sepius lachmaꝝ

ob diuersas ĩfirmitates et uarias passiones quas
uiderũt oculi sui. O quot uicibꝫ tuoꝝ pauperuꝫ
necessitatibꝫ subuenisti, post multas angustias ua-
rias qꝫ p̃cos emissas abiq̃s qui eos tua dispositio-
ne regebant. O Job dic an tibi hec placuit exercĩ
ut .30. cap.o reperitur. Flebã q̃dã sup eũ qui afflictus
erat. et cõpatiebatur aĩa mea paupi. Isaias eĩꝫ sic
dicitur ex cõpassione fleuisse. ut .22. cap.o enarratur.
uidens destructionẽ ppli sui dicebat Recedite a me
amare flebo. nolite ĩcubere ut ɔsolemini me. Sed
et tu Paule excubuisti ne tales effundere lachrimas.
non. Sed sepissiẽ ĩ his delectatoẽs plurĩas habuisti.
Ait eĩꝫ in actibꝫ aptoꝝ. Scitis eĩꝫ quatr uobiscuꝫ
per om̃e tp̃s fuerim seruiẽs dño cũ multa huĩlita-
te, et multis lachrimis. Et subiungit. Per triẽnium
nõ cessaui, nocte et die cũ multis lachrimis monẽs
uos. Et ad Corinthios scribens eandẽ sñiaꝫ ponit &
dicit. Scripsi uobis p multas lachrimas, nõ ut ɔtri-
stemini, sed ut sciatis quantã charitatẽ habeam
abundantius ĩ uobis. Et si cuncta pquirerẽ, multa
possem describere, que lectoris et audientiũ aures
percuterent potius q̃ lenirent.

De lachrimis que a uirtuali compassion̄ procedunt.

ST eĩꝫ particula tertia de lachrimis que ex
uirtuali cõpassione procedũt. ad te fontem
uiuũ qui pmisisti tuis fidelibꝫ flumĩa aque uiue
salientis ĩ uitã eternã cõcedere, huĩliter recur-
rendũ. Te ergo dulcissiẽ yhu pie, cor meũ tibi p
me tuũ famulũ restitutũ, reple hac uirtuali cõ-

passione de memoria tue dulcissime passionis ama-
rissime quo ad penam: ut mei oculi potius priuentur
lumine corporali quam ymbre careant lachrimarum.
Sicque o filie pro uobis quelibet ad deum pro se pla-
ceat deprecari. Ista etiam omnem compassionem expel-
lit: et ne dum deuotos inuitat ad lachrimas: immo tan-
tum eos habilitat ut sic copatiendo ex diuina gratia
donum mirabile consecuti lachrimas non ualent ullate-
nus retinere nec fletum. In cuius nomine dulcis-
sime yhesu et adiutorio initium capiam medium prose-
quar cum fine tibi et gratioso. Quis etiam erit la-
pideo corde tam duro qui frangi non possit ad lachri-
mas nec aliqualiter demolliri ut adamas: qui lapis
dicitur preciosus, tollat de sanguine agni: et ponat
super utrumque postem: et subito mollitiem impetrabit.
Et si uult citius experiri, et exempla regrat ponat cor suum in hyrcino sanguine tam in cruce despe-
cto: qui sicut in figura adamantinum lapidem sua
uirtute frangit et facit ad mollitiem deuenire.
Sic et sanguis xpi cor quantumlibet durum quod in eo fue-
rit madefactum humiliat et tractabile facit,
omni lapidis dimissa duritia. Cogitate filie quod
non pro sua magnificanda potentia et letitia sem-
piterna uoluit induere carnem nostram passibi-
lem et mortalem: quia scriptum est Multiplicasti
gentem et non magnificasti letitiam: sed pro nostro
implendo gaudio sempiterno ad quod nos elegit
ante mundi constitutionem qui parati sumus mente
et opere sua mandata seruare: nam a nobis idipse

reqrit. vos amici mei estis. si feceritis que ego precipio uobis. et subiungit. Qui nō diligit me, sermones meos nō seruat. Diligam⁹ g° ut seruemus: et ɔsiderem⁹ ꝙ licꝫ quilibꝫ actus dulcissimi yhu xpi fuerit sufficiens ad salutē: et uerbo suo solo nos saluare possit, qa dixit et facta sūt, ipe mandauit et creata sunt: tam̄ uoluit ɔgruentiori uia nr̄az redemptōez facere, que et ruine conformis, ipaz remouerꝫ a nobis. Per fructū eīm ligni ꝓhibiti serpens homīez ī peccatū deduxit mortiferū nō solū sibi sed et suis posteris in futurū. Conueniēs eīz fuit ut ꝑ fructū ligni uite uita reduceret̄ in homīe, ut ait Greg⁹. ut q in ligno uincebat, in ligno quoqꝫ uinceret̄ ꝑ mortē dulcissimi yhu xpi. Cū ergo temp⁹ iam esset a patre stabilitū et fixū: ut rediret ad eū ipe fili⁹ dī, qui nūq̄ discessit ab eo diuinitatis respectu nolens uanā huꝰ mundi gloriā demōstrare: ut ꝓphetiā zacharie incertā, ad executionē deduceret, suꝑ asinā sedens, cū suis disciplis uisitauit Jerl̄m, ut uerbū dī doceret ī templo. Noli timere filia Jerl̄m. ecce rex tuus uenit tibi mansuet⁹ sedēs suꝑ asinā. et ipe pauꝑ. Tu eīz dn̄e pauꝑtatē et gloriā induisti. si tui sūt celi et tua est terra, et omīa que eorū ambitu ɔtinent̄, quomō pauꝑ diceris a ꝓp̄ha: certe nullā aliā uideo rationē, nisi qa ī pauꝑtate inest hūilitas uolūtaria q̄ tibi placet, uel et uiolenta, licꝫ statū ꝑfectōis nō habeat. qd̄ in tuo elogo declarasti, dū beatos

paupes spū dixisti, ut tui euāgeliste referūt se
ad inuicē ɔcordantes. et eos diligis ab eterno. pro-
pter miseriā inopū et gemitū paupū dixisti te
uelle exurgere ds ms. et sub tanto uelamīe pau
pertatis te nobis ostendere uoluisti: ut nō dū alia,
sed nec ubi caput tuū declinares ī cruce habere
uoluisti dn̄e, Vt princeps ille supbie sub illi⁹ esca
et uelamine caperet̄. et ut tibi placuit, tuis etiā
discipulis p̄cepisti, ut secure p̄dicantes p seculū
in te ueraciter ɔfidentes, nō portarēt sacculū neq;
perā, neq; de crastino cogitarēt. Vidisti eīz perni-
tiosas esse diuitias, quas spinas granū et suffocā-
tes tu dn̄e appellasti. Cūq; dn̄e tuā regiā maie-
statem humillimā demōstrares ī tuoꝝ comitiua di-
scipuloꝝ asinā equitando, obuiā habuisti pueros he-
breoꝝ, clamantes et dicentes. Osāna filio dauid.
Benedict⁹ qui uenit ī noīe dn̄i. Alij qdem ramos
oliuaꝝ, alij uestes sternebāt ī uia, et usq; ad tē-
plū talis fuit sonit⁹ cantilene. Sed respondeat po-
pulus repbatus. nūqd p hoc dicēs ipm tuū esse mes-
siam et omniū redemptorē q nō te suo dictoꝝ, imo
peruersior factus es. et dū de templo expelleret uen-
dentes et ementes, et cathedras nūmularioꝝ subuē-
teret, dixisti ei Jn qua potestate hoc facis. nō ɔside-
rās signa q fecerat ī tpr retroacto. Si eīz eius poten-
tiā ɔsiderasses in Lazaro. Jn ceco nato. et uerba cū
doctrina quā quotidie nūciabat, deū et hominez
eū cognouisses, et ī cecitatē in quā deuenisti nul-
latenus peruenisses. Licet eīz talis īterogatio p̄cessiss&

nullā ꝯtradictionē facere potuisti, qa nō dū peruenerat hora mortis, quā sic amare intendebat assumere. Stetit eciā dulcissim⁹ rex yhs tota die predicatoris officiū exercendo sine ulla refectōe ciborū Bethaniā rediens cū Martha et magdalena cenauit lazaro uno ex discubentib; existente. O discipula gratiosa. ego te amo quia spem mihi maximā de uenia p exempla uaria ꝯcessisti. Tu peccatrix habēs multitudinē peccatoꝝ. Ego multa maiora et grauiora cōmisi. Te enim dns uocauit, ut tua peccata defleres. Me eciā uocauit similiter, ut de meis facerē penitentiā. Tu licet ab ipo fuis liberata, lachrimas semp habuisti amicas, ut peccatores traheres ad exemplū. Tu penitentiā in deserto fecisti mariā et ultra q̄ tali sexui ꝯueniret. Ego uō licet doluerim de peccatis. et tua cīs mīa mihi pstet subsidiū et leuam. nō tam facio illā peītentiā quā deberē. Et si aliqdo dn̄e me aliqua facere puides q̄ aliquatr corpori sūt acerba, illa mea inimica sensualitas sibi ipi blandit. et aīaz meā qrit sibi esse placabilē. Infirmitatē propōit, stomachiq; dolorē, et que ori suauia sūt apponit. herbas legumīa et alia aspera docet īsup deuitari, meq; īuitat ut uigilias fugiā. Sed o dn̄e cū ꝯsidero te sitim, famē, uigilias esse passum, uerbera flagellationes et mortē, anim⁹ inardescit et uellet talia expiri pro tuo noīe sustinē. Adimple qd̄ cupio, ut pro tuo amore taliter ardeam, ut durissime pene et mors mihi sint io-

cundissime. et amene. et fac me tuis semper obedire
mandatis. que et de uobis o filie per affecto. licet ali-
quando lingua et manus ad mei proficuum currant,
nulla facta de uobis ad inuicem mentione. O dul-
cissime yhu qui non uenisti soluere legem sed adim-
plere. et noluisti iota unum preteriri donec omnia
fierent. Voluisti agnum typicum in cena cum apostolis man-
ducare. cum azimis et lactucis agrestibus. certe fi-
gurato manducante de typico figurato. surrexi-
sti a cena. et depositis uestimentis tuis misisti a-
quam in peluim, et cepisti lauare pedes discipulorum
tuorum. Quis etiam dulcissime yhu. ne dum te uidendo,
sed meditando tantum talem pedum ablutionem. et
tuam humanitatem diuinitati unitam. petrum et alios
genuflexam lauantem. poterit lachrimas et gemitus con-
tinere. Si tibi fidelis existat neminem intelligo tamen
corde lapideo qui si non potest emittere lachrimas,
saltem compassionis dolores patiatur in corde. te deum
dominum uniuersorum, omnium creatorem ac redemptorem
ita humilem esse factum, ut sue creature que suam
imaginem deturpauit, debeat pedes lauare et ter-
gere ets homo. Gustate filie et uidete humilitatem
dei yhu xpi: qui non rapinam arbitratur esse se equalem
deo. taliter exinanitus est. ut forma serui acce-
pta. ad hec que auditis et legitis ac duriora sunt
subicit. ut nos sui regni faciat esse participes.
Petrus autem qui tuum secretum nullatenus cognoscebat.
et de corporali ablutione tantummodo sentiebat. dixit. Non
lauabis mihi pedes in eternum. Sed tu domine qui a peccatis

mundare uolebas nō solū eos sed alios qui ipsis
et suis successoribꝫ subicerent, nō intendens aliter
ad aliquē gloriā ingredi sempiternā, dixisti. Si nō la-
uero te, nō habebis partem mecū. Tuū eīꝫ uicariū
eū dimittebas ī terris. qui si nō fuisset lotus, nō ha-
bitasset ī celis. quod petrus intelligens, nō solū pedes
affectus silicet meos uolo ut mundes, sed manus
et caput. operatōes silicet et cogitatōes quas uide-
ris abluendas. Et post cenā cū gratias et hymnū
dixisset ut a Joh̄e audiuimꝰ recitari, iuit trās tor-
rentē cedron ubi erat ortus, cū tribꝫ discipulis
ab aliis separatꝰ ꝑ iactū lapidis orōni se posuit ge-
nuflexus, ut si fieri posset transiret ab eo hora et
calix sue durissiē passionis. Audite filie ceteriqꝫ
deuoti qui deo seruire cupitis, et esse participes
passionū, ut ꝯsolationū esse possimꝰ. Gustate obprobria
offensiones et uerbera, ꝑcussiones et uulnera que
nostro dulcissīo redemptori date et facte sūt. Vi-
dete dnꝫ ī orōne manētem et ī agonia positū
ob tante durissiē passionis attentionē, et sudorēꝫ
sanguīs emittentē, tertio dicere. Pater si nō potest
hic calix transire, nisi ut bibā illū, fiat uoluntas
tua. Apparuit eīꝫ angelus ꝯfortās eū, ut sibi pla-
ceret hāc penā pati durissiē passionis: ut pater
eternus et sup̄ior ītelligentia rōnis requirebat.
Licet eīꝫ animā tuā tristem dixeris ꝑꝑ dolores
maxīos quos tua caro sustinebit ī cruce. tamē
fructus redemptōis a te tanto ꝑtio extimatus
reqrit ut illū rebellē aduersariū quē sua sup̄bia

de celo dn̄e eiecisti sua diminuas potestate ne a-
modo posset hominē necessitare ad malū et eum
priuare possit beatifica uisione sicut olim poterat
ꝑ peccatū quod oportet ꝑ passionē tolli et cancellari:
ut tua doctrina fecisti dn̄e manifestū. qa nemo
ascendit ī celū nisi qui descendit de celo filius ho-
minis qui est ī celo. O dulcissīe Jesu a me respōsio
nē nō ualeo cogitare quā angelo tribuisti. Tu ergo
pijssime cor meū aliqua deuotōe demulce et irri-
ga gratia tua ut aliqua sentiā alijs referanda
nō que cupio sed que vult mihi tua mīa īdulgere.
Talis eīz mihi responsio facie a lachrimis madefacta
ut dn̄e uoluisti interuallo nō paruo iam facto cor-
di meo extitit p̄sentata. Angele mi qui de cōsilio
sanctissīe trinitatis ad uirginē matrē meā oracu-
lo uiue uocis de carnis assumptōe ꝑ me intrepi-
de nūciasti: et quod ipa mater dei electa de spū sc̄o
ꝯcipet saluatorem ī mūdū ueni ut hominē redi-
merē a peccatis turpissīa morte crucis ut iā meis
discipulis sepius nunciaui. Amore eīz anime redi-
mende de uirgine nasci uolui. et sponte omnez
penā sū subire parat᷒ ut decepti hoīs fraude dia-
bolica uires ualeā restaurare. Lic& eīz ipa caro
mea scīz inferiorē partē penas plimas sentiat
et me dicere iā cōmouerit. tristis est aīa mea us-
q3 ad mortē. tam̄ illa pars supior rōnis amore ar-
dens studens patri ī omibꝫ cōplacere me promptū
facit et reddit mille uicibꝫ mori pro saluādo ho-
minē si una nō foret sufficiens. Vnde si nō potest

pater hic calix transire, quia uolo ut tibi patri
uera obedientia tribuatur, fiat uoluntas tua. Et
credo angelū illū cōpassionis signa et doloris ostē-
dere. Nā & angeli pacis ī sua morte amare fleuis-
se dicūtur: signaq; meroris ostendere: ut ī eis do-
mini uolūtate cadere potuerīt. Sūrexit igr dns
ab orone ultīo, et iterū suos disciplos increpauit.
Dormite iā et requiescite. ecce appropinquat q me
tradet. Et uolens suā spontaneā ostēdere uolun-
tatē, iuit obuiā illis qui eū capere intendebāt, di-
cens. Quē qritis? at illi yhm nazarenū. Et cū di-
xisset. Ego sū, ceciderūt retrorsū. O magna dei po-
tentia. Si sonus tue uocis tantā uirtutē opat est,
ut omē ab eis ɔtra te adimeret potestatē, cui du-
biū esse posset, q nō fuisset spontanea pena tua? et
cū trib; uicib; taliter respondisset, ultime respō-
sioni adiunxit. Si ergo me qritis, sinite hos abire.
Et tūc accedentes ad eū cū armis et fustib; ic̄.
et iudas qui signū dederat iudeis. quēcūque
osculatus fuero, ipē est tenete eū, appropinq-
uit yhu, et osculatus est eū, rabbi eū uocando
quē uolebat ī mortē tradere. ut pecuniā haberet.
O dulcissiā anima ɔsidera, et uos ó filie ī mētes
uestras discutite, quāta patientia et humilitas
saluatoris. Tradi se uidet a iuda pro triginta ar-
genteis: nec doloris sibi signū denūciat, sed euz
amicū noīat: et qd uenerit se facturū inter-
rogat. Attendite o deuotissime aīe, quib; placet
in passione pasci et delectari, quātr ipi iudi sua

pessimā uolūtatē impleri signis et actib; cupiētes irruerūt in eū, et capistrū īiecerūt ad collū. huc atq; illuc ui trahentes, et impetu, alapis, et pugⁿis eū cedere īceperūt. et si liceret cū gladio percuti licet petre ɋsiuisses a dn̄o, cū eo seruū pontificis malcū abscindendo sibi auriculā ꝑcussisti. Qd̄ ille mansuetus qui uocē n̄o dabat tanq̄ agnus coram tondente se, et ut facere ɋsueuerat te increpans obiurgauit. petre calicē quē dedit mihi pater, n̄o uis ut bibā illū. nescis quia possū rogare patrē meū, et exhibebit mihi modo plusq̄ duodecī legiones angelorꝝ. et sanauit illū. Te eñ hebreū populū illa incisio figurauit, qui separatꝰ es a capite omniū qui est xp̄s. cui iungeris ī fine, cum fiet unū ouile et unus pastor. Medio eñ tēpore ve illis qui finē suū facient ī iudaica prauitate. Tūc eñ relicto yh̄u om̄s discipuli ceperūt fugere, ut ꝓphetia impleret̄ q̄ dixerat. Percutiā pastorē, et dispergentur oues gregis. Contemplem̄ agnū in medio luporū existere. O ingrati iudei īmemores supne gratie uobis date. Percutiūt alapis suā pulcherrimā faciē ɋspuentes. O liuor edax. taliter exardescere īcepit, ut eū puerse tractantes arbitrarent̄ sūmū sacrificiū d̄o fore. licet ipm quē uolebant occidere ꝑ multa signa d̄i esse filiū cognouissent, ut ueritas ipa p̄dixerat. Si n̄o uenissem, peccatū n̄o haberent. nūc aūt excusationē n̄o habebūt de peccato suo. et ɋclusiōis ratio repit̄. quia odio habuerūt me gratis. Quis eñ corde suo

rape

hec meditando assidue, dn̄m taliter ꝑtractari, qui
erat forma et specie sic decorus, tanq̄ latronem
captū, manib; ligatū ad Ānam duci, lachimas cō-
tinebit. O sūma bonitas, Tu qui talia tua bn̄igni-
tate largiris, concede de gr̄a speciali, ut lectores
ac et̄ auditores taliter cōpassione sincerissīa mo-
ueant' ad lachimas. ut oculi cordis et corporis
semp̄ maneāt madefacti. Cūq3 Anna socer Ca-
yfe interrogaret dn̄z nr̄m yhm xp̄z de discipulis
et doctrina eius, hūiliter respondere uoluit ut
fuerat ɔsuetus. Ego palā locutus sū mūdo, et in
occulto locut' sū nihil. Ego etiā docui in templo
et ī synagogis ubi om̄s iudei ɔueniūt. interroga eos
qui me audierūt, ipi etiā sciūt que dixerī ego.
Cū etiā taliter respondisset, unus ex seruis manu nō
nuda sed ferrea chyroteca munita faciē tuā dul-
cissime yhu acriter ꝑcussit, in tantū ex parte sini-
stra, ut nigra statim fieret et liuida sub sinistro
oculo. Et quid dn̄e tūc dixisti tui euāglīste testan-
tur. O dulcissime yhu xp̄e, quāliter cū fletu maximo
et lachimis cū singultib; talia meditanti te ipm̄
p̄bueris mentali uisione nō oculi corporalis, dum
uerba tue passionis audiret, tibi ɔstat apte qui ta-
lia demōstrasti. Seruo aūt tuo tūc ī tali lachimaꝝ
et fletus copia ɔstituto, ut tu ipse ɔcesseras ex gr̄a
speciali, faciem hōmis barba et capillis taliter depi-
latā, ut pars piloꝝ radicit' euulsa uideret', pars
aūt detrūcata posset ab om̄ib; iudicari, et tota tu-
mefacta uerberib;, sed sub sinistro oculo sic et li-

uida

uida trium digitorum latitudine quasi ad rotunditatem
super ossum nasi contiguum. pars erat que ex liuore ni-
gra potius putabatur quam carneo colore uigore. Quid
dicam domine. utinam si tibi gratum foret quotidie essent
illi gemitus et lachryme cordiales, ut tua pietate et
speciatim gessisti. Da domine seruis tuis id amare quod
precipis, ut per suspiria dolores et lachrymas pro te et
tui amore effusas que promictis cum desyderio assequamur.
O filie meditemur huiusmodi illusiones et uerbera.
Aperiet ipse nobis fontem quem cupimus lachrymarum.
hec mihi uidetur gratia gratiosa, melliflua et io-
cunda: quam si gustare cepitis, pro desyderio quoti-
dianum cibum huiusmodi petetis ab eo. et animas uestras
tenebit taliter emundatas quod macula non poterit eas
ad interitum ducere, sed a comittendis fortissime
defensabit. Ad Cayfam et Pilatum ductum te domine
postea uideo, cum clamore ut euangeliste dixerunt,
licet unus plus altero dixerit, ut ex uisu, ut ex
relatione percepit. que hic breuitatis causa gratia nolui
recitare. Et licet que dicam non habeam ex scriptura,
a qua possim meum suscipere fundamentum, nisi ad te
Augustinum et doctorem Bernardum recurrero. tamen
si a uobis hec tacta non foret: materna deuotio
et pietas me hec dicere compulissent. Vos igitur
dulcissime filie et uos o deuotissime mulieres quibus
maxime uiget deuotio et pietas, mentibus uestris
attendite: et licet de natura in plurimis sit quod ad lachry-
mas prone sint, non illud ad uitium imputando sed
ad uirtutis gradum, quod ex ipsa compassione descendit.

tum ad hoc spuale 9uiuiū gemitū et lachmarum uos desydero meū esse. et ut omia idonee preparentur, ad duces 9uiuij recurram. Et te Maria dulcissimā matrē nr̄i dn̄i yhu xpi cū p̄dictis deuotissime petiua. q̄do talia erga tuū filiū fiebant, ubi eras, q̄due sentiebas ī animo. Et ne p̄sumptiōe mihi uelim ascriberet q̄d alij tribuisti, A Bernardo reperio ut ip̄e asserit, te taliter respōdisse. Quod queris cōpungitiuū est magni doloris. S̄ed q̄a glorificata sū, flere nō possū. tu tam̄ cū lachrimis scribe, que cū magnis dolorib; ip̄a p̄sensi. Cui q̄d ip̄e respondit, et mihi peto sua gr̄a aduenire. flere p̄opto, et nil aliud mihi libet. Sed miser ego cor lapideū habeo, ideo flere nō possū. Regina celi mater crucifixi, da q̄d iubes et p̄be q̄d cupio. Audi seruū tuū. Dic dn̄a mea, dic o mater mea In Ierl̄m ne fuisti q̄do tuus filius captus fuit. q̄do uinctus ad Annā tract; et duct;. Cui ipsa respondit. In ierl̄m erā q̄do hec audiui, et gressu qualicūq; potui, uix potui ad dn̄z meū flendo p̄uenire. et cū illū fuissem ītuita pugnis percussū, alapis cesū, sputis et liuore eius faciem deturpataz, ut uix a me mestissiā sua matre cognosceret, aperte. quid fecerī tu ip̄e 9sydera. Credo eni; dulcissiā mater q̄ tūc mestissiā facta eras, ī tua mente repetere amorē illū maximū qui erat reciprocus inter uos. et domini maximā largitatē, qui pro hūana redēptione fienda filiū suū et tuū yhm nr̄z tanta 9fusiōe

repleuerat ut psalmi quasi dictū impleret̄ qui
dixerat. posuisti corpus eius ī ꝯfusione. Et filia-
lis amor te interius sic stringebat ut ad lachrimas
dolores et gemitus abundantissīe ꝑuenires, nō
tam excedens limites rōnis. Sed mihi indulge
dn̄a gratiosa, si ultra ꝓgredior te ꝙrendo. Et li-
cet dignus nō sim tuū ut Bernardus uidere
aspectū, et uerba uiue uocis audire. Tam de
tua grā id exposco, ut cordi tacita respōsione
respondeas ad ꝗsita. Quid mater fecisti cum
primū filiū sic tractū uidisti a iudeis et appa-
ritorib; iudeorū? Fili qui ad lachrimas ꝑuenire
desideras. Cū ad palatiū pilati primitus ꝑueni-
rem, uidi filiū meū qui ab herode ducebat̄ pila-
ti sn̄ia iudicandū. Et licet habitū suū cogñsceret,
faciē depilatā sputis et ꝑcussionib; deturpataꝫ
uix cognoui, nec uerbū formare ualui, sed in
terrā cadens sine spiritu ut ita dicā semiuiua
remansi. cūqꝫ ꝑ sorores meas fuissem subleuata
a terā, yhm in palatiū intro clausū uidere nō
ualui. Tūc lachrie gemitus et dolores me tātr
īuaserūt ut uix possem uoces formare loq̄le. Et
dū extra palatiuꝫ esset maxīa multitudo q̄ meū
petebat filiū crucifigi: et pilatus ad ꝯspectum
omniuꝫ pluries duceret yhm meū, ultīa uice eū
fustib; cesū, spinis coronatū, et facie uelatum
corā omib; ꝓsentauit dicens. Ecce rex uester.
Tota eīꝫ turba quā cōmouebāt ꝓfidi sacerdotes
et scribe, īualescebat clamās. ut moreret̄ turpis-

sima morte crucis. Et licet pilatus eu͂ liberare curaret: uolens pplo co͂placere sedit pro tribuna-
lia ihm cu͂ cruce qua͂ ferre no͂ poterat ante se cu͂ latronibȝ ↄstitutu͂ ↄdemnauit ad durissima͂ morte͂ crucis. O matres que filios sic amatis ut mori pro eis magis libeat, q͂ uidere eos talia mala pati, patres qȝ rogo sorores et fratres uidete dolorem, considerate suspiria mentis mee. Video yhm meu͂ filiu͂ di͂ uiuj qui peccatu͂ no͂ fecit, nec inuentus est dolus i͂ ore eius, taliter uerberatu͂, ut omnis pphetia pfectissime impleret. a planta eni͂m pedis usqȝ ad uertice͂ no͂ est i͂ eo sanitas. unde recte a Ieremia de ipo sermone͂ facie͂s dixisti. Vidimus eu͂ quasi leprosu͂: et no͂ erat aspectꝰ nec erat ei species neqȝ decor, uiru͂ doloru͂, in se habe-
tem i͂firmitate͂. Dedit eni͂ȝ genas suas uellentibȝ et facie͂ sua͂ no͂ auertit a pcutientibȝ et ↄspue͂tibȝ in eu͂. Et cu͂ om͂ia hec intra uos reduxeritis, me-
ditantes, co͂passionis lachrimas a dn͂o petite, ut post-
ea satiemini ab uberibȝ ↄsolato͂is sue. Cu͂ enim turpissi͂e duceretᵘʳ cu͂ societate latronu͂, et clamo-
re maxi͂o qui p͂ibat et e͂t seq͂bant, me que eu͂ tan-
gere cupieba͂ taliter impellebat hinc inde, ut i͂ terram cadere me facerent. Filius au͂t meus q͂ ad caluarie locu͂ ducebatᵘʳ cu͂ illo grauissi͂o ligͦ crucis i͂ terraȝ simi͂ltr cecidit, qa eam ferre no͂ po-
terat nec se aliquatr sustinere. Tu͂c fletu maxi͂o cu͂ meis sororibȝ et Iohe et alijs que a Galilea eu͂ secute fuerat, plangere cepi ac e͂t exclamare. O

pueri hebreorum ubi sunt qui dicunt osana filio david
Benedictus qui venit in nomine domini? ubi vestes et ra
mi que prosternantur in via? hec ne sunt premia fa
mi que prosternantur in via? hec ne sunt premia sa
nitatum que vobis contulit yhs meus? hec nempe erudi
tiones et alia que ab eius doctrina et vita discere
potuistis? O ingrata civitas Jerusalem et propter obstina
re. Et coegerunt Symonem cyreneum ut tolleret crucem
eius quem angariaverunt usque ad locum calvarie quo
ipsum crucifigere statuerant. Non erat qui yhm vide
re cuperet nisi qui eum offendere cupiebant. O gloria
mundialis quantum in mestitiam te vertisti. Seductorem
maleficum deceptorem eum vocabant quem salvatorem erant
soliti nominare. Yhs autem meus dum fletum maximum sen
tiret non solum per sibi dilectas sed alias, retro faciem
volvens dixit voce flebili et debili sic emissa. Filie
Jerusalem nolite flere super me, sed super vos ipsas flete ve
nient enim dies quibus dicent Beate steriles que non genuerunt
et ubera que non lactaverunt. Tunc incipient dicere mon
tibus cadite super nos. et collibus cooperite nos. quia si in vi
ridi ligno hoc faciunt, in arido quid fiet? Cum enim ad locum
pervenisset calvarie agnus ille mansuetus qui vo
cem non dabat, et tanquam ovis ad victimam ducebatur.
Tu gaudire desyderas que dixerat ipsa mater in
mente conserva. et ut verba formalia habeas, vide
ne a te verba recedant huiusmodi si meo filio patri
ac domino studes placere pro anima. Cum enim apparitores
pervenirent ad locum ubi eum volebant crucifigere, a
multitudine gentium tanta fuit circumdatus, extitit,
ut a me videri non posset a quo per magnum spatium

ipa distabā. Rumor etiā grandis meis aurib; insona-
bat. ipm suis pãnis omib; exuerūt. que ego misera
mater tot uicib; ipa uestiera. Et ut scriptura imple-
retur diuiserūt sibi uestimēta sua. sup ueste autē
inconsutilē quā meis manib; ipa gfecerā sortē mise-
rūt ut nullaten' scinderet. Et sicut man' tua dexte-
ra Adam peccō gsensit et fructū accepit phibitū
pro quo eterno patri erat debitū a suo unigenito
psoluendū fuit gueniēs ut primit' cruci clauo a-
sperrimo eius filij dextera figeret. Cogitate o de-
uotissimi passionis. manus etiā est ossib; et neruis
gtexta nō mollitie carnis ī qua minor dolor sen-
titur: quant' fuit dolor filij mei dulcissimi qdo ille
amarissim' clauus depontat' manū illā delicatissi-
mā pforauit. Nerui etiā ex ipa gtusione ī unū se ta-
liter retraxerēt ut ad signa clauoꝝ posset manus
alia minime guenire. Quis etiā potuisset talem
imaginari duritiē ut ipi impij ppetrarēt ligata si-
nistra manu cū funiculo trahere uiolenter ceperūt
in tantū q ad foraminis locū dū duri guenisset secū-
do clauo eā cruci et gfixerūt. Et sim dilecte īter-
rogares qui dolores meo uersabant' in corde qdo
ictus mallei sensi sup clauos gcutere ille tibi hoc
ī mentē deducat qui prius ipe psensit. meq; secū
mente ꝛ dolorib; crucifixā fecit et degustare. Dū
me hinc et hinc anxiando sup meas sorores pīcerē
uidi eleuari uexillū regis pro uictoria obtinēda
de principe tenebraꝝ. uideo etiā meū dulcissimū
filiū dnm yhm sponsū aīe mee redemptorē meū

cū manib; crucifixū. toto aūt corpore dependentē
quasi mortuū uersus me et sorores meas figere in
sū suū illa qua sibi decuit pietate quā erga me ge
rere semp fuerat ꝯsuetus. Et si hucusq; fuisses mi
deuote corde lapideo et adamantino: accipe nc de
sanguine agni quo frangit. et unge nec poteris la-
chrimis abstinere. fuit eciā ligatus funiculo ad pedes
et taliter extirat ut pedes loco signato et clauare-
tur. Sed o pijssima mater supfluū mihi uidet te
īterogare an tūc copiā habuīs lachrimaꝝ. Vtinā sem-
per pro sui et tui amore mihi copia talis det ut
ꝑut placuit altissiō largitori. Et Bernardo dn̄a tu
dixisti. Gemitus amaros dabā suspiria et dolores.
heu mi dilecte utinā me uidisses. volebā loq sed
dolor uerba rumpebat: qa uerbū iā mente ꝯceptū
dū ad reformatorē ptenderet oris, ad se impfectū
reuocabat dolor. Nam nūcius cordis uox sonabat
foris triste uulnus denūcians mentis. uerba dabat
amor que raucū sensū reddebāt. nā lingua uocis
magistra ꝑdiderat usū loqndi. videbā eū heu me
morientē; quē tā late diligit aīa mea. et tota liq-
fiebā pre doloris angustia. hec ipe Bernard a te
dn̄a asserit habuisse. Interuallo hic facto in pressu
ram duro ad uos qui cupitis gloriā habere per-
petuā se dirigit sermo meus. Quis eciā est qui me-
ditando ī talib; a lachrimis oculos ualeat ꝯtinere.
Duplex eciā pietas ad lachrimas nos īuitat. Prima qa
ille qui peccatū nō fecit nec īuentus est dolus in
ore eius pro nobis hec passus est tā crudeliter et

acerbe cū et ipē p prophaz dicat. Et que nō rapui tūc exoluebā. Et illa dulcissiā genitrix que licet ferro nullaten⁹ esset pcussa. tam̄ doloribꝫ cordis tātū fuit afflicta ut maior ex sanctis martyribꝫ in martyrio iudicet⁹. Et si omīa que suo dilecto Bernardo narauit nō potestis o filie ī memoria retinere saltē ista septē uerba que pendēs ī cruce dixit ī memoria teneatis. Dum eīz dulcissīe mi yhū sic passus penderes ī cruce toto corpore sanguine madefacto illa pissima uoce tua nobis de inimicis amandis exemplū latissimū tribuisti dicens. Pater ignosce illis quia nesciūt quid faciūt. que plurimi audientes ad lucē ūeritatis ꝯuersi sūt. Concede mihi et qui tuū amorē desyderāt remissionē omniūz peccatoꝝ. et da has plantulas in tua uinea iā plantatas manere ī te uite. cuius palmites tui electi esse desyderāt. qui dixisti. Ego sū uitis et uos palmites yhū bone. Nō solū ergo sed ꝯcunqꝫ genera peccatoꝝ ut ualeam⁹ in patria tecū esse q cū patre et spū scō uiuis et regnas ds p omīa se. se. Am̄.

Peccatores a peccatore discam⁹ qui taliter eūz loqntē ītelligens deū esse et hominem ꝯfitetur et cū fiducia dixit. Memento mei dn̄e dū ueneris in regnū tuū. O dulcissīe dn̄e qui dixisti qui petit accipit. hūilit⁹ respondisti. hodie mecū eris in paradiso. hic eīz tuā duritiā hebraice pp̄le ꝯdemnabit. vos eīz Judei dū pdicantē ꝯtemnitis et miracula respuitis facientē. hic ī cruce pendentē dominū uocat et regnaturū post mortē ꝯfitetur.

cui se curat principatu recommitti deum esse ueraci
ter sentiendo. Et ad hoc dei et hominis est responsio
subsecuta. Sicut ergo ei ueraciter tribuisti tuam bea
tificam uisionem et alijs quos ab inferis reuocasti. sic
me sotia tuo sancto collegio electorum tuorum cum plan
tulis et giunctis et tuis fidelibus ecclesie tue sancte.
Cum enim mestissima tunc mater assisteres uideresque de
risiones plurimas perpetrari contra eum. ita afflicta eras
ut recta stare nequires sed terra erat tibi solatium
et iuuamen. Ipse enim oculos ad te, tenebat affixos et
tu ad eum flebas dicendo et dicebas plorando. Fili mi
ue mihi fili mi. quis dabit mihi mestissime matri
ut pro te moriar fili mi dilecte? Et conuersus do
minus ad Johem compatiens sue dulcissime genitrici di
xit. Ecce mater tua. Ipsique lacrimis et gemitibus abun
danti dixit. Ecce filius tuus. O insolita et permutatio
inequalis et sine aliqua comparatione dicenda. Que N
guenientia potest dici ut filio dei creatore creatura
detur, pro domino seruus, pro magistro discipulus. Sicut
enim solis ad tenebras nulla potest esse proportio. sic o
Maria dicere potuisti. Et nisi mater dulcissima ad illam
humanitatem taliter deturpatam quasi leprosi habitu
iam uestitam respectum aliquem habuisses et breue tempus
quo erat ipse in sepulchro postea permansurus. pro certo
credo quod tunc mortua cecidisses. Unde eius dicto ma
ter cum lachrimis quieuisti et eundem loco tui filij rece
pisti. Sed o Bernarde succedat nunc tua lamentatio
lachrimosa: Illi enim dilecti Johes et Maria semper profundere
lachrimas non cessabant. tacebant isti martyres ambo et

pre dolore loqui nō poterat. Audiebat xpm amorē suū rauca uoce loquentē. uidebat illū paulatim morientē. nec uerbū ullū ei poterat respondere. ui-dentes illū quasi mortuū et ipi mortui uidebantur. et eorū spūs uoces exaltare neqbant. defecerat eīm et amiserat uirtutē loqndi. Audiebat et tacebat. tor-qbant angustijs qa p angustia loqui nō poterat. solus illis dolor luctusq3 remansit amicus. amabat flere. amare flebat qa gladius xpi utraq3 animā ptransi-bat. transibat seue. seue pimebat utruq3. Sed sicut dulcissiā mater Johēm ī filiū accepisti qui tuo filio ī nihilo aut ī minimo poterat cōparari. sic me fili-um suscipe et deuotū. licet ei aut ī nihilo similis sī3 sed cupiam licet sic fieri. et has filias tuas suscipe ut tuo regimine gubernet. cōiunctos meos taliter habe-as cōmendatos ut cū eti fidelib3 et beatis in patria socientur. Cogitate filie attenditeq3 deuote anime que hic deū desyderatis amare. opib3q3 fidelr de-seruire. omib3q3 suis ~~obedire~~ mandatis qualiter noster redemptor dulcissim9 yhs noster pendēs sta-bat ī cruce nudus et paup sicut exiuit ex utero. nō suffi-ciebat urē iniqtati illā humanā carnē talr pcus-sisse. ut sex milia sexcentū sexagīta sex pcussiones habuisset a nobis sanguinē emanātes. q uoluistis eū talr denudare. ut sermo pphetic9 impleretur. Dedisti corpus eius ī 9fusione. ve uobis miseri ī quos 9fusio ita deuenit. ignorabatis q ille status in-nocentia pmi patris nō 9fundebat ex huiusmōi nu-ditate. sed peccatū apuit qd īnocentia occultabat.

Si primus Adam sic extitit p̄dotatus, secūdus qui
primū erat ī cruce tali redemptur ut eum ad
primū īnocentie statū reduceret. nūqd minus ī
se habebit q̄ alijs tribuat cū ī ipo sint oms thesau
ri sapientie et scientie di. Tamen uos qui iniquo
egistis nō hec formali credidistis. Cū do eīz ī mor-
tem sui filij cōcurristis, sed odiū uos pmouit ad il
lam. ipm aūt charitas īfinita. et sic de Juda psal.
vr uidet asserere. Qui dulces mecū capiebas cibos
in domo patris ambulauim cū ɔsensu. et ille poe-
ta florentinus qui materna lingua sua metra
cōposuit dixit in tertia comedia. cap. 7. Pero de
uno acto usciremo cose diuerse. ch a dio et ali iu-
dei piaque una morte. p o tremo la tirra et el ciel
saperse. O q̄ta amaritudie plenus eras dulcissie
yhu meus ī cruce taliter fatigatus sitiens. ut omia
implerent que sūt ī psalmis et pphis de te. et oue
dep̄ditā quā sup humerās iam habebas ī asperimo
ligno crucis portares ad patrē a quo recesserat
p peccatū. animasq3 reducetres ad beatitudinem
quā habebat ex acerbissiā morte tua. Sitio alta uo-
ce dixit. nō uinū dne mi petebas qa corā discipu
lis tu dixisti. nō bibam amodo de genimine uitis
huius usq3 dū illud bibā uobiscū in regno pris mi.
quo ubi nō ipa caro puenerat ante mortē. Vnus aūt
accepit spongiā aceto et felle plenā et dedit illi
bibere. et cū gustasset noluit bibere. Impletuz
est eīz qd spus scs loqui fecerat p dauid ī psona
dnī yhu xpi. Dederūt in escā meā fel: et in siti

mea potauerũt me aceto. O amaritudo amarissĩa de qua senseras Jeremia. Recordare paupertatis mee transgressionis absinthij et fellis. O dilecte filie ceteriq3 deuoti pcipite que secunt. si memorie hec habere tantũ placet dño yhu xpo, q̃to cari esset ei si realiter cũ effectu fel cũ aceto cõmixtũ myrrhaq3 cõpositũ ĩ liquore saltẽ semel ĩ ebdomada spongia madefacta ĩ ore tuo poneres paruũ p spatiũ, recordando de xpi acerbissĩa potione. Tũc aĩa tua tabesceret cũ ppha dicens. Memoria memor ero, et tabescet ĩ me aĩa mea. hic est ille fasciculus myrrhe qui debet inter ubera retineri, que cordis sũt exterior armatura. Et sicut oms maculas felle linitas postea tollit aqua, si ea ablute sit, sic et ista potio siue et degustatio tollit maculas peccatorũ, si lachrime saltẽ cõpassionis fuerit subsecute. Tolle igr ut electuariũ facias animab3 tres partes fellis, quartã de aceto fortissĩo ipa ad inuicem cõmiscendo, postea unciã mediã myrrhe redacte ĩ puluerẽ ĩtromitte. et hec faciet unam librã, et amarũ iungetur amaro, cõruptionemq3 fieri nõ sinet, et si calores essent ĩtensi. Et credite filie si tale gustare uolueritis electuarium amore eius qui primo talia passus est, omis amaritudo uestra ĩ letitiã cõuertet. Scio enim hominẽ qui talia singlis dieb3 añis q̃pluribus degustauit, ita a dño reformari, ut alius homo esse uideretur. O mirabilis fortitudo contra tela diaboli. Non eñ3 est ita potens aqua ignẽ extinguẽ,

·sicut hec meditatio cũ aliquo tali gustu temptatio-
nes ad petrã facit pimere· dulcis xpi· fac ergo nos
dñe sitire que tibi sũt placita cõtinue opari· grãs
tibi dño de tot bñficijs et gratijs pparatis ijs qui tibi
servire capiũt et ĩ tua passione pmeditant. Cũ
ergo accepisset acetũ· ad quintũ uerbũ pcessit di-
cens. Consumatũ est· omĩa eñim necessaria ad salu-
tem idm facta erãt et ĩ fieri iã erat mors· q ipi
qui uita erat parcere noluit· ut ab ipõ p resũrectio-
nem postea uinceret. Et sicut omĩa uoluisti imple-
mentũ habere que erãt scripta de te· sic fac nos ta-
liter omĩa ↄsumare· ut cũ tuo apto dicere ualeam·
Bonũ certamen certaui cursũ ↄsumaui· et cupia-
mus in desolatoẽ nrãm ut tecũ esse ualeam in po-
sterũ ĩ gaudio sempiterno· O deuotissimi yħu xpi
animeq; deuote sextũ uerbũ dulcissimi yħu ĩ cru-
ce platũ audite· formã modũ et qualitatẽ attendi-
te· Jam erat ĩ transitu et martyrijs sanguinisq; ef-
fusione defecerat uirtus eius quã ut purus homo
habebat et uix anhelitũ emittebat· sed qa humani-
tati erat ↄiũcta diuinitas uoce magna dixit· Heloy
Heloy lama zabathani· hoc est· Deus mš· dš mš ut qd
dereliquisti me· O dulcissĩe dš mš· nũqd uita dimi-
sisti qd ĩ morte relinqre noluisti· corpus eñĩ et ani-
mã assumpsisti· que ergo uox ista resonat· Credo
dñe q a diuinitate tua humanitas nihil iocũdi-
tatis habebat· ut oñs dolores sentiret peccatorũ
nrõꝝ q sumpserat· ut Jsaias testat. Et ut pij docto-
res asserũt· ab illo psalmo· Deus dš mš respice ĩ me

quare me deriliqsti, usq; ad psalmū In te dn̄e speraui nō ꝯfundar in eternū in iustitia tua libera me, usq; ad uersū. In manus tuas, cū multis lachrimis flendo cōpleuit p̄ces et supplicatiōes in dieb; carnis sue, ad eū qui posset illum saluū facere, cū clamore ualido et lachrimis offerēs exauditus est pro sua reuerētia. Si filiū dī sic legimus fleuisse cū copia lachrimar̄ anteq̄ a patre exaudiret̄ ut paulus ad hebreos asserit, quomodo nos stulti corde et tardi ad credendum credam̄ ad illā patriā deuenire sine lachrimis et gemitib;? Non credam̄ hic mente ī terrenis et uoluptatib; cū corpore iocūdari, et postea bti in patria esse, cū angelicis spiritib; collocari. Si hec credim̄ decipimur. Et si hoc uerū esset, ueritas mutasset ī sua cithara cantilenā. Non ēm dixisset Beati qui lugent, sed ꝯtra. Et hoc apti declarauit ī eius cena, cū dixit. Mundus autē gaudebit, uos uero ꝯtristabimini, sed tristitia uestra ꝯuertet̄ in gaudiū. Ploremꝰ ergo in uia ut gaudeam̄ in patria. Cū uero ad uersiculum psalmi ꝑuenisset, dixit alta uoce. In man̄ tuas dn̄e cōmendo spiritū meū. Et īclinato capite emisit spiritū. O dura mors que om̄ia soluis, et om̄ia aspera facis ad molliciē deuenire. qd tibi uidet̄ o homo qui de longa uita ꝯfidis? Ecce hic filius dī passus est mortē, ut mortē nr̄az uinceret resurgendo. Nulla tibi sit fiducia ī terrenis delicijs, sed ī dn̄o yhu xp̄o. in ip̄o ꝯfide, cū pro

tt dixerit. In te dne speraui no ɔfundar i etet-
nu. Quomo eni potest ɔfundi qui i dno sperat?
O dne tu scis quia no mentior q multis gemiti-
bus diuersis me sepius uisitasti i oportunis ne-
cessitatib, i qb tuu auxiliu reqrebam. et tande
post multas lachmas oculis iherentes, tu ipe ɔn
sumebas et itegratr prouidebas, et tanta auxisti
fiducia ad tui laude honore et gloria referedo,
q me taliter i te ɔfidere facit ut re quatulibet
difficile creda a te pro hac tua familia ɔsequi
et habere. O dulcissie yhu quis cessabit emitter
lachmas, si omia ɔsyderada respiciat, et in tua
morte ɔsyderet qd de tua morte gustauerit. Audio
eni xpi fideles et mulieres que eu secute fuerat
a galilea maria deuotoe plangebat, et ipm lame-
tabant acerbe. Apparitor centurio a lachmis non
cessauit, cu plurimis qui pcutientes pectora sua
filiu di se occidisse putabat. Angeli eni pacis
amare flebat .i. signa talia ostendebat q mestitia
solent i homie denotare. Sed si pcuram celu et
terram, et eoru ambitu ɔtinent, repimus i eis rea-
liter affuisse dolore qui i reb, ianimatis posse ee
dignoscit. Vbi o sol tua claritas, ubi stetit tunc
reclusa? et illud qd tibi pprium est, ut tui radij lu-
cidi uideant, unde obscuritate maxia st uestiti?
Nec eclypsis id potuit opari, cu luna xv. tunc
adesset. Sed nec tu luna lum aliqd habuisti. ob-
scurata eni luce tua qui dixisti ego su lux mudi
quis mirabit si morte tua alia luminaria sunt

obscura. Tonitrua eciam magna facta sunt. duri lapides se frangebant. et in planetis et stellis signa plurima apparuisse dicuntur. quod tunc uidens dionysius dixit. aut deus nature patitur aut totius mundi machina destruetur. videbat enim secundum cursum astrorum talia non procedere ordinate, sed uiolentia quadam. ut ex eius sermone comprehenditur. O anima considera intra te que cupis deo offerre sacrificium pro peccatis et cum compassione recogita lachrimas singultus et penas que ipsa dulcissima mater uiso filio iam defuncto habuit. que uelut mortua et exanimis in terram cecidit. et dum aliquantulum uersus filium oculos subleuasset prostrata in terram pallebat. anima uiuens uiuebat moriens uiuensque moriebatur. Et dolorosa uoce dicebat. Reddite nunc filium exanimem quem uiuum impie matri misere denegastis. Compleuistis inuida uota uestra. extinctum iam desolate deponite matri. O fratres mei o amici mei yhesum meum quem uiuentem defendere non ualuistis uiuumque mihi seruare minime potuistis. mortuum saltem reddite mihi. illum queso deponite mihi. ut sit mihi solatium funerale. Et iuxta crucem stans tales amarissimas uoces emittere non cessabat. aspiciebat uultu lachrimis inundato christum suum in alto stipite crucis pendentem. et quandoque anxia suum tangere natum nitens pedibus se leuabat. et sanguine dulcissimi filij sui madefacta osculabatur eandem. et aliquando ad terram male se et colli-

debat et dephensa dolore prostrata iacebat ĩ
teřam. Sed amor qui solet plura sperare q̃ nũ-
q̃ aut raro fieri possũt impetuose eã surgere
cõpellebat. Extensis manib; iterũ cupiens xp̄z
attrectare, nec ꝑ altitudiẽ ualens magno cru-
ciata dolore teřam iterũ petere cogebatur.
Erat marie uultus pallore mortuus et xp̄i san-
guine rubore ꝑmixtus. quoniã guttas sanguĩs
preciosi cadentes ore tangebat. et q̃doq; terraz
osculabatur quã cruoris unda rigabat. O utinã
mater dulcissima tibi tuẽ he lachrime suffecissent.
sed alius tibi dolor applicuit. Cũ eñim milites ꝑꝑ
Sabbatũ procurarẽt mortẽ eoꝝ q ĩ cruce pende-
bant latronib; tibias fregerẽt. yhm aũt cum
mortuũ iã uidissent, unus ex militib; lanceã ĩ
dextro latere uulnerauit. Ex quo sanguis exi-
uit et aqua. hec illa est plaga latissĩa et ꝓfunda
quã Isaias dicit nõ fotam oleo nec circũligatam
descripsit ĩ ꝑsona ip̄ius redemptoris. Cecidisti ut
mortua mater, et maxĩa mestitia et lachrimis
abundabas. hinc illud sufficientissimũ sacramẽtũ
baptismatis p̄ciosi aquã separatũ a sanguĩe et di-
stinctã ꝑ quod multi ꝓgrediũt ad celũ, et q post
eũ ire culpis grauib; se asserũt impediri ad illũ
p̄ciosissimũ sanguinẽ recurrãt et merita dulcis-
simą yhu nr̄i qui mundabit ɔscientias nostras
ab omi labe peccati. cuius una minima gutta
mille mundos esset saluare sufficiens ꝓpt᷑ eius
merita infinita. Sed ad te matrẽ taliter tuẽ

prostratā cū meo sermone reuertor. ut tuis laboribȝ aliquale remediū tribueret ipē d̄s. Joseph et Nichodemꝰ qui et discipuli yħu erāt occulti tamen ꝓpꝫ metū .s. iudeoꝝ spiritu ad pilatū introducti petierūt corpus yħu ut de cruce iā mortuū tollerent. Et qui eius filiū mori uoluit fecit talē gratiā obtineri. Emptis itaqȝ aromatibȝ et aloe quasi libris centū iuerūt uersus caluarie locū ut eū de cruce deponerēt. Ecce dolor uires recupat que iam ꝑ angustia debilitate erant. Videbā eīȝ mestissīa mater a longe gentiū comitiuā et ut eū mortuū auferre uellent dubitās lachrimis cū gemitu iā inuentis uersus Johēm cepi talia uerba fari. O fili mi Johs dubito ne dolor ꝓxime secuturꝰ meā animā gladio trāsfigat amaro Magistrū eīȝ tuū et meū filiū predilectū timeo ne mihi auferāt. Vade ergo eis obuiam et scicitare que sit causa aduentus eoruȝ a me maxīe formidati. Iohs itaqȝ uolens matrē a tristitia releuare mandatū matris executōi mandauit. Cūqȝ xp̄i amicos et fidos Joseph īuenisset et ēt Nicodemū cū aromatibȝ uenīētes ut eū de cruce deponerēt dixerūt se licētiā h̄uisse. Et subito ei facta responsione ꝑ eos matri marie talia nunciauit. Tūc Johs audito sermone ad celū oculos eleuans dixit. O dulcissīe d̄s q filiuȝ tuū et meū unigenitū yħm tā impie laceratū pro redēptōe hūana uoluisti ī cruce ignominiose occidi gratias tibi ago qui huic matri mestis-

sime remediū pparasti, ut ipm tangere ualeā
quē amaui. Et his expletis Joseph et Nicodemus
matri mestissime iam ppinqui flebile salutatio
nis officiū pfecerūt. Quis eciā mente recogitans
dicta sua ac matris pijssima uerba lachrimas con-
tinebit. Dixit eciā pio et rauco sermone ad eos.
O fideles amici, qui an ueri sint in morte maxime
se demonstrant, licet occulti hucusque fueritis ppter
metū scilicet iudeorum. opus nunc est ut amorem in uestro
corde reclusū pro filio meo in publicū deducatis.
Nunc autem uanū timorem expellite iudeorum vestrū
magistrū de cruce deponite, ut hec mestissima
mater eū tractando de tanta tristitia aliquod
ualeat habere solamen. Et copatientes eidem
post pluria uerba cū lachrimis hic inde narata
Joseph sup scalā sancte crucis arbori inherentem
ascendens clauū traxit de dextera postmodū
de sinistra. Corpusque pendens per Nicodemū et Jo-
hanem sustinebatur donec a pedibus clauos abstra-
heret ut optabat. O dulcissima mater quid corpore
ipso deposito feceris ac fueris allocuta enarra
ut deuoti tui uiuā uenā reperiant. lachrimis ir-
rigaui, ac osculis mixtis dulcedinis et pene tra-
ctaui. O mestissima mater hoc est enim caput dul-
cissimi filij mei qui tali fuerat capillorū pul-
chritudine decoratū, oculis radiantibus per aspectū
genis cū rubedine sup bruno. videbam eū totū
spinis acriter pforatū, laceratū capillis et barba
depilatū. faciem pugnis et alapis tumefactā

ad nigredinē propt̃ uerbera iā deductā. heu mihi
dulcissīe fili quicqd de tuo corpore ptractabā su-
bito osculabar. O plage sanctissime quotiēs uos oscu-
lo pa pando labia mea illius pciosi liquoris rubea
deuenerūt. nec oborrebat anim⁹ sed iocūdabatur
in eo. Et cū essem p spatiū taliter lamentata cū
meis sororib; et alia comitiua corpus ut mos
fuerat iudeo⁊ paratū extitit sepulture. Sepul-
toq; eo maior mihi īualuit abūdantia lachri-
marū et sicut corpus iā extinctū riganeram
ita et lapideū monumētū. Et Bernard⁹ aperit.
Talis copia extitit lachīma⁊ ut totus lapis esset
abundantissīe balneat⁹. Et usq; ī pn̄tē diē de la-
chīmis dicit remansisse signacula sup petrā ipius
sepulture. Ego uō mater stans sup tumulū mei
dilecti filij singultib; potius q̄ uerbis hec lamēta
cū fletu maxīō faciebā. Dic fili mi dulcissīe dic
amor unice aīe mee amor meus singlare gau-
diū unicū solatiū quare me sic dolere pmittis?
Quare tā longe factus es a me. deus meus qui
me eras solitus gsolari respice ī me et miserer̃
mei. plorabat mater ut meus ductor prosegtur
Bernardus monach⁹ gloriosus: quē licꝫ ceperim
pro ductore ī hoc opusculo cōpilando recitator
purus īuenior ī hac lamtatōe tā pia paucis qui-
busdā que pietas mihi deduxit ī mentē additis
dictis suis. Ad ipm ergo rediēs reperio ī eius con-
tinuatōe sermonis hanc esse seqlam. Relique mu-
lieres que eū secute erāt pietate mote lachīmas

cū gemitib; cōmiscebāt. Angeli corpus dn̄i sui in
sepulchro reclusū lamentabantur et flebāt illo
modo qui ī eorū corporib; a se assumptis poterat
quenire. Et te lectorē rogo ut magis pius esse ue-
lis q̄ aliquatr curiosus. Si eīz ī eius natiuitatē an-
geli assistentes p̄sepio auditi sūt a pastorib; Gloriā
in altissimis deo et pacē homib; bone uolūtatis
dulcib; modulis decantare: que nā absurditas eēt
si flere in eius morte eē sūt auditi? Quis n̄ra ange-
lorū aliorūq; ordinū ɔtra suā naturā illic n̄o fle-
uisset ad tumulū sui dn̄i, ubi ɔtra naturā īmor-
talis d̄s mortuus ut homo iacebat? Videbāt xp̄i
corpus sic male tractatū ab impijs. videbāt totā
delectabilē mariā suā beatissimā matrē tantis
cruciari singultib; et tā amaris repleri dolorib;
sic amarissīe flere. et ideo nullo modo poterāt su-
as lachr̄mas ɔtinere. fiebat luctus et meror ab an-
gelis ibi p̄ntib; quales decebat luctus almos. Credo : alienos ł
q̄d eloquor, quia dolebāt si dolere ualebāt. hec Ber-
nardus. voluisti ut meus paruus intelligit intel-
lectus Bernarde mi dicere. In agminib; anglorū
nulla potest esse tristitia, q̄a ubiq; semꝑ aspiciūt
deū uiuū, ipm̄q; ɔtemplando iocūditate et beati-
tudīe sūt repleti et nullā lachr̄mā nec dolorem
sentire possūt, ut eē demōstrare: qu abstergeret d̄s
om̄ez lachr̄mā ab oculis sanctorū: et iā non erit
amplius neq; luctus neq; dolor. Ego eīz respon-
dere nequo, sed hec imbecillitas mentis mee tuo
sanctissimo flamine repleat̄: et ꝑ me ip̄e respon-

deat qui dixit. cū fueritis ante reges et p̄sides noli-
te cogitare quomō aut quid loquamini: nō enim
estis uos qui loquimini, sed spūs patris uestri q loq̄t
in uobis. Sic et modo ī me respondendo loquatur.
Considero q3 ut expti sciūt lachrimas huiōi tam io-
cundas tā letitie plenas ac et gaudiosas, ut nō di-
cantur ī aduentu et pseuerātia dolorē adducer,
sed cū cessant. O dulcissiē yhū quotiens tua gr̄a
me ditasti ut magis mihi placeret esse ī doloribꝫ
et abundātia lachrimaꝝ tuā meditando asperimā
passionē q̄ si abundassē in letitia mundiali: et tūc
me sentiebā delectatōe priuari q̄do cessabāt hmōi.
Si etiā pro quia gaudiū est ī ipa btitudiē radicatū
et tūc implebit cū erimus ī patria beatoꝝ, ubi
fas nō est quid esse tristitie. ubi sanctus est glorie. : [illegible]
nō est credendū ullam eis fuisse tristitiā nisi que
guenire potest talibꝫ agminibꝫ angloꝝ: quandam
etiā excessiuā admiratōe3 eoꝝ maxiē erga homiēs
exhibitā tanta durissiā morte crucis. redēptionē-
q3 fore pfectā a suo dulcissiō redemptore. Tue tam
determinatōi me submitto o mater ecclia cui intē-
do ī omībꝫ obedire. Teq3 Bernardū et alios sanctos
uiros sequor et teneo cū ptestatōe iam facta.
Cū etiā hora esset post multas lachrimas gemitꝫ et
dolores inde recedere. et ipa nō haberet locū pro-
priū ad quē sic afflicta rediret. iterū lamenta-
tiones exordiens. O fili mi dilecte nūc derelicta
a te, te corpore nō mente relinquo. O ingrate po-
pule iudeoꝝ q̄ acerbissiē inseuisti ɔtra filiū eīi

dulcissimū yhm meū. Et uersus Ierlm cū suis soro-
rib; iter faciens, sic cū pietate plorabat, ut oms
qui audiebāt eam moueret ad lachmas, plangebāt
seqntes, lugebāt et obuiantes. Et omīa que in sui
filij morte facta fuerāt recolebat. Ad domū enī
Jōhis dilectissimi filij sibi dati accessit, cū multoꝝ
uiroꝝ ac mulieꝝ comitiua lugentiū, qui eā nō po-
terant ꝯsolari, cū uocib; et gemitib; magnis filium
deplorando cū sororib; et Jōhe et alijs sibi notis ītra-
uit ī domū. vbi maria afflicta sedebat. Nūc ipa ia-
cebat, qa ꝑ dolore sine magna difficultate ambu-
lare nō poterat. ī nocte plorabat et die. nec erat q
eā posset totaliter ꝯsolari. hec ipe Bernardus cui⁹
extiti recitator. Sed nūc ad nos o filie uerto ser-
mones. capiamꝰ dolores lachmas et suspiria que
habuit et ī corde figamꝰ. christiq; Jesu meditemꝰ
asperimā passionē. ubi omē gaudiū inuenietur
a nobis et ab omib; qui pro eius amore parati sūt
lachmas emittere uirtuales: que potius eius grā
ꝯseqmur, q̄ alicui⁹ nr̄e ꝓprietate uirtutis. Vult
eim amari, diligi, et requiri. et diligentes amat,
cū ipis moratʳ et habitat ī eis sibitr ut ei placet ex
dono: et uirtuatr sua grā nos fouendo. et ipa sup
choros residet angloꝝ. cuiꝰlib& Jerarchie faciat
nos hic sua defensiōe potiri ⁊ sbsidio sustineri: ut
post hui⁹ uite finē ad patriā nos et cūctos fideles
ꝑuenire obtineat a dulcissiō filio suo dn̄o yhū
xp̄o. q cū pr̄e ⁊ spū sc̄o uiuit & regnat ī secula secloꝝ amē.

Qualiter quis ualeat ad lachmas ꝑuenire :

Nteq̄ ad ultimā particulā ↄscendā de lachri-
mis que nobis adueniūt pro desyderio pa-
trie supnalis ut uisionis optate piissimi dī nostri.
uolo uos filias admonere et tacite īterogationi
uestre dei auxilio respondebo. Dicitis intra uos
Tu pater de lachrimis multa dicis a patrib; iā re-
lata. sed quomō ad has ualeam breuiter ꝑuenir
nō aperis nisi ut supra īuenim refertum.
Quatuor eīm modos recipi de tuis Bernarde di-
ctis necessarios et ↄnexos ut plimū ad lachrimas
hn̄das et gemitū ut ī quodā tuo opusculo refe-
rasti quod claustraliū scala p te extitit nomi-
natū. Lectio eīz est pm modus et uia, oratioq;
secūdus. Tertius meditatio. quartus ↄtemplatio
hic ī uia, donec ꝑfectū que ī patria erit poteri-
mus adimplere. Si ergo ad lachrimas cupitis ꝑ-
uenire, legim ī pphā psat nos aduenas esse et
pegrinos sicut et pres nri. et ut refrigeret pri
q̄ abeat petiit. cū hic nō habeam ciuitatē manē-
tem, futurā inquere ab apto admonem. et ipe ↄ-
q̄rit psal dicens hoc, q̄rula sua uoce. heu mihi
qa incolatus meus plongatus est, habitaui cum
habitantib; cedar. multū incola fuit aīa mea.
Cohabitatio nebulosa ī hui carnis miseria, que
animā licet pulcherrimā īfundendo obscurā re-
digit, post infusū. et postea incipit deplorare. In-
cola ego sū in terra. Erga fructus ex lectione
raro ꝑcipit, nisi qd legitur meditet. Bernar-
dus uolens uiā ↄtemplatoi apire iis qui tali sūt

desiderio

Marginalia: et; recipi; i. Lectio. ii. Meditatio. iii. Oro. iiii. Contemplatio.; 1°

desyderio extuantes. dicit. Lectio sine meditatōe arida est, Non eñ intelligi ualent que leguntur, nisi et meditent̄. et si talia sint ex qb; aliqualē ex eis capias intellectū. Diuersos eñ et uarios intellectus quelib& potest habere scriptura. Meditatio sine lectōne erronea. Oratio sine meditatōe est tepida. Sed cū meditatōe si fiat, est ɔtemplatōis acqsitio. Contēplatio uō sine orōne aut rara aut miraculosa. Nā miraculo eñ potest ipe ds misericors de lapidib; homiēs filios Abrahe suscitare. Quid eñ fecit ī paulo qui lr̄as acceperat ī damascū ad principes sacerdotū, ut si quos īueniret huius uie uiros ac mulieres, uinctos pduceret in Jerlm, et ut ipe testat̄ se indignū reddens uocari aptm, qa psecutus fuerat ecctiaz dī. et postea ī uia uoce diuina pteritus cecidit. et de lupo rapace factus est mansuetissim̄ agnus. Sed quid ab alijs exempla reqro. qualiter a te dn̄e yh̄u xp̄e mutationē recepim, tu qui fecisti si placet in bene fidelr reuelare. Scis eñ mihi intentionē nullam nec aliquod cogitatū fuisse, ut curā gererē hospitalis. et lic& de hoc fuissem ab aliqb; reqsitus, negatiuā responsionē pbui, q a me talia qsiuerit. Sed cū placuit tibi qui segregasti me ab utero matris mee, dū essem ante te dulcissime yh̄u qui omnīū misereris, et tuū sacratissimū corpus cōsecratū esset ī manib; sacerdotis ad altare missā fidelr celebrantis, meqz ī tua passione taliter figurata ɔteplante, cōmotu mihi sūt uiscera pie-

tatis et dū lachrime fluere iam cepissent, a me uox suauissīa est audita ab ipō altari et loco ubi gestebat sanctissimū corpus tuuz. et dixit. vade accepta hāc curā paupū. nūc uere recedes a diabolo, et unieris deo. hec fuit mutatio dextere excelsi. et si interogarer ab aliquo quid fecerim his auditis, ueraciter dicerē, lachrime et singultus ī tanta copia processerūt, ut uoces et suspiria exhalantes nō possent modo aliquo retineri. qui eciā in choro fuerūt ī sci francisci ecclia paduana testes possent allegari. Sed tu qui falli nō potes nec decipi, scis quia non mentior. a quo eciā pcesserit illa uox, effect⁹ postea indicauit. Scis eciā q nō ualui nec ↄsensi modo aliq̊ ↄtradicere tali dicto, īmo totalr acqeui. O bonitas infinita et misericordia magna dei, que talem tibi rebellem ac tibi seruire ueraciter aliqualr renitētem post pcussiones flagellatiōes et uerbera me uidens ī totū tuā nō ↄsyderare clementiā, taliter euocasti, et cor lapideū nō tamē adamantinū, cāneū ac tractabile effecisti tuis mandatis se obedire paratū respondit et iugo tuo suauissiō posuit collū duruz. Sed tot linimentis ac blandimētis exemplis ac gratijs taliter me uoluisti ī tali exercitio pmunire, ut me bouē īdomitū sic regeres et tua gratia gubernares, ut nīl laboris sentirē ī eo, nisi cū necessitas aliqua īminebat. O dulcissie dn̄e quot lachrimas gemitus et suspiria emittere me fecisti, cū aliq̄ddo mihi deesset ex quib posser paupib subuenire. Infinitas gratias dn̄e tu mereris, sed illas quas ualui lic& debiles sepe

reddere nō cessaui et obligatus sū reddere ī etnū.
Nunq̄ etiā ut p raro recolo q̄n subito post petitionē
cū lachrimis ut iubebas subuentio nō adesset. In tan-
tū enim ī me de te fiduciā ampliasti ut dn̄e notū
habes q̄ me ī securo pro ip̄oꝝ paupū nutrimento
sentio nauigare. Tu me regis et ptegis et scis uera
que loquor ob tui honorē ꝛ laudē a quo uideo ip̄a
procedere. Et unde hoc mihi dulcissīe dn̄e ut sim
in te tanta fide firmatus, nisi ex tua maxima
grā singlari. nō etiā mihi aliq̄d tribuo de predictis
Confidite filie ī mīa magni dī, qui nobis puidet
abundanter. petamus ab eo ut nos ī sua grā sic con-
firmet ut de uirtute ī uirtutē nos taliter faciat
exerceri ut deueniam ad eius pn̄tiā gloriosam.
i doctrīa Sed ut ad Bernardi doctoris mei redeā, capio sua
dicta ī opusculo ante dicto. Dicit hos duos primos
gradus lectionē et meditatōēꝫ esse comunes bonis
et malis et ī p̄lurimis nō inducūt dulcedinē lach-
maꝝ: sed a deo est qui dat ad placitū sui q̄ntum
uidet ī talib; animā delectari et sui amoris in
eū omem suā dirigere uoluntatē. Legit enim in
uerbis ip̄ius saluatoris. beati qui lugent. medita-
tur aliquē luctū facere fructuosū de generibus
suprdictis, peccatoꝝ, filic & et cōpassionis huiꝰmōi.
Et si se uidet aliq̄do aridam ultra ad orationē pro-
cedit lachrimas inuenit et singultus et pphetam
seqr̄ dnꝫ depcando ut suā orōnem exaudiat, et
suas lachrimas dignet' suscipe. et responsionē cum
eo ꝯ incipit decantare. Exaudiuit dn̄s uocē flet'

mei. O felices lachrime que nos alloqui faciunt creatorem aliqndo ut dnm, qndoq ut sponsum, et medicum sepissime salutare. Quem mihi dabitis filie, qui post oronem cum lachrimis non se reperiat exauditum si sua iustificata fuerit oratio. Thobiam enim post suam oronem et lachrimas et Susannam a falsis iudicibus accusatam exauditos cum multis aliis reperimus in ueteri testamento. et multorum in eo exempla reperiuntur aperta, et auctoritate dignissima. illa dimittam ut de nouo testamento aliquam ualeam enarrare. Quid o Magdalena petisti cum lachrimis ad pedes dulcissimi yhu nri. cum illos lauabas ex lachrimis, tergebas capillis, unguento ungebas, ipos dulcissime osculando. Respondebis ueraciter, nil aliud q absolutionem meorum s. peccorum: ut ueniam, ut sibi deo et homini caritate sincerrima unireris. Intentum tuum impetrasti latius q petisses. Tibi enim dixit. Mulier dimittuntur tibi peccata tua. et plenarie subiunxit vade in pace: ut non solum culpe tibi ab ipo dimisse essent, sed et dimisse pene que imponende tibi fuerant pro eisdem. Sed o pastor ecclie pro negatione comissa, cum post galli cantum dns te respexit, exiisti foras amare flendo. non ne meruisti in gradu aplico et peminentia pastorali a dno confirmari: ut ipe postea tibi curam ouium et agnorum specialiter designaret, te cognito qd eum cum sinceritate amabas, licet in tertia sua interrogatione aliquantr te turbares, respondens ei. Tu scis dne quia amo te, ut euangelista retulit per apertum.

Sed de te hieronyme si silerē uitiū īgratitudīs
incurrerē infallanter. Cū eīz eras ī illa uasta so-
litudine ī qua coctū quid comedere nō licebat,
et luxurie uitiū putabat, cū monachi et īfirmi
aqua frigida utebant. ubi licꝫ tua esset uita a-
sperima et sacco psona tua tantūmō tegeret, hu-
mo sterneres mēbra longis ieiunijs et uigilijs,
fatigata, ī illo impetu tentatoīs tui interioris
emuli ac pessimi inimici tue iā semimortue car-
nis, qd remediū īuenisti. certe ut Paulꝫ ī tua
epła nunciasti, licꝫ tanta foret ut sepe diē iun-
xisses cū nocte. nūq̄ tamē fuisti liberatus ab ea
nisi cū ad pedes proiectus dulcissimi yhu xpi la-
chrimis abluere nō cessasti, crineqꝫ tergendo reperi-
sti te ī agminibꝫ angeloꝝ dulcissīē decantando.
In odorem currem⁹ unguentoꝝ tuoꝝ. Et tu pr
sanctissīē Benedicte qui ī tā tenerima etate
diuina gratia sic dotatus fuisti ut miracula
faceres manifesta, ut Gregori⁹ ille sanctus ī suo
dyalogo recitauit, ī tua sanctissīa uita quid
potuit. Cū tuā sororē Scolasticā sanctā dn̄i pdesti-
natoē et uita sua optīa suadente uisitasses, et te
rogaretꝫ ut ibidē pnoctares, et tu penit⁹ recusas-
ses. Certe nihil poteris respondere. propt̄ dep̄-
cationē cū multis lachrimis quā dn̄o presentauit,
tanta eīz pluuia tūc descendit licꝫ aer fuisset
serenus pprius, ut ī spū cōprehenderes eā nolu-
isse dn̄m exaudire. et eidē uisu alacri et iocūdo
dixisti. Parcat tibi d̄s o soror. et lachime habuerīt

a dño qd ipa ate pcib3 nō poterat impetrare. Sed tu o Monica gloriosa que pro tuo filio Augustino quotidie orabas cū lachrimis, ut uerus et bon9 posset effici xpianus. et cū tibi rebellis esset aliquamdiu uerbis suis. Nōne tibi fuit a dño patefactū q tecum ī eandē regulā adhuc esset futurus. Et dū cum illo Ven̄ pr̄e de eo uerba faceres, ut pro eo orares ad dñz, nōne responsū dedit. Tot lachymarū fili9 perire nō potest? Unde ista procedūt o filie nisi ab illo qui d̄s et homo pro nobis uoluit lachrymari. et nō uult flebilē deprecationez iuste petentib3 denegare? Ad te sanctissimū Augustinū meū dirigendo sermonē, cū hūilitate qua ualeo peto ut mihi peccatori respondeas, si tua subtilissima argumenta ex quib3 sepe illi tuo sanctissio patri Ambrosio timorē intuleras, uicerūt lachrymas matris tue, an ipe uictrices penitus remanserūt? Video sentio et audio te te uictū, et ille sanctissime lach9me impetrarūt qd minime tu uolebas. Non solū etiā te uerissimū uidit xpicolā, sed hereticoz malleū, et sancte ecc̄e defensorez. Hec te sub silentio pteribo ī orto cū Alipio consistentē, cū illas tue mentis ɔtradictiōes ad inuicē colluctantes, que aliqñdo te ad infima deducebāt, aliqñdo te subleuabāt ī altū, et cū hec ī mente reuolueres qd agendū, ipa nobilis continentia, que hortatorie deridebat exēpla plurima de quolib& statu tui cordis oculis preponendo, uictrix extitit, tibi penitus interdicēs

ne aures pberes talib; delectatoib; uanis et pu-
tridis mebris tuis. Sed quia pater sanctissie ma
gis me delectat tuū hic recitare sermone quē
in ultio capo. la. 7. c. x. octaui libri gfessionū breui
ter copilasti q mea uerba insipida iserere. ipsum
capiam cū sequela. F Verba Augni. de lo. gfes. 8o.

T Alipius affixus lateri meo inusitati motus
mei exitū tacitus opiebat. Vbi uo a fundo
archano alta gsyderatio gtraxit et ggessit totā mi-
seriā in gspectu cordis mei. oborta est pcella in-
gens. ferens ingentē imbrē lachmarū. Et ut totū effunderē
cū uocib; suis. surrexi ab Alipio. solitudo mihi ad ne-
gotiū flendi aptior suggerebat. et secessi remotius
quasi ut posset mihi onerosa esse et eius pntia. sic
tūc erā. et ille sensit. nescio quid etiā puto dixerā.
in quo apparebat sonus uocis mee iā fletu graui-
dus: et sic surrexerā. mansit ergo ille ubi sedeba-
mus nimie stupens. Ego sub quadā fici arbore
straui me nescio quo modo. et dimisi habenas
lachmis. et prupūt flumiā oculorū meorū acceptabile sacri-
ficiū tuū. Et nō qdē his uerbis. sed in hac sen-
tentiā multa dixi tibi. Et tu dnē usq; quo: usq;
quo irasceris i finē. ne memor fueris iniqtatū
antiquarū mearū. sentiebā etiā ab eis me teneri. et ia
ctabam uoces miserabiles. q diu q diu. cras et
cras. quare nō modo: quare nō hac hora finis
turpitudis mee. Dicebā hec et flebā amarissia
gtritōe cordis mei. Et ecce audio uocē de ui-
cina domo cū cantu dicentis et crebro repetentis qsi pueri an puelle

a dño q͞d ipã a te p͞cib; nõ poterat impetrare. Sed tu o Monica gloriosa que pro tuo filio Augustino quotidie orabas cũ lach͞mis ut uerus et boñ posset effici xp͞ianus. et cũ tibi rebellis esset aliquatr uerbis suis. Nõne tibi fuit a dño patefactũ q͞ tecum ĩ eandẽ regulã adhuc esset futurus. Et dũ cum illo veñ p͞re de eo uerba faceres ut pro eo orares ad dñz, nõ ne responsũ dedit. Tot lach͞maz fili͞ perire nõ potest? Unde ista procedũt o filie nisi ab illo qui d͞s et homo pro nobis uoluit lach͞mari. et nõ uult flebilẽ dep͞catiõez iuste petentib; denegare? Ad te sanctissimũ Augustinũ meũ dirigendo sermonẽ. cũ hũilitate qua ualeo peto ut mihi peccatori respondeas, si tua subtilissima argumenta ex quib; sepe illi tuo sanctissĩo patri Ambrosio timorẽ intuleras, uicerũt Lach͞mas matris tue, an ip͞e uictrices penitus remanserũt? Video sentio et audio te te uictũ. et ille sanctissime lach͞me impetrar͞t q͞d minime tu uolebas. Non solũ eñ te uerissimũ uidit xp͞icolã sed hereticoz malleũ, et sancte ecc͞e defensorez. Hec te sub silentio p͞teribo ĩ orto cũ Alipio consistentẽ, cũ illas tue mentis ɔtradictiões ad inuicẽ colluctantes, que aliq͞do te ad infima deducebãt, aliq͞do te subleuabãt ĩ altũ, et cũ hec ĩ mente reuolueres q͞d agendũ, ipa nobilis continentia, que hortatorie deridebat exẽpla plurima de quolib& statu tui cordis oculis preponendo, uictrix extitit, tibi penitus interdicẽs

ne aures pberes talib; delectatoib; uanis et pu-
tridis metris tuis. Sed quia pater sanctissime ma
gis me delectat tuū hic recitare sermonē quē
in ultio cap. la. 7. 5. x octaui libri ɔfessionū breui
ter cōpilasti q̄ mea uerba insipida īserere. ipsum
capiam cū sequēcia. Verba Aug. de li. ɔfes. 8.

T Alipius affixus lateri meo inusitati motus mei exitū tacitus opiebat. Vbi uero a fundo archano alta ɔsyderatio ɔtraxit et ɔgessit totā miseriā in ɔspectu cordis mei, oborta est pcella ingens, ferens ingentē, lachmaꝝ. Et ut totū effunderē cū uocib; suis, surrexi ab Alipio. solitudo mihi ad negotiū flendi aptior suggerebat. et secessi remotius quasi ut posset mihi onerosa esse et eius pñtia. sic tūc erā. et ille sensit. nescio quid ēt puto dixerā, in quo apparebat sonus uocis mee iā fletu grauidus: et sic surrexerā. mansit ergo ille ubi sedebamus nimie stupens. Ego sub quadā fici arbore straui me nescio quo modo, et dimisi habenas lachmis, et prupūt flumiā oculoꝝ meoꝝ sacrificiū tuū. Et nō qdē his uerbis, sed in hac sententiā multa dixi tibi. Et tu dñe usq; quo. usq; quo irasceris ī finē. ne memor fueris iniqtatū antiquaꝝ meaꝝ. sentiebā ēt ab eis me teneri. et iactabam uoces miserabiles. q̄diu q̄ diu. cras et cras. quare nō modo. quare nō hac hora finis turpitudis mee. Dicebā hec et flebā amarissiā ɔtritōe cordis mei. Et ecce audio uocē de uicina domo cū cantu dicentis, pueri an puelle

Margin: imbrē; acceptabile; et crebro repetentis q̄si

nescio. Tolle lege. Tolle lege. Statimq; mutato uultu
intentissim⁹ cogitare cepi utrū nā solerēt pueri in
aliquo genere ludendi cantitare aliqd tale. Nec occū-
rebat omīo audiuisse me uspiā. Repressoq; impetu
lachrimarū surrexi nihil aliud interptans diuinit⁹ mi-
hi iuberi, nisi ut aperirē codicē et legerē qd pmū
capitulū īuenissem. Audierā eīz de Antonio q ex e-
uangelica lectione cui forte supuenerat admoni-
tus fuerit, tanq̄ sibi diceret qd legebat. Vade uende
omīa que habes et da paupib; et habebis thesaurum
in celis: et ueni seq̄re me. et tali oraculo ɔfestim ad
te esse ɔuersū. Itaq; concitus redij ad eū locū, ubi se-
debat Alipius. ibi eīz posuerā codicē apli cū inde sur-
rexerā. Arripui aperui et legi ī silentio capitulum
quo primū ɔiecti sūt oculi mei. Non ī comessatōib;
et ebrietatib; nō in cubilib; et impudicitijs, non in
ɔtentōe et emulatōe, sed induite dn̄z yhm xp̄m:
et carnis pūidentiā ne feceritis ī ɔcupiscentijs. nec
ultra uolui legere, nec opus erat. Statim quippe cū
fine huius sn̄ie, quasi luce securitatis infusa cordi
meo oīs dubitatōis tenebre diffugerūt. Tunc inter-
iecto aut digito aut nescio quo signo alio codicē clau-
si. et tranqllo iam uultu indicaui Alipio. At ille qd
in se ageret qd ego nesciebam, sic indicauit. Petit ui-
dere quid legissem et ostendi, et attendit et ultra q̄
legerā ego, et ignorabā quid seq̄ret. Seqbat uō. Infir-
mū aūt in fide assumite. quod ille ad se retulit mi-
hiq; aperuit. Sed tali admonitōe firmat⁹ est. placi-
toq; ac proposito bono et congruentissīo suis morib;

: Precipite

quib; a me ī melius iam olim ualde longeq; dista
bat sine ulla turbulenta cunctatoē coniunct⁹ est.
Inde ad matrē ingredim̄. indicam⁹ gaudet. narram
queadmodū gestū sit. exultat et triūphat. et bndice-
bat tibi qui potens est ultra q̄ petim⁹ aut intelligim⁹
facere. qa tanto amplius sibi a te concessū de me ui-
debat q̄to petere solebat miserabilib; eiulatib; flebi-
lib; q; gemitib;. Conuertisti eīz ita me ad te, ut nec
uxorē quererē, nec aliquā spem seculi huius, stans
in ea regula fidei in qua me ante tot ānos ei reue-
laueras. Et cōuertisti luctū eius in gaudiū multo
uberius q̄ uoluerat, et multo carius atq; castius q̄
de nepotib; carnis mee requirebat. hec Aug⁹. Quis eīz
hoīem mihi dabit cū magno desyderio gratiā a dño
deposcentē, nō exauditū si iustū fuerit q̄d exposcit,
et uidet dño expedire petenti eē;? Consyderet eīz
a quo talis grā postulatur, quia sūmus d̄s, et se qui
petit puluerē et cinerē. Pro certo si assidue deprec-
cetur pro iusta re, erit a dño exaudit⁹. Et sic se in-
cipit delectari ut ipi cordiali affectu grās referat
atq; oret ut sibi uelit de singlari grā elargiri, ut
ipm sequi ualeat et amare, ac de eo quotidie iocū-
dari. Incipitq; fidelis anima ipi dño firmiter alli-
gari, suū in eū omez cogitatū ponēs firmissīe, ut
nil petat q̄d nō credat firmiter obtinere. Quis g°
deuotus tandē uacuus corā dño cōparebit sine co-
pia lachmaꝝ saltē desyderio cordis sui. Multi eīm
lachmas aliq̄do nō habēt, et tam̄ habēt meritum
lachymaꝝ, si desyderio eas uelint, licet iusto iudicio

deus sibi eas denegett impartiri. Quartus eciam modus ut lachrime habeant est ipsius contemplatoris amplexus post meditationem iam dictam: que quantum fructuosa iocundaque sit ne dum describi immo enarrari non valet sicut corde sentitur. Et hec omni perfectione dotata de qua in parte alia principali tractabitur de lachrimis gaudiosis et quo dabitur sermone proferam deo duce. Quot enim vicibus homini de tua passione meditanti demonstrasti te dominum crucifixum ad columnam ligatum in sepulchro positum et aliquando in regia maiestate non solum visioni cordis oculis et mentalibus talia demonstrasti sed corporali et visioni prout vides servos tuos sitibundos appetere. hieronymum testem affero qui de Paula verba faciens eam sibi retulisse enunciat vidisse ad domini presepe dum Bethleem accessisset mysterium sacre nativitatis dominice ac oblationes a magis quas domino obtulerunt. Sed o Eustachi qui inter cornua cervi vidisti yhesum dominum crucifixum: et que tibi fuerit allocutus tua manifestat hystoria. placidas enim vocabaris ab omnibus a tue parvitatis initio. Elemosine quas pauperibus impendebas tempore quo idola tu colebas te gratiam consequi a domino impetrarunt ut ipse suam fidem sanctissimam te doceret et ut baptizari te faceres cum tua familia tibi dixit. et ita mandatis suis promptitudine obedire in omnibus voluisti. Et secunda die que tibi ventura erat et nunciavit et eius mandato tibi Eustachius nomen fuit. Sed o francisce pauperum patriarcha amator

sanctissime pauptatis . nōne de crucifixi imagīe
tibi extitit sermo factus ut ecctiā scī Damiani
deberes subito reparare. Et licet prius oculos mo-
re mortui tenuisset abinde citra aptos tenuit &
tenet et de pnti. Et si quis hec inficiari uoluerit
uideat eū p biennīū ante suū transitū sigillatum
qnqȝ uulnerib; ī psona ī similitudīeȝ crucifixi que
ab illo seraphico īflāmante dulcissīo yhu xpo insi-
xa sūt ī illo monte Aluerne altissīo cū tanto splen-
dore et signis q̄ inficiari nō possūt. Et si qui sunt
emuli ueritatis et hoc uerū nolint asserere cesset
tam̄ id cū malitia ppuanitatē negare. Multū eīȝ
deo displicet ut serui eius uilificent ad inuicem
et maxīe sancti uiri. Non eīȝ habitus facit iustum
sed opatio uirtuosa. Et si diceret quis Multi uiri
sancti fuerūt et dn̄s eis ut alicui eorū noluit ta-
lem gratiā elargiri. Et ego ad eū. Da mihi homīeȝ
qui uoluerit tā pfecte uitā euangelicā imitari.
qui uere paup fuerit et paupū ordinator. Cuius
uere regulā imitantes a multis hodie uilipensi
suā pauptatē seruant. Et si talē mihi assignare po-
tueris ad q̄situ tuū debilis intellectus conabitur
respondere. Dn̄s eīȝ multas uias uiuendi uirtu-
aliter parauit ad patriā sicut et multas et man-
siones. Vnus excedit ī uno alius ī pluribus. Quidaȝ
eīȝ licet bona habeant ī comuni sanctissīe uiuūt.
et iā septingentis an̄is dei ecc^a recta fuit ab eis
qui monachi dicebant. Sed ɔtra auaritiā radica-
tam francisci pauptas et regula opponere pcurauit.

quē dn̄s suis quinq; sigillis et plagis postea con-
firmauit. Corda eīꝫ hominū dn̄s intuetur. Erga
Magdalena eius uitā tērenā tantumō regrebat.
ideo in forma ortulani se uoluit exhibere nec
cognitus a se fuit nisi cū nomīari ꝓprio nomie
se audiuit. nec tangere eū ualuit, qa dei filiū
eū nō firmiter sentiebat. vnde audiuit a dn̄o.
Noli me tangere, nō dū eīꝫ ascendi ad patrem
meū. et tam̄ cū postea fidem habuit, se tangi
uoluit et ꝑmisit, cū iret aplīs nūciare. Sed illis
euntibꝫ ī Emaus ut peregrinꝰ apparuit, qa de re-
surrectione ipī et dubitabāt. Et tam̄ francisco ut
Seraphin crucifixus apparuit, qa eū in ardentis-
sima charitate gestabat ī anima et desyderio cor-
dis sui. Quis eīꝫ potest dn̄e tuā metiri multitu-
dinē gratiaꝝ. et iudicioꝝ tuoꝝ quis poterit ha-
bere notitiā. has eīꝫ dn̄e gratias largiris et do-
nas cui uis, et q̄do uis, et multoties peccatoī ut
cō
rēuertat et uiuat. Sed multi sūt qui hec non
capiūt. Animalis eīꝫ homo nō ꝑcipit que dī sūt.
et tanto magis negat talibꝫ adhibere ꝯsensū q̄to
magis ī mūdi dilectōe fixerit pedes suos. Dic
ergo Bernarde ductor egregie, sūt uera q̄ refero?
Certe sic te ꝑpis respondere. et ut ī libro quem
de claustralibꝫ edidisti, tali sermone reperio te
locutū. Cur ineffabiles et inenarrabiles affectus
uerbis comunibꝫ conarī exprimere? Inexperti
talia nō intelligerēt, nisi ea expressius legerēt
in libro expientie, quos ipa docet unctio. aliter

aut littera exterior nō prodesset qcq̄ legenti. modi-
cum sapida est lectio exterioris littere, nisi gloiosū
et interiorē sensūz sumat ex corde. Et in canti-
cis canticoꝝ et te reperio Bernarde hec tuo ser-
mone complecti ut trigesimo pmo capº uerbis huiu-
modi reserasti. Nil qppe aut deest iam semp uiden-
tibꝫ aut superest semp uolentibꝫ. At talis uisio nō ē
uite pn̄tis sed ī nouissimis reseruatᵉ ijs dūtaxat
qui dicere possūt. Scimus qa cū apparuerit similes
ei erimᵉ qa uidebimᵉ eū sicuti est. et nūc apparet
qbꝫ uult et sicuti uult, nō sicuti est. Sed est diuīa
inspectio eo differentior ab his quo interior cū p
se ipm̄ dignatᵉ ētis, inuisere animā querentē se. q
tam ad qrendū toto se desyderio et amore deuouit.
Et signa aduentus eius ab expertis ut ī pluris edoce-
mur. Ignis ante ipm̄ pibit. Oportet nāqꝫ ut sancti
desyderij ardor puenīat faciem eius ad omnem
animā ad quā est ipē uenturᵉ qui omēz ɔsumit
rubiginē uitioꝝ et sic pparet locū dn̄o. Et tūc scit
anima qꝫ illo iuxta est dn̄s cū senserit se illo igne
succensam. Et cū ppha dicit, de excelso misit ignē
in ossibꝫ meis et erudiuit me. Et iterū Concaluit
cor meū intra me, et ī meditatōe mea exardescet
ignis. O dulcissīe yh̄u xp̄e quoties anime suspira-
ti in orōne attente miseratus occūris, sepe ut me-
dicus ut culpas abluas et robores sanitatē. qtiens
etiā culpa mortalis uigeret ī anima adempta grā
sepe eam illumīas ut se doleat de cōmissis ut eā
reducas ad grām. O gratia et misericordia que

facis animā in te tantū sua desyderia figere, ut p
omne quod est, te qui omnia supas nō uelit offendere.
Robur etiā pstas debilibus et robustis, put utrisque
uideris oportunū. Sed o dn̄e nunciū aduentus tui
intellexi illū calorē interioris desyderij anhelātis.
Sed nō ne talem ac tantū dn̄z redemptorē alij nun-
cij debent pcedere, faciendo animā aduisatā ut suū
dominū si nō illa qua decet, illa saltē qua potest re-
uerentia in corde suscipiat. Dum enim testes et nun-
cij sūt suspiria lachrime que cū deuotōe pcedūt, non
ut moris est lachrimarum. Sed iste ꝯsolatoēz adducunt,
et quanto plus abundāt tanto plus gaudio tu repleris
qui talem es gratiā ꝯsecutus. Sed que antiphrasis
est ista dulcissime yhū xp̄e ut suspiria ꝯsolationem
adducāt lachrime uō letitiā afferāt gaudiosā. Sed
quid miraris o lector. Nō ne ex ore ueritatis hoc re-
peritur expressū, Lugebitis et flebitis uos, sed tristi-
tia uestra ꝯuertet in gaudiū. Sed ut dicit Bernar-
dus ī libro quē scalā claustraliū appellauit de la-
chrimis describendo si tam istae dicende sūt lachrime
et nō potius roris interioris desup infusi supefflu-
ens abundantia ad interioris ablutōis indiciuz,
et exterioris hominis purgamētū. O felices lachrime
per quas peccatorū incendia extinguntur. Beati q
sic lugetis qa ridebitis. In his ergo lachrimis agno-
sce anima sponsū tuū, amplectere desyderatuz.
nūc torente uoluptatis te inebria. Suge ab ubere
ꝯsolatōis eius lac et mel. hec sūt miranda munu-
scula q dedit tibi sponsus tuus gemitus et lachrime.

et adducit tibi potū ī his lachrimis ī mensura. et panes tibi sunt die ac nocte. ut cor homīs ɔfirme-tur. O dulcissime dn̄e yhu si adeo sūt dulces iste lachrīe que ex memoria et desyderio tuo excitantū, q̄ dulce erit gaudiū qd̄ capiet ex tua sicut ē ap-tissima uisione. Si adeo est dulce flere pro te. q̄ dulce erit gaudere de te. Quis exptus experto talia denegabit. Non certe uideo qua uti ualeat ratione. Quotiēs eīz accidere referūt qui talia gustauerit. ut ī tantū lachrme pabundent et gemit cū uarijs corporū passionibꝫ. ut uoces et alte non ualeant retineri. et sepe occūrit aliqbꝫ ut uere te dn̄e p̄sentē habeāt ante eos. O anima quatr delectaris. Si dicerē ut est. nescires aliquatr respondere. Sed dubito dn̄e. et ne anima uagari incipiat. retrahe hmōi grām. et tuā silicꝫ uisionē. ut ab apto discat. Scio abundare et penuriā pati. Cessant lachme et gemitus. quiescit et fit anima quasi muta. uidet eīz dnz recessisse. ipsū q̄rit reducere depcando. Sed nō omīs anima hac gratia potiet. sed illa silicꝫ que cupit dissolui et esse cū xpo. cupiat uehemēter. ardenter sitiat. assidue meditet. is pfecto non secus q̄ in forma sponsi suscipiet uerbū ī tpr uisitatōis hora uidelicꝫ qua se astringi intus qbꝫdā brachijs sapientie. atq3 inde sibi infundi senserit sancti suauitatē amoris. et desyderiū cordis eius tribuetū ei. et si adhuc ī corpore peregrināti. ex parte tn̄ idq3 ad tempus et tempus modicū. Nam cū uigilijs et obsecratōibꝫ et multo ymbre lachimar̄ q̄situs

affuerit. dū teneri putatᵉ elabitur. et rursū lachrimanti et sectanti occurrens se cōphendi patitur sed minime retineri. dū subito quasi e manibꝫ ipē euolat et recedit. Et si īstiterit pcibꝫ et fletibꝫ deuota anima. denuo reuertitur. et uolūtate labioꝝ eius nō fraudabit eā. sed rursū mox disparebit et non uidebitᵉ nisi desyderio iterū requiratᵉ. Ita ergo potest esse ī corpore de psentia sui frequēs letitia. sed nō copia. qa si uisitatio letificat. molestat uicissitudo. Et hec tā diu necesse est pati dilectū. donec semel posita corporea sarcina auolet et ipa leuata pēnis desyderioꝝ suoꝝ liberū iter carpens per campos ɔtemplatōis et mente sequēs expedita dilectū q̊cūqꝫ ierit humiliter insequatur. Nec tamē ut in transitu psto erit sic omī anime nisi illi dūtaxat quā ingens deuotio et desyderiū uehemens et pdulcis affectᵈ sponsam probat et dignā ad quā gratia uisitandi accessurꝫ uerbū decorē induat formā sponsi accipiēs et pauci sunt tali affectōe et desyderio ɔtemplantes. q ita aīaꝫ habeāt estuantē ut sponsuꝫ ipm̄ desyderare ualeant et amplexibꝫ stringere ut uisere. O dulcissīa meditatio dulcis uerbi. Nam sepe te tua mīa ita pbes licet anime forma sibi nō uideatᵉ idonea. Quis eīꝫ dicere uere potest ego sū dignus suscipe uerbū dī certe nullus nisi tua gratia et mīa iam puenitᵉ. Et q̄to plus desyderat sanctis desyderijs estuari tanto te sibi largius legimᵉ exhibere. Adhereamᵉ ergo dō. cui adherere bonū ppha testatur. et p experientiā gustabimus ī futurū si ei uolemus toto corde seruire.

cũ uisceribȝ caritatis. Et qui hec degratia nõ poterit
adipisci cõpungat̃ magis actuũ recordatõe suoꝝ
et loquẽs ĩ amaritudie anime sue dicat deo. noli
me ꝯdemnare. Et si forte graui tentatõe tenetur
a propria ꝯcupiscentia. querat a dño remediũ sa-
lutare. hec enĩ sponsũ nõ querit sed medicũ. et
nõ recipiet oscula ut amplexus sed remedia uul-
neribȝ accipiet in oleo utiqȝ et unguentis. Ut nõ
sepenumero sic sentimꝰ et sic exprimur orantes
nos qui nostris quotidie adhuc excessibȝ tentamũ
p̃sentibȝ mordem̃ p̃teritis. Et quis est qui de p̃teri
to nõ recordet̃ habere qđ doleat et de futuro nõ
uideat sibi superesse qđ timeat. O dulcissĩe yħu xp̃e
Tibi grãs refero cũ Bernardo. a q̃ta me amaritu-
dine liberasti. adueniẽs tua grã ad medendum
ꝯtritũ corde ob meoꝝ facinoꝝ memoriã tuo con-
spectui cũ gemitibȝ iã deductã. Quotiẽs tentator
ille antiquus uarias et diuersas tentatões ĩdu-
xerat cũ socijs qui ad meã ruinã ꝯtinue sunt
parati qui me sicut triticũ circũdauerũt dum in
uallo ponitur ad purgandũ. Multas eciȝ uias re-
perit ille serpens antiquus qui uocat̃ diabolus.
ut hominẽ deuiet ab illa beatifica uisione de qua
ipse superbus breui morula se priuauit. nec una uia
sibi sufficit tentamẽti. Si eciȝ hoc uerũ esset nõ tot
ĩminerẽt p̃icula fragilibȝ et ĩ ignorãtia ꝯstitutis.
Sed sua p̃fidia peccatori et et iusto cũ diuerso me-
dicamine laqueoso q̃plures sagittas emittit ĩ illũ
et illũ prout uidet eius fragilitatẽ alicui peccato

magis ad lapsũ fore procliuã. et illũ molestat et opprimit, ut hamo capere possit, et cũ ad interitũ faciat deuenire. O miser quotiens sub specie boni opis homies decipis. ut sic aliqdo sibi uideantur pre ceteris singlares. cũ uigilijs et ieiunijs taliter eos facis ĩ opinione sua psistere, ut ne dũ meritũ laboris nõ habeãt, sed pp inobedientiã eternã damnatoez incurant. Et sepe taliter infirmant ut ĩ desparationis uitiũ eos leuiter incidere uideam. hoc fugite filie. melius ẽ eiz obedire q sanctificare. hanc obedientiã exercuit yhs noster. nõ eiz uigilijs nõ ieiunijs nos uoluit liberare a potestate diaboli, sed p obedientiã sua acerbissiã morte crucis, ut illam inobedientiaz primi homis cancellaret. in quã inciderat. alia ẽt specie tentatois occulte, cui fragilitas apta est de facili ɔsentire, cui tam noster magister restitit cũ ut lapides panes fieret a fallaci demone in deserto extitit reqsitus. Et cũ uidet se detegi et ɔuinci ad aliã currit sepissie duriorẽ. ut ĩ ipo dño legim fore factũ. Quid eiz facit de uita sua taliter ɔfidere ut nõ credãt aliquatr qcqd faciant esse malũ, et sepissie gloriant de opibz suis. O dulcissiẽ dñe, quot tali iaculo perierũt. Decẽ itaqz uirgines describunt et qnqz asserit dñs depisse. quia oleum habere ĩ suis lampadibz noluerunt. O dulcissiẽ dñe mi yhu, quot uicibz me offendit fallax serpens, ut appetitũ laudis meis sensibus prepararet gaudiosũ, si tui gratia qd gessero uirtuo

quot

sum. O dn̄e uires tribue seruo tuo licet sit pro-
nus ad culpā ut iuste uiuat cū pseuerantia dan
do tibi semp gloriā cū honore a quo tanta succe-
dunt. Nec est tentatio tā uenenosa sicut huiusmōi
et que multos deducit ad inferos. Aliā eīz uiam
habet paratissimā ipē serpens. et p hāc raro solus
incedit. sed sociā querit carnē nostrā nobis conti
nue inimicā. Tu dn̄e scis quatr ambulauerim
p ānos plurimos ī qb; nō opus erat ut tentatōes
accederet. Sed o miser ego quotiēs ipē pueni et
causas qsiui ut meā miserā uoluptatē ad finē
deducerē ecupitū sicut equus et mulus sūt facē
9sueti. Sed cū tibi dn̄o placuit chamo et freno me-
as maxillas 9stringere tanto me tuo auxilio ro
borasti ut sicut prius om̄is res corporea mihi fe-
mina uidebat' et om̄s loqntes adinuicē de libidi
ne putabā loqui. postea mihi om̄is femina penit'
abhōrer& et multotiēs tuo dono circa eas trāsitū
faciens minime cōprehēderē que nā essent. Et nō
ualens ipē tentator aggredi uigilantē uoluit deci-
pere dormitantē. Tu dn̄e scis qa nō mentior et
qualiter hoc pcesserit notū habes. Ductus eīz fui
ubi multa erant phantasmata mulierū meretrio
more degentiū. et cū anim' uiriliter dimicaret
nec ad dexterā ut sinistrā se flecteret transeūdo
nec curaret de tali pulchritudīe simulata una ex
eis obuiā mihi ueniens man' ī me īiecit uolens
me ad se trahere uiolenter. Ego eīz lic& corpore
dormirē ut ueri' dormitarē corde uigil eram et

tua mīa p̄munitus alapā magnā dedi illi corpori
taliter figurato. Et certe dn̄e somniū reputassē
nisi que dicā taliter accidissent. Tu dn̄e scis et
qui legūt credant ueraciter hec scribenti. Trib;
diebus manus mea dextera qua ipē pcusseram
fetorē pduxit maximū quasi putridū stercus
esset. p qd cōprehendi certissīe a dn̄o mihi infirmo
paratā fuisse huiusmoi medicinā. Sed tu dn̄e scis
qualiter p aliā ut ita dicā uiolentā tentationē
conatus est me alia uice mergere in pfunduz.
Per fenestras eciā debiliū oculoꝝ mortē fuit co-
natus īducere sed nō pualuit sed te auxiliante
succubuit. feminā eciā meo p̄sentauit aspectui
cū pectore aliquātr discoopto cū uno iaculo sic
ignito ut ad cor subito pueniret. meq; taliter
uulnerauit ut qetē in animo minime repirez.
Lamentabar intrinsecꝰ suspiria et gemitus emit
tebā. lachrime uō meas genas abūdantꝰ irrigabāt.
Et nō ualens remediū īuenire ad pedes tue ima-
ginis dulcissīe yhu care me straui cū multis lach-
rimis genuflexus osculis et lachrimis ipaz imaginē
madefaciēs. demū ipa tentatōe ardenti psequente
ad illā plagā lateri tuo datā os meū apposui plo
rando cū osculis et multis lachrimis deprecando
ut me uictorē faceres iam taliter debellatum.
Tu ipē dn̄e nosti que refero. Subito uenit ī meo
corde tranqllitas et omīs tentatio extitit dissi
pata et taliter ex animo cancellata ac si nunq̄
mihi talis passio aduenisset. et taliter me fortifi-

castigi egrotũ, ut uigorosior surgerẽ q̃ iam essem. O q̃ periculosũ est ignẽ misceri cũ palea. Sed sancti piculosius putauerũt homĩez cũ femina conuersari. fugite inqunt ɔuersatoẽz huiusmõi, q̃a qui tetigerit picem, coingnabitur ab ea. Nec confidat aliqui de uita q̃tũlibz sua sancta, q̃a ut ait hieronyms ĩ suo transitu ab eusebio cõpilato. plures cõrruere uiri ac et mulieres talr ɔfidentes. Confidamus ĩ dño, sed causas piculi amoueam̃ a nobis. Non eĩz Dauid legim⁹ cecidisse nisi post Bersabee uisionẽ. Nec senes amore Susãne taliter exarserũt, nisi cũ uiderũt eã nudã ĩ balneis se lauantem. O quot exempla tã ueteris q̃ noui testamẽti possẽt faciliter assignari. Cũ omib; eĩz tentatoĩb; potes uiritr et p̃sentiatr dimicare et uincere. Cũ libidine uõ uinces tantũmõ fugiendo. Non includo diuinã potentiã que Paulo sic tentato respondit, sufficit tibi gratia mea, nã uirtus ĩ infirmitate perficitur. Sed quia nõ sum⁹ similes paulo sic electo, timeam⁹ et iterũ timeam⁹. Sed tu dñe qui me taliter defendisti cui tot sub cura et sollicitudine subiecisti, ut sibi circa uictũ et necessaria ad tui laudem dietim habeã prouidere, et licz grauissimũ mihi sit ab ipaz diuturna uisione et a conuersatoẽ nõ ualeã abstinere, p̃ merita tue dulcissime passionis, ac matris tue dulcissĩe gloriose me defende, me custodi, ut nõ uideã nec mentem affigã ad aliqua que tibi possint esse ɔtraria. Nec timeo inimicũ exterũ diabolũ, nec intimũ

carnē meū, si te ptectorē habuero. Si eīz d̄s pro nobis quis ɔtra nos poterit uictoriā obtinere. Tacebo ne illam ī uasionē teribilem et leominā quā o iniqui sp̄us ī me facere pcurastis. Me eīz ī crepusculo circa laudes tuas o gloiosa d̄na intendente, īmundoꝝ spirituū circūdedit maxīa multitudo, et licet neminē uisu corporeo cōprehendissem: tam̄ sp̄us ita extitit stupore repletus ut quid facer& ignoraret. Sed tu dulcissīe deus uolens seruulo tuo ueraciter subuenire, audaciā tribuisti, ut nullo timore pteritus ɔtra eos cū armis uilissīs dimicarē. Et ɔspuere cepi cū feruore, tui ignis calore succenso hinc inde: et subito mens mea fuit serenitate repleta in domo iocundando: aerq; claritate resplenduit, q̄ pp̄us mihi apparebat obscurus. et letus remansi de uictoria sic obtenta. Et cū die seq̄nti ad p̄ntiaz cuiusdā demoniacę deuenissē, dixit uersus me. Tu habuisti heri sero optimū ptectorē. maxīa eīz maloꝝ spirituū multitudo te undiq; circūdedert, et te male tractassent, nisi tibi tale auxiliū aduenisset. Cui ego. o uilissimi sp̄us. que nā uilior res potuit inueniri q̄ sputū siue ip̄a saliua, qua depulsi ictu momentaneo sic fuistis. potens est d̄s maiora ɔcedere ɔtra uos eis qui ɔfidūt ī eo, et suā spem figūt et firmāt, ut ab ip̄o realiter tueantur. Et quotiēs fui aliqua tentatōe tentus, ad tuos o yh̄u me pedes proiciens cū illis lach̄mis & gemitib; quos dedisti mihi, sensi iuuamen ad-

hibitū, et cū uictoria remanere. Tibi laus honor et gloria qui nō pmittis nos tentari ultra q̄ ferre possim. Et cū inte ɔfidim̄ fideis et de hostib; et tentatorib; cū triumpho uictores existere. O dulcissime yħu qui sanis et debilib; aduenis ut medicus. qui sanas ɔtritos corde. et alligas ɔtritoēs eoꝝ. Et qui hec expti nō sūt, ab ore sentiāt ueritatis. Spūs dn̄i misit me ad euangelizandū mansuetis misit me. ut mederer ɔtritos corde. Et si adhuc reperiant' increduli accedāt et probēt. et sic ī semet ipis discāt quid sit misericordiā uolo et nō sacrificiū. Sed dicite queso qui tanta estis sublimitatis iā gratia sic pueti. ut facti sitis digni ut uobis sponsus uerbū suos amplexus cōicet cū munusculis gratiosis. et q in forma medici ad uos curandū ipm sentitis accedere. an ultra mentale gaudiū et lachimas gaudiosas cū calore et ardore quo cor uestrū estuare sentitis, an odorū suauitatē diuersorū aromatū mirabilr habuistis? sic affirmabitis ut existimo. Sed qd ī eius absentia facitis, cū sentitis talib; uos priuari. potestis an lachimas ɔtinere? puto responsū dabitis negatiuū. Si eni3 ut dixi aduent9 eius letificat mentem sanctis q3 desyderijs eā replet, cū lachimis et gemitib; ut pdixi: quomō ī eius ingr abn̄tia tales lachime abstergi poterūt, et oculi desiccari. nisi illud de sua gratia dicam9 cū paulo. Scio abundare et penuriā pati. Unde Bernardus hec ɔsyderās, et in talib; iam exptus, sic in sermone de cena dn̄i suā nobis dimittere uoluit cantilenā. Felix ingr

illa anima que quotidie gemit et luget. qa aucto-
rem omniu3 mundi saluatorē xpm nō uidet. ipsa
profecto uidebit ī die nouissīō, et gaudes gaudebit
in eternū cū xpo. Illa uō que nō gemit de xpi ab
scessu: uideat ne irrefragabiliter ploret ī eius scī xpi
aduentu. Illa sponsa sponsū suū nō amat, que pro
desyderio illū uidendi aliquo tpr nō suspirat. Non
eti3 perfecte xpm amare conuincit, qui pro desyde-
rio xpi suis oculis lachrimas nō largit. Sed ille a
xpō nō poterit diutius separari, qui pro ei amore
quotidie didicit lachrimari. Et alibi in alio smōe
sic ait. Parū illū diligis, si pro eius amore qtidie
nō ploras et gemis. Nam illius absentia sponsū di-
ligenti solet fluuius esse lachrimaꝝ. Cū illū qrit
et nō inuenit, uocat et nō respondet: nil nisi fle-
re delectat. et ut ei magis flere libeat, omē qd
triste est coaceruat. Et post interuallū sic ipse sb-
iungit. Credo q parū illū diligis, si pro eius amo-
re nō suspiras et plangis. Si sic es, monach nō es.
Sed dicis. nō possū flere. Ad que ego. Ideo nō ploras,
quia xpm pfecte nō amas. Lachime ergo sunt testis
amoris. Si nō ploras pro amore patrie. plange tn
pro timore gehene. Sed dices. nec hoc possū. Cui ego.
Si hoc nō potes, nec times mortē, nec uitā amas.
et si times aut parū, aut ex toto nihil. O Bernar-
de dulcissime, tu blandis et mellifluis uerbis homi-
nes īuitas ad lachrimas ut postea mundent a ui-
tijs, et purgati incipiat letificari ī uia: ut eoru
gaudia postea pficiant in celis. Qui ut filij te au-

dire

dire nō curat. et ut magistrū acriter cōminatez
audiant et gemere īcipiant, et lachmari et "ne
"ī futurū illius duri examīs sniaz sentiant damna-
tiuā. qa ab illo saltē timore incipiens, ad filialē per
ueniet ɔficienter. et habebit hic gaudiū temporale.
a dn̄o uisitabit̄. cū ip̄o loqtur et et sepissie habitabit
iocūditate repletus. Credo eīz et si mihi liceret
dicere. certus sū qꝛ cū illo qui ī eo sp̄e suā figit et fir-
mat semꝑ maneat et praro eū carere sua p̄sentia
faciat nisi ut maiore desyderio cupiat̄. Qui eīz suū
cogitatū iactat ī eū, de eo cogitat et et meditatur,
cū ip̄o loquitur siue bibat siue comedat, ut alia exer-
citia faciat. Nec eīz potest falli scriptura quā posuit
dulcis yħs. vbi duo sūt ut tres ī nōie meo ɔgregati.
ī medio sū eorū. O fideles duo qui nūq̄ ab inuicem
separant̄ qc̄lo se ī tali unione repiūt, ut de deo sit
eorū cogitatio locutio et meditatio. sp̄us et caro
et nostre potentie animales. memoria, intellectus
et uoluntas. qc̄lo in deo hec suas radices ponunt
et suo rore madent, nōne faciūt fructus ī tp̄rib;
suis bonos nō malos. qa nec uellent mali ne dū qd
facere sed nec et cogitare. Et hi postea in futuruz
habitabūt in gloria sempiterna. Nec ꝑpterea filie
dubiteris. si has gr̄as forsitan nō habetis. Incipitt q̄so
lactis prius sumere nutrimtū. delectemini lachy-
mas effundere per gn̄a sup̄dicta, peccatoꝝ faciendo
memoriā et meditari ī yhu dulcissimi passion̄. ip̄e
eīm ad hoc īuitat qualibꝫ animā xp̄ianā. Audite
eū ꝑ os Salomoīs ī canticis canticoꝝ. Surge ꝑpera

amica mea columba mea formosa mea et ueni iam
hyems transijt imber abijt et recessit, flores appa-
ruerũt ĩ terra nr̃a. tempus putatoĩs aduenit. vox tur-
turis audita est ĩ terra nr̃a. ficus protulit grossos suos
vinee florentes odorẽ suũ dederũt. Surge amica
mea speciosa mea et ueni columba mea ĩ foraminib;
petre ĩ cauernis macerie. ostende mihi faciẽ tuã,
sonet uox tua ĩ aurib; meis. q̃a uox tua dulcis et fa-
cies tua decora. Licet etiã ĩ hoc breui sermone multa
iocũda tractaueris o Bernarde, solũ ad propositũ
meũ illud capiã q̃d me et ceteros ĩuitat ad lachry-
mas effundendas. Animã etiã sibi taliter famulan-
tem amicã suã uocat columbã suã que felle carens
nescit iniurias ꝯtinere, et prompta dicit esse ad
lachrymas et uocẽ mestitie semꝑ dicitur facere, siue
gaudeat siue et ꝯtristet. et hac uoce turturi possũ
et similare. q̃a dũ anima hic flebiliter ingemiscit
in sincerrima castitate se nutriẽs auditur ĩ terra
nr̃a. corã quo ip̃e lachrymose oroẽs ascendunt. et
tantũ ĩ his sponsus se delectat et et iocũdatur et eã
aliquatr quiescentẽ imperat et requirit. Surge ami-
ca mea speciosa mea columba mea ĩ foraminibus
petre, ĩ cauernis macerie. Quid aliud dicã spm
dñi uoluisse q̃ mentẽ uigilẽ facere, ut ĩ forami-
nib; petre debeat habitare et ĩ cauernis macerie.
Petra autẽ erat xp̃s taliter fossa, tamꝑ ꝑforata pedi-
bus ac manib; ac ĩ cauernis lateris yh̃u xp̃i ĩ q̃bus
abscondita sunt et et patefacta ecclesiastica sacramẽta.
In eis habitando reperietur esse tutissimã ab accipitre

diabolico qui sua fraude et rapina q̄rit ɔtinue animas ad interitū et ꝑditionē deducere. O plage sanctissime, o signacula dei uiui cū humanitate uniti, ut a mortalib; cōprehendi nō ualeat quoquo modo. Et tantū has meditatoēs et lachrimas cū gemitib; reputat esse iocūdas, ut eas semꝑ audire libeat. Sonet uox tua ī aurib; meis: q̄a uox tua dulcis et mihi de quo ɔtinue meditaris, pro quo ɔtinue gemis et luges. Et tibi dulcior erit ī patria q̄ ad p̄ns tibi uideat̄ in uia. Et facies tua decora, tā assidue lota lachrimis, et ab excessib; emūdata, et uirtuali ornamento decora oꝑando ut orando potius q̄ docendo. hec eci͡ʒ legendo meditando orando insuper et postea ɔtēplando ueniem⁹ ī sanctis desyderijs extuantes ɔsyderare illius suꝑne ciuitatis q̄ta sit gaudia, et ip̄a͡ʒ patriā ingrem⁹ fugiendo a ciuib; nefandissime babylonis. nos eci͡ʒ de ciuitate d̄i esse uelimus. Ego eci͡ʒ nil aliud appeto. licꝫ graue onus quo anima tegitur me sepe a recto tramite faciat deuiare. Sic rogo uos filias, ut toto corde ciues esse conemini illius terre sancte. Sed quid faciam dulcis d̄s. Illa auctoritas pauli que uidet̄ ī dixisse silentiū, me terret, et os claudere sepe facit. Dixit eci͡ʒ. Et uidit archana d̄i que nō licꝫ homini loqui. Ab alia eci͡ʒ ardor et calor estuans me facit timorē expellere: quia ɔfidentia tua facit. qui habenas retinēs imperabis, ne uagans incedam ꝑ loca que non conueniunt peccatori.

¶ De auxilij impetratoē ut de suꝑna ciuitate aliq̄ enarrent.

In hoc etiam ultimo articulo in quo debemus totis ui-
ribus insudare, ut dicam aliquid licet minimum, inspecto
eo quod remanet in occulto, de quo hic paruus et debi-
lis intellectus non potest habere notitiam, ut anima
trahi ualeat ad illam meditationem, qualem dabit do-
minus supernorum, et illam ciuitatem sanctam Jerusalem ali-
qualiter meditetur. Ad te fontem uiuum qui salus es omni-
bus qui in te credunt, recurro sitiens, et anhelans aqua
tue dulcedinis satiari. Laua cor meum et munda cri-
minibus et delictis. igneoque calculo rubiginem amoue
et de rore tuo taliter imbue linguam meam, ut nil ab-
sonum dicam nec menti alicui tediosum: sed solum que ad
tui laudem sint et salutem et animarum. Et tu mater
dulcissima dei genitrix gloriosa que semper pia et deuo-
ta et aduocata fuisti huius paruuli serui tui a domino
impetra ne in hoc mari tam procelloso nauigans in hac
miserrima nauicula huius carnis naufragus pe-
ream: sed a te remedium habeam et iuuamen, ut una
cum palmitibus uitis istius, in illa hierusalem recipiar
celesti cum agminibus beatorum. Nec te Bernardum de-
sero qui fidelissimus es amicus domine nostre sancte Marie
et eius filii yhesu nostri. ora pro me et exora cum impetra-
tione quod quero, ut de ipsa ciuitate constructa ex lapidi-
bus preciosis, et habitantium charitate, cum aliquali mi-
nimo glorie diuinalis, possim hac balbutienti ac
sicca lingua proferre, non que mihi conueniunt, quia non
deberem os ponere in excelso, sed que ipse dominus digna-
bitur elargiri. qui potest sua gratia id efficere quod
desyderat spiritus meus, et multo et maiora dictum

cū homib₃ opatur. qui trinus et unus uiuit et re-
gnat cū patre et spū scō bndictꝰ et laudabilis ī secula
seculoꝝ Amē.

De ciuitate jerlm superna.

Ciuitas igr̄ jerlm que terena est, pro introitu capietur. et aliqua meditemur ī ea: si ad supna leuius uolumꝰ puenire. habet eī₃ ista pcipua ex nouem lr̄is nom̄ eius, trib₃ circūdata muris, et pacis uisio appellatr̄. ad typū celestis, que ex nouē choris angeloꝝ dicitr̄ adornata triplici jerarchia: et pacis uisio tentio et possessio repitur. O q̄ magna ciuitas regis magni, ut Ezechiel ait spū dī. et nom̄ ciuitatis dn̄s. ipse eī₃ est pax nr̄a, reges nr̄a, satietas nr̄a, unio nostra, p quā nos ciues efficit ī se ipo. Nam dedit nobis potestatē filios dī fieri, qui nō ex sanguinibus. neq₃ ex uolūtate carnis, neq₃ ex uolūtate uiri, sed ex ipo nascim̄ p uerā fidē ī nomīe ipsius opando fide que pcepit ut et̄ psta uoluit declarare. Ego dixi dij estis et filij excelsi oms. et paulus ipē expressit. heredes aūt dī, coheredes aūt xpi. O ciuitas gloriosa licet balbutiens ac cecus nō ualeā de te ut quenit habere sermonē et dubitē inchoare. tuo auxilio premunitus illa que dabis referā, et que me feceris inuenire de dictis sanctoꝝ qui tuo lumīe iā preclari, aliqua dulcia pstrinxerūt. Repio eī₃ dulcissime yhu ī typo plura te noīa habuisse. Aliq̄do te ut leo, ut petra ut uitis, ut lapis, ut ostiū, et ut ouis reperio nominatū: nō ut ppetas, sed ut figura notetur. Quare eī₃ leo amantissīe yhu nom̄ habere īter alia uoluisti, ex genesis libo possū pbere sermonem.

H hoc eciam ultimo articulo in quo debemus totis uiribus insudare, ut dicam aliquid licet minimum, inspecto eo quod remanet in occulto, de quo hic paruus et debilis intellectus non potest habere notitiam, ut anima trahi ualeat ad illam meditationem, qualem dabit dominus supernorum, et illam ciuitatem sanctam Jerusalem aliqualiter meditetur. Ad te fontem uiuum qui salus es omnibus qui in te credunt, recurro sitiens, et anhelans aqua tue dulcedinis satiari. laua cor meum et munda criminibus et delictis. ignitoque calculo rubiginem amoue et de rore tuo taliter imbue linguam meam, ut nil absonum dicam nec menti alicui tediosum: sed solum que ad tui laudem sint, et salutem et animarum. Et tu mater dulcissima dei genitrix gloriosa, que semper pia et deuota et aduocata fuisti huius paruuli serui tui a domino impetra ne in hoc mari tam procelloso nauigans in hac miserima nanicula huius carnis naufragus peream: sed a te remedium habeam et iuuamen, ut una cum palmitibus uitis istius: in illa hierusalem recipiar celesti cum agminibus beatorum. Nec te Bernardum desero qui fidelissimus es amicus domine nostre sancte Marie, et eius filii yhesu nostri. ora pro me et exora cum impetratione quod quero, ut de ipsa ciuitate constructa ex lapidibus preciosis, et habitantium charitate, cum aliqualis minimo glorie diuinalis, possim hac balbutienti ac sicca lingua proferre, non que mihi conueniunt, quia non debere os ponere in excelso, sed que ipse dominus dignabitur clargiri. qui potest sua gratia id efficere quod desyderat spiritus meus, et multo et maiora dietim

cū homib; opatur. qui trinus et unus uiuit et re-
gnat cū patre et spū scō bndictꝰ et laudabilis ī secta
seculoꝝ. Amē.

De ciuitate Jerlm superna. —

Ciuitas igr̃ Jerlm que terena est, pro introitu capiatur. et aliqua meditemur ī ea: si ad supna leuius uolumꝰ puenire. habet eīꝫ ista pcipua ex nouem lr̃is nom̄ eius, trib; circūdata muris, et pacis uisio appellat̃. ad typū celestis, que ex noue choris angeloꝝ dicit̃ adornata triplici Jerarchia: et pacis uisio tentio et possessio repitur. O q̄ magna ciuitas regis magni, ut Ezechiel ait spū dī. et nom̄ ciuitatis dn̄s. ipse eīꝫ est pax nr̄a, reges nr̄a, satietas nr̄a, unio nostra, p quā nos ciues efficit ī se ipo. Nam dedit nobis potestatē filios dī fieri, qui nō ex sanguinibus. neqꝫ ex uolūtate carnis, neqꝫ ex uolūtate uiri, sed ex ipo nascimꝰ p uerā fidē ī nomīe ipsius. opando fidelr que pcepit. ut et ps̄ta uoluit declarare. Ego dixi dij estis et filij excelsi oms. et paulus ipē expressit. heredes aūt dī, coheredes aūt xpi. O ciuitas gloriosa licet balbutiens ac cecus nō ualeā de te ut ꝗuenit habere sermonē et dubitē inchoare. tuo auxilio premunitus illa que dabis referā, et que me feceris inuenire de dictis sanctoꝝ qui tuo lumīe iā preclari, aliqua dulcia pstrinxerūt. Repio eīꝫ dulcissime yhu ī typo plura te noīa habuisse. Aliq̄do te ut leo ut petra ut uitis, ut lapis, ut ostiū, et ut ouis reperio nominatū: nō ut ppetas, sed ut figura notetur. Quare eīꝫ leo amantissīe yhu nom̄ habere īter alia uoluisti, ex genesis libo possū pbere sermonem.

Quadragesimo etiam nono cap.º Patriarcha Jacob cu suis fi-
lijs bndiceret, ad Juda puenies: sic de te dne pphe-
tauit. Juda te laudent fres tui. manus tua in cer-
uicib; inimicoru tuoru. adorabut te fres tui. Catu-
lus leonis Juda, ad preda fili mi ascendisti, requi-
escens ut leo accubuisti, et quasi leena quis susci-
tabit te? Et an i dulcissimo yhu xpo hec suu habue-
rint implemtu i mente osydera. De tribu Juda ex
matre ortu dne habuisti: et fres tui respectu hua-
nitatis assupte te adorare desyderat. cu effectu ini-
micos tuos sub pedib; oculcasti. ascendisti ad pdam
in salutifero ligno crucis, ut ambulantes i tenebris
luce uisa tua pntia osolareris et ad celos reduces.
Quieuisti ut leo qui i morte uires sumit, et clamo-
re maximo suos mugitus exprimit, ut tu facere uo-
luisti. tui sic euangeliste testant, et Paulus ipe hoc
asserit. Clamore ualido multisq; lachrimis ia emis-
sis te pro tua reuerentia exauditu. Et si tu leo no
fuisses et uicisses de tribu Juda, quomo ille terri-
bilis leo rugiens fecisset de nobis qui circuit que-
rens que deuoret? cui tuo auxilio resistentiam
faciemus i fide. Petra et te sentio nominari: et tuo
apto petro talia nunciasti: Tu es petrus, et sup hac
petra edificabo ecctiaz mea. Et Paulus simitr in
sua epta ad hebreos. Bibebat aut oms de spirituali
petra: petra aut erat xps. Et si te lapidem dixero
ueru dica, qui du reprobat esses et taliter laniat,
duoru parietu es coiunctio sempiterna. licet eni
reprobat ab illis, a deo aut electus. et de lapide te

dominū figurante locutus est ps^ta. lapidē quē repro-
bauerūt edificantes, hic factus est in caput anguli
a dño factū est istud. Et uitis dñe diceris, et nos
palmites, sicut te dñe appellasti. Vt quēadmodum
palmes sine uite esse nō potest ut uiuat: sic nec
nos uiuere possim^9 sine te, nec boni aliqd opari. O
ouis dulcissiā, que ducta ad uictimā uocē nō dedit
ut Ysaias antea pphetauit. Si eīz ex te omīa bona
sunt, nec aliqd doli potuit īueniri in te, quia pec-
catū nō fecisti, nec īuentus est dolus in ore tuo:
quis absurdū esse putabit te noluisse nom ouis
assumere cui^9 omīa bona sūt et uiliora. Sic ci-
uitas illa figurās et figurata ēē, pluria nomina
repitur habere. Reperi eīz p qplurīos de nostris do-
ctorib; approbatū, φ multa sūt nomīa ī scripturīs
que supnā patriā denotant et deū ipm sig^ficant.
Paradysus uidelicet, Jerlm, Templū dñi. Dom^9 dni.
Mons syon, et alia plura que ī longū me traherēt
si uellē in huiusmōi pmanere. Muri eīz ipius figu-
rantis Jerlm triplices sūt, qui ipam circūuallant
ciuitatē ut fortior uideat^r. Qui et supne ciuitati
uident^r assistere. Tres eīz legimus Jerarchias ex or-
dinib; angelo. Anteq eīz ad fortilitiū sūme sapie
ueniam^9 p choros gradatim nos oportet ascendere
angelo. et ut erūt merita, sic erim^9 cū beatis
spiritib; collocati, suis uirtutib; et pprietatib; simi-
lantes. Qnto eīz quis ī charitate sit feruidus, ut
in scientia luminosus, tanto ppinquior est dul-
cissiō deo nro p maiorē gloriā et lumīs claritatē.

vnde reuelatū est cuidā sanctissiō uiro, Beato fran-
cisco tanq̄ uere humilliō et ardentissiō charitate,
sedē ḡuenire et a dn̄o deputatā de qua ille pestifer
angelus dicitur cecidisse, et sua supbia ruisse. fue-
rat eīz prius q̄ rueret ī peccatū, ornatus omi lapi-
de p̄cioso. vnde pp̄ha sic loq̄tur de eo, ad eundem.
Tu signaculū similitudis, plenus sapiā et pfectus
decore ī delicijs paradysi fuisti. Omīs lapis p̄ciosus
op̄imentū tuū. Sardius, Topazius, Iaspis, crysolit⁹,
Onix et Berillus. Saphirus, carbūculus, et Smarag-
dus. Et sicut nouem sūt p̄ciosi lapides numerati:
sic nouē sūt ordines angloꝝ, diuersis tam̄ officijs
occupati, diuersis noīb, nūcupant̄. Et uidi Gregori-
um sup̄ lucā: ubi de decima dragma p̄dita suum
facit sermonē, taliter allocutū. Angelus greco lati-
ne dicit̄ nūcius. quotiēs nobis aliqua nunciantū
que nō sūt magna, per anglos referūtur. Si autem
magna et ardua, p̄ archanglos patefiūt. et cuilibet
angelo talia referenti, potest tale ḡuenire nomen:
et si de supmis existat, ut ī maria dicim⁹, de archā-
gelo Gabriele. fuit eīz de supiorib, anglis, et maior
ex diuersitate officij taliter nominat̄. Illa eīm
que nobis dietim exhibent̄ et fiūt, ad ipius trini-
tatis numerū reducūtur. Et sic nouē ordines an-
geloꝝ ad tres ierarchias redacti, sub trib, nomīb,
cōprehendūt̄. vna eīz que ad dī fortitudinē ptinet,
a michaelis denomiatōe cōphendit̄. Dicit̄ eīz Micha-
el fortitudo dī. Alia ad sapiām dulcis dī, que sub
uexillo dicit̄ Gabrielis. Alia uō dei medicina uo-

catur que ɔtinet̃ sub nomīe Raphaelis, q̄ medicina
dei ab interp̄te appellat̃. Et hinc est q̄ ille anti-
quus serpens, qui dixit eo modo quo ualuit. Ascen-
dam sup̄ altitudinē nubiū, similis esse altissīo con-
cupiuit. Et quia potentie dei resistere cupiebat
et se parē facere creatori. cōueniēs fuit ut Micha-
el cū dī fortitudīe eū pessimū cū suis sequacibus
debellaret, ut eius interp̄tatio manifestat. Quis eīz
ut d̄s fortis esse desyderat? vnd̄ psal. Non est fortis
sicut d̄s noster. et alibi. Dn̄s fortis et potens, dominꝰ
potens ī prelio. et inter rationales creaturas pre-
liū factū est magnū ī celo, de quo Jo͞hs ī apocalypsi
refert. Et cecidit ille draco serpens antiquus qui uo-
catur diabolus cū cōplicibꝫ suis. et uictus ē ī sanguīe
agni. hec eīz est eius sn̄ia, lic& sua uerba nō referā
seriose. Et lic& nomīa dixerī anglorꝫ: tam̄ de sin-
gulis ordinibꝫ referendo officia cū Gregorio p̄curaꝫ,
ut ip̄ius recitator: ꝗuis ob breuitatē aliqua de suis
dictis resecauerī, solū sn̄iam retinendo. Prima eīm
tres ɔtinet ordines Jerarchia, Angelos, Archangelos,
et virtutes. Secd̄a uō alios tres ɔtinet. Principatus, po-
testates, et dominatōes. Throni, cherubin, et Seraphin
sub tertia ɔtinent̃. Et si singlorū officiū requiram̄.
de Angelis et Archangelis patefacto. virtutū officiū
est signa et miracula freq̄ntius propalare. Potesta-
tes refrenāt aereos et infimos sp̄us q̄tūlibet tene-
brosos, ne suā maliciā impleāt ɔtra nos ut eorum
desyderiū semp̄ cupit. Et qui principatus nomīe
appellant̃ quandā p̄eminentiā in īferioribꝫ anglis

habent: que sunt implenda mandante dñi uoluntate. Sed et alius ordo sup̄ior qui habet ceteris inferiorib; dominari. et hi dominationū nomīe sunt uocati: et ī his mira est potentia ceteris imperandi que p̄cedūt a maiestate diuina. Thronoꝝ officiū si req̄ris, spūs sūt ī qb; dn̄s sua iudicia manifestat: que tanta sūt quiete uibrata, ut sicut sedendo homo quiescere dicitur: sic et d̄s quiescendo iudicat et decernit. q̄d et psal^ta sensit et uoluit. sedes sup̄ thronū qui iudicas iustitiā. Et si ad cherubin ordinē uelim p̄tingere. Ipse eīz d̄o uicinior ut plenitudo sciētie ī tali agmine repiat^r cum maxīa claritate: et tanto clarius omīa sciūt q̄to propinquius d̄o post spūs seraphicos descendendo p̄ gradū eis fienda omīa demōstrant: et ab ip̄o ordine ī inferiorib; successiue. Nam omīa que fiūt nō omib; nota sunt, sed illis tātūmō qb; dn̄s uoluerit palā esse. et p̄ prius a primo ordine inchoando, ad alios ut ei libet postea ueniatur. Nam et hoc Isaias de dñi ascensione loquēs ī p̄sona angelorū admirantiū, qui formā redemptoīs penitus ignorabāt, ut eoꝝ uerba ut eis queniebat ap̄tissime demōstrārt. Quis est iste qui uenit de edon tinctis uestib; de bosra. Sed ille ordo superior uocatus est seraphin, quasi ardens ī dñi charitate. Tanta eīz est propinq̄tas ip̄ius cū d̄o, ut supra ip̄m ordinem spūs angelici nō existāt. O felix desyderiū talis chori: qui taliter diceris extuare et calore repleri diuine charitatis et gratie ut ar-

-dere dicaris. et alios cū feruore ad ignē amoris tu
uenire facitis, iussu dī. hoc uoluisti pp̄ha dicens
ī psal. Qui facit angelos suos spūs. et ministros su-
os ignē urentem. Dicite q̄so unde hoc sepissime
procedit hominibꝫ qbꝫ dn̄s gratiā exhibet desyderij.
cor accendat ut se sentiāt quasi uri: nec potest ha-
bena lachrimis sic pstringi, qn effrenate labantur
et fluant: et tanto ac tali ardore audiui hominē
sic accendi: ut cor suū tanq̄ cera liq̄scens ī medio
uentris sui labi sentiret et uerius distillari. Et
si liceret te dulcissīe bone yhu īterogare an tunc
ibi tua adsit pn̄tia, licet corporei oculi nō cōpre-
hendāt: puto responderes hylariter et iocūde, tan-
tū tibi placitū fore. ut cor ī tuo desyderio ardeat
qꝛ ibi esse pn̄tialiter iocūdaris. Et ut mens taliter
extuet signa p̄paras que tuā pn̄tiā antecedunt.
Dicant expti unde sepe meditando ut orando pro-
cedūt illa flumiā lachrimarꝫ, gemitꝰ ue singultus.
et quis eis p suā prudentiā iam absortā putauerit
resistendū, qn uelit nolit emittat intrepide, et si ī
multorꝫ fuerit comitiua. Responsionē certissimaꝫ
mihi dabūt: qa sicut nō possunt ī tali gratia intro-
ire, nisi sibi diuinitꝰ largiat̄: sic nec ipam ualent
repellere, nisi cū placuerit largitori. Scio enīꝫ ho-
minē talia habuisse. et dū ipaꝫ grām lachrimarū et
gemitus habuisset ī usu, putabat sepe cū uellet pos-
se ad tales lachrimas deuenire, sed fallebat̄ ut uidit.
quia tanta siccitas sepissīe sibi fuit, ut nec dū eas
sed nec signū earū mereret̄ habere. quod mente-

discutiens errorē suū cognouit. et dolens de tali presumptione culpā suā dixit creatori et patri et spirituali. Et subito ad gr̃am pristinā est redactus. dei ipsius dn̄i largissiā bonitate. Cū eñ sedes ex hominibus sint implende. nec maior erit numer' electorū q̄ ɔfirmatoꝝ ī gr̃a. sicut scriptū est. Statuit terminos gentiū. scd̄z numerū angelorū dei. et dragma decima ꝑfectū numerū integrabit. et ouis ꝑdita ad centenariū numerū deducet'. que sup humeros yhu xp̄i necesse habuit reportari. Et ut fidelis Gregorij inueniar recitator eius uerba sumā que ī iam dicta omelia ɔtexuit nos hortando. Debemus et nos aliquid ex illis angeloꝝ distinctōib; sup̄norū ciuiū ad usū nostre ɔuersatōis trahere. Nosq; ipos ad incremēta uirtutū bonis studijs īflāmare. q̄a illic tanta creditur ascensura multitudo hominum q̄ta multitudo remansit angeloꝝ. Superest ut ipi quoq; homīes qui ad celestem patriā redeūt ex eis agminib; illuc reuertentes imitent'. Distincte nāq; ɔuersatōēs hominū singloꝝ agminum ordinib; ɔgruunt. et ī eoꝝ sorte ꝑ ɔuersatōis similitudinez deputant'. Nam sūt pleriq; q̄ parua capiūt. sed tam̄ eadē parua ānunciare fratribus nō desistūt. Isti itaq; ī angeloꝝ numerū currūt. Et sunt nōnulli qui diuine largitatis munere refecti secretoꝝ celestiū sūma et capere p̄ualent et alijs nunciare. Quo ergo isti nisi īter archangeloꝝ numerū deputant'. Et sunt alij qui mira faciūt signa ualenter op̄ant'. Quo ergo isti nisi ad sup̄naꝝ

uirtutū sortē et numerū congruūt. Et sūt nōnulli
qui et de obsessis corporib; malignos spūs fugāt, eosq;
uirtute orōnis et ui accepte potestatis accipiūt. quo
ergo isti nisi inter potestatū celestiū nūm sortiūt.
Et sūt nōnulli qui acceptis uirtutib; et electorū ho-
minū merita transcendūt: cūq; bonis meliores sīt
electis quoq; frib; principant. Quo g isti sortem suā
nisi inter principatuū numeros acceperūt. Et sunt
nōnulli qui sic ī semet ipis cunctis uitijs omib;q; de-
syderijs dominātur: ut ipos iure mundicie dij inter
homines uocent. Vnde ad moysē dr. constitui te deū
pharaonis. Quo g isti quoꝝ cōparatōe ceteri homīes,
ut ita dixerī serui sūt, nisi inter numeros dnatiōu;
cūrūt. Et sūt nōnulli qui dū sibimet ipis uigilāti
cura domināt: dū se solita intentōe discutiūt diui-
no timori semp īherentes, hoc ī munere uirtutis
accipiūt, ut iudicare recte et alios possint. quorū
profecto mentib; dū diuina ḡtemplatio psto est. ī his
uelut ī throno suo dns psidens, aliorū facta examīat
et cunctoꝝ facta mirabiltr de sua sede dispensat. Qd
ergo isti nisi throni sui ḡditoris sūt. uel quo nisi ad
supnaꝝ sediū numeros ascribunt, p quos dū sancta
ecctia regitur, plerūq; de qbusdā suis īfirmis actib;
et electi iudicant. Et ut uerissimū dictū Gregorij
cōprehendas et certū: tolle illud psalmigrafi dictū
suaue et et preciosū. Beati quorū remisse sūt iniqui-
tates, et quorū recta sūt peccata. Et alibi ipe Gregoriꝰ
latius hoc expressit. peccatū talib; iustis nō scriptum
ī libro damnatōis eterne: sed in suspenso esse propt

subitam penitentiā quā uidet dns īminere. Si
in his grauib; hoc exprimit, de leuiorib; fortius
id dicendū. Et ut ordinū celestiū spirituum
ipē pficiā ut asserit recitare, ad ipm̄ redeo re-
ferendo. Et sūt nonulli q tanta dei et pximi di-
lectione pleni sūt, ut iure cherubin nominētur.
Quia enī ut pfati sumꝰ Cherubin plenitudo sciē
dicitur, et paulo dicente didicimꝰ qa plenitudo
legis charitas. Oms qui dī et pximi charitate ce-
teris amplius pleni sunt, meritorū suoꝝ sortem
inter cherubin numeros pceperūt. Et sunt no-
nulli qui supne contēplatōis facib; accensi ī so-
lo conditoris sui desyderio anhelant, nil iam in
hoc mundo cupiūt. solo eternitatis amore pascū-
tur. terena quoq; abiciūt, cuncta tpralia men-
te transcendūt. amant et ardent. atq; ī ipō suo
ardore requiescūt. amando ardent, loqndo et ali-
os accendunt. et quos uerbo tangūt, ardere pro-
tinus ī dei desyderio faciunt. Quid istos nisi Se-
raphin dixeri, quorū cor cuersū in ignē, lucet
et urit. quia et mentiū oculos ad supna illumi-
nant. et cōpungendo cū fletib; uitioꝝ rubiginē
purgāt. Qui ergo ita ad amorē sui conditoris īflam-
mati sūt. quo nisi inter Seraphin numerū sortē : multa
sue uocatōis acceput. Sed ne uerborū formalia
ipē dimitta, sententiāq; eius conabor amplecti, ut
dominꝰ ipē donabit. Pensate filie. gustate lectores,
et qui uestra psentia hec auditu pcipitis, si aliq
sint ī nobis que cueniāt pfatis agminib; angloꝝ.

Et studeam⁹ ad ea ꝑtingere munera que ds̄ nobis
uoluerit ꝑpter nr̄a bona opa elargiri. licꝫ nō pro-
prie nostra dici possint. sed eius ꝑuentōe et grā
indigem⁹. qa tam̄ nr̄a libera uolūtas bonū ample-
ctitur faciendū. nō minus tribuit ip̄e ds̄. q̄ si to-
tū ex nobis et processisset. et plus p̄miat q̄ sit labō
Et qui minora habuit. nō ĩuideat ei qui habuit
altiora. Non eīꝫ ĩuidia esse potest ĩ illa ciuitate
sup̄na. ubi se talib; rep̄it denudatā. Consyderet
quid sibi ĩmineat ĩ futurū. incipiat gemere sua
mala ĩ hoc seculo. ne ĩ alio gemat postea grauiꝰa.
Sed qui habēt quo gaudeat. gemāt ut altius eleuē-
tur illā patriā anhelantes. istā penit⁹ respuentes.
dicentes cū paulo. Non habem⁹ hic manētē ciuitatē
sed futurā inq̄rim⁹. Et taliter hic agam⁹. ut secure
dicere possimus cū eoꝺ̄. cupio dissolui. et esse cum
xp̄o. Multa eīꝫ necesse habem⁹ facere. docere. et pati.
ante q̄ ad illā ꝑfectionē ueniam⁹. que nos cū xp̄o
faciat coheredes. et leuia sūt amanti. qa iugum
eīꝫ meū suaue est. et onus meū leue. ut ueritas
ip̄a suis fidelib; recitauit. Nolenti aūt est durū et
asperū. ut retrocedentes discipuli p̄dixerūt. Durus
est hic sermo. et istis ardua erit uia que ducit ad
patriā. Sed cū ea ĩcipiūt degustare. nil durum.
nil amarū sentiūt. sed om̄ia cū iocūditate faci-
unt. memores illius psalmi dulcissimi. Letat⁹ sū
in his que dicta sūt mihi. ĩ domū dn̄i ibimus.
O felix ciuitas cuius custodes et nuncij sūt ad pro-
ptā obedientiā dominatus. Alij eīꝫ angli et archāgli

mittuntur. Alij cotemplantes ante deū dicuntur. Et hoc voluit ille Dionysius ariopagita de angelica Jerarchia, ut refert ipse Gregorius, dictūq; Danielis allegat ad probationē predictorum. Milia miliū ministrabant ei, et decies centena milia assistebāt ei. hi etiā ministrāt qui ad nos veniūt aliqua nūciare. Qui vero assistūt, taliter i cotēplatōe intima perfruuntur, ut foras ad explenda opa nō descendant. Et unus aliū destinat atq; mittit, ut Zacharias in sua pphetia testatur et dicit. Ecce angelus qui loquebatur i me, egrediebatur et alius ingrediebatur in occursū eius, et dixit ad eū. Curre et loquere ad puerū istū dicens. Absq; muro habitabitur Jerusalem. Et licet mittantur et mittant, semper et dicuntur assistere. Et si qn̄do reperis angelū missum alio nomine nominari, intellige officiū id fecisse: ut in Isaia dicitur. Volauit ad me unus ex Seraphin: et i manu eius calculus, quē forcipe tulerat de altari, et tetigit os meū. Et ne mireris si tali nūcupetur nomine: qd ab officio ignitōis assumpsit. Sed an per se maiores hoc faciāt, uel subiecta agmina angelorum Gregorius nō affirmat, nisi qualis testimoniis poterit apparere. Hec tamen credatis o filie, q; licet uni ordini angelorum aliqd largius tribuatur, q; de hoc ceteri sint expertes. nō sic, sed et alij participat de eodem. et si exemplū in uno ponitur, sufficiet ad reliqua capienda. Seraphin dicitur ardens i sincēria charitate. Sed nonne oms concives ecclie triūphantis dicuntur charitate repleti? Tamen quia illi i charitatē sunt feruidi magis, ignita, merito nomen huiusmodi assūpserunt.

Sic et ī thronis deus dicit᷑ residere. sed an in alijs eū residere dicam᷒: certe sic, nō solū de ijs qui iā beatitudinē sūt adepti: sed nobiscū adhuc ī hoc exilio cōmorantibꝫ ꝯsistit ī plurimis et ꝗescit. Qui eni manet ī me, et ego ī eo, ex ore yħu dulcissimi unū cū patre, dictū repim᷒ et uerū. Et sic de cherubin et de alijs potest dici. Sed iđo illa specialia nomina habuerūt, quia plus participāt de p̄dictis. Quis eīꝫ talia cogitando, et se exulē a tali patria uidet esse nō lachmet᷑ et ploret pro hoc longissiō incolatu, ī quo habet semꝑ aliqđ quo de p̄terito doleat, et casuruꝫ se timeat ī futurū: Et ad illos qui sui obliti sūt et redemptoris, dico cū Paulo qui ad Galathas se restrixit. O insensati homīes qui redemptore auc postposito, in mundi diuitijs, filijs, ut honoribꝫ uestrā felicitatem putantes, solū delectamini ī hac patria iocundari, et uestros appetit᷒ ī omī uitio satiari. Nōne omīa finem habent que hic nobis p̄parant᷑ ad uitā, et etiā ad ornatū: Mori nos minime cogitatis. Si illud memorie uestre esset: aut a talibꝫ fugeretis, aut lapidea corda uestra, ꝯtra deū directe facere niteremini, ut desperati de uestra saluto ptinus nō curantes. Quis eīꝫ liberabit uos a futura ira. leuate oculos uestros. qui creati celū respicere, nō debetis ī fetidis ꝯcupiscentijs taliter excecari. Quid eīꝫ habere poteritis gaudij, si omīs uoluptuosa uestra ꝯcupiscētia impleat᷑: que ut ait hieronensis diaboli est, et plures demergit ī lacū, q̄ cetera uitia simul iuncta. In omibus eīꝫ uitijs licꝫ recipiat᷑ aliqua delectatio sensual᷑:

tamen amaritudo que sequit', si tale nō fueri' peccatum ɔfessione mundatū, infernū pparat ī eternū. Si aūt ad bonū corda nr̄a leuem', pro certo plorare placebit et lachrimas emittere deprecando ad dominū ut nos purgatos reducat ad patriā: ad quā si toto desyderio anhelem' et pro eius abs̄ntia lugeam', si dominus exhibebit pro certo eā iure hereditario ɔseq̄mur, saltē ut eius filij adoptiui. Cū Bernardo filie decantem'. Omīs a me interim pcul recedat letitia quousq₃ ueniā uisurus quē diligit aīa mea. nec mihi gaudiū iam esse poterit dū auctorē gaudij sic a me abesse ɔtigerit. Et licet nō ɔueniat ī compilationib₃ eadē uerba et orōnes replicare sermonem: tam̄ ista auctoritas quā supra retuli tantū deuotis et xp̄i fidelib₃ attulit nutrimenti, q̄ ne dū bis in opusculo poni posset sed deberet ī quolibet angulo cordis et oris aureis l̄ris ānotari. Etiam repetā pro deuotis et si lector tibi nauseā generaret appone colliriū sup mentis oculos: et medicū illū uoca qui te sanet sua gr̄a tam suaui: ut et tibi placeat sepius id audire. Felix inq̄ illa anima que quotidie gemit et luget quia auctorē omniu₃ xp̄m saluatorē mundi nō uidet. ipsa pfecto uidebit in die nouissi̅o et gaudens gaudebit in eternū cū xp̄o. Illa uo q̄ nō gemit de xp̄i abscessu, uideat ne irrefragabilr ploret ī eiusdem xp̄i aduentu. Illa sponsa sponsū suū nō amat, que pro desyderio illū uidendi aliqua hora nō suspirat. Non eni₃ pfecte xp̄m amare ɔuincit', qui pro desyderio xp̄i suis oculis lachrimas nō largitur. Sed ille

a xpo nō poterit diutius separari, qui pro eius amore quotidie didicit lachrymari. Amemus ergo eū sup omnia que habent. nec eū amamus ueraciter, nisi eius mandata seruem. Ipse enī dixit aptis. vos amici mei estis, si feceritis que ego pcipio uobis. et alibi. Si diligitis me mandata mea seruate. Si diligim, diligimur a patre et filio et spū scō. qui mansionē facient apud nos hic ī uia: ut nos apud ipam trinitatē mansionē faciamus ī patria. vbi ipe dulcissim yhs nr regnās cū patre et spū scō, nos collocet p īfinita secula seculoꝝ. Am.

DE Charitate que uiget ī ciuitate sancta Jerusalem:

ECVNDVM qd desydero tangere nō rimari debilitate huius paruissimi ītellectus, est de illa caritate amoreq3 dulcissīo qui ī illa nra supna ciuitate uiget, scdz merita beatoꝝ. Quis enim posset mēte ɔcipere quanta sint illius supne ciuitatis gaudia. Angelorū choris interesse. cū beatissimis spiritib3 glorie ɔditoris assistere, psentē dī uultū cernere. Incircūscriptū lumen dī uidere. nullo metu mōtis affici. et īcōruptōis ppetue munere letari. que animus audiens iam ardescit, illicq3 iam cupit assistere, ubi se sperat sine fine gaudere. hec Gregori. Mirō naq3 quatr terēna sic sapiant. que sic sūt modo momētanea et caduca: que potius pondus q̄ subsidiū sunt merito appellanda: et tam multos deuiant a letitia sempiterna, et uitā faciūt derelinqui, morti eterne homīes subiciūt, et demergi faciūt in pfundū. O utinam homo suā rectitudinē inspiceret et uideret. nō enī loquor de primi homīs iustitia tā sublimi, cui nil se

in ɔtrariū apponebat. quā si cognouisset, nullatenus ɔtra dn̄m sic errasset. Sed cū in honore esset, nō ītellexit, comparatus est iumentis īsipientib; et similis factus est illis. Sed de illa quā post naturā lapsam, homines adepti sūt p̄ regeneratōez, et merita yh̄u xp̄i, nūq̄ ad aliqua illicita deuenirent. Si. eīz charitas ipā ds̄ talem ī nobis gratuite charitatē exercuit, nos creando, bona gratuita et naturalia latissīe largiendo, & maiorē illa nobis aptissime demōstrauit humanā naturā sumendo nostrā, et mortē timere noluit, ut nos a potestate diabolica liberar&. Que nā esse possent iocūditates et glorie aut diuitie tp̄rales, que nos deberēt separare ab hmōi charitate, que ut ait ap̄ls talis est potentie et nature, ut nulla bona prosint, nisi ī charitate sint facta. Si linguis igr̄ hominū loquar et angeloꝝ, charitatē aūt nō haberem, factus sū uelut es sonās, aut cimbalū tinniēs. &c. Et si ipā nominati inspiciā, et ɔclusionē eiusdē, nulla proficiūt ad salutē, si sine .l. charitate fuerit opata. sunt tam̄ dispositiua ad grām ɔseqndā, de quo hic tractare nō expedit p̄ pn̄ti. Si aūt ī charitate fiat, que grām p̄supponit amore silic& redemptoris, cū spe ī ipō firmiter radicata, poterim̄ cū eo dicere. Quis nos separabit a charitate di.? Non mors. non gladius. &c. Et quare ad dictū recurrim̄ pauli, cū exempla pluria habeam?. Martyres ipi testificent, qui tot gn̄a passionū passi sūt, ut ad illā gloriā et increatā charitatē, charitate sincerissiā peruenirent. In uia eīz dilectissīe filie ceteriq; lectores tanta cha-

ritate nos refouet ipa uita ut bonis opib; et psecutio-
nib; gaudeam⁹. et ut letificet mentes nras nō dedi-
gnatur et cordis oculis se monstrare et psonalr ap-
parere. O Bernarde dux nr̄s qd ne sentis. responde-
bis cū gaudio iubilando. Diligentib; xp̄m magnuz
erit gaudiū magnū tripudiū magna exultatio
magna gloriatio. Et ipa ueritas dixit. Qui diligit
me diligetur a patre meo. et ego diligā eū et ma-
nifestabo ei me ipm. O promissio magna ualde
et beatitudīs arra iam pstita dilectorib; dī. Quid
eīz tibi uidet amator xp̄i Bernardus interrogat.
O cultor dī despector tui de pmio amoris tui: Qd
tibi mali poterit nocere aut quid tibi poterit de-
esse si ille te diligit qui ex nihilo cūcta creauit!
O inq̄ felix et ultra q̄ possit dici beatus quē pie
diligit dīs pater et filius eius cū spū xp̄i et dī. Qd
inq̄ felicius. qd inq̄ beatius q̄ ab illo diligi qui est dn̄s
paradysi. qui habet potestatē uite et mortis. damna-
re et saluare. damnare quos odit saluare quos dili-
git. Sicut eīz nō potest saluare quos odit ita nō potest
damnare quos diligit. Iustus es dn̄e. merito pmia
uirtutib; tribuis et demeritis penas et ī uia sepissīe
inchoando. ut mali terrore reducant ad uiā qua pos-
sint ad lucē accedere ueritatis. Et boni solidentur
et sperent certissimiq; reddant q; beati erūt. et
sūt qui te diligūt corde mundo. Si eīz ita dilecto-
rib; suis facit ī uia ubi ipe a nobis ad plenū ut man-
datū sonat amari nō potest silicet ex toto corde ex
tota anima et ex omib; uirib; nostris. qd erit ī patria

ubi facie ad faciem eū uidebim⁹. ī ipō ɔtinue con-
templabimus et satiabimur ipā dulcissīa uisione.
O charitas īeffabilis et īdicibilis que nec mente
cōphendi ī minima parte potest. et tanta est ipa
charitas amor et unio. ut anime et corpora bea-
torū nil aliud q̄ ipm qui est omniū dulcis amor,
in quē prospiciūt angli et prospicere iocūdantū.
Et plus gaudij qlibet anima recipit de gloria uni⁹
beatoꝝ q̄ si illa gloria sibi particularitē pberetū.
Et unde hec dulcis dilectio, nisi a fonte amoris
qui nos amauit prius q̄ eū amare cepeimus.
Dic o mi aduocate hieronyme, an itidē Augu-
stino ī illa migratōe sanctissiā. cū tua aīa fuit
a corpore separata dixisti: ut ipē ad Cyrillum
scribens manu ppria īdicauit. O dulcissīe fi-
lie et iocūdissimi auditores gaudete mecum,
qui de dilectorib⁹ yh̄u xp̄i esse desydero licet ad-
huc palpitando uadā, tanq̄ puerulus qui utitur
dulci lacte, nō potens frui solidissīo cibo pp opa
leuiora. Rogemus simul illū qui ignē uenit mit-
tere ī terrā nrām, uelit ut ardeat: et nos ta-
liter habitacula pparem⁹, ut nō fumi ɔtagione
turpemur, sed ignitis operib⁹ abundem⁹, cū hyla-
ritate cordis et animi et in aspectu. uidebimus
deū saluatorē nostrū nō solū mente sed corpora-
li et sua sanctissiā uisione, put ipē dignabitur
impartiri. Et ipē absterget omnē lachimā ab
oculis nostris, et leuabit ab eis colliriū qd nos se-
pe pro eius amore induxit ad lachimas et dolores.

quia nō erit amplius luctus neq3 dolor. Et dedu-
cet nos ī pascuis eius, ī qbus īgrediemur, illam
sanctissimā trinitatē aptissiē cognoscentes: et
egrediemur ad humanitatē misericorditer sic
unitā cū ipa diuina essentia. Et quā hypostaticaz
ī uia hacten⁹ appellauim⁹ unionē: tūc cognoscem⁹
prout erit ueraciter, ut ait apls. Cognoscā sicut
et cognitus sū. et alibi. Videbim⁹ eū sicuti est. Et
ipa ueritas aptis suis loquens dixit. Tūc cogscetis
quia ego ī patre et pater ī me est. Et qa de hoc cer-
tissim⁹ est qlibet fidelis xpicola. nō curo Job et ali-
os recitare, qui hec et tetigerūt. Videbo deū sal-
uatorē meū. Tu g dulcissiē yhu tuis dilectorib,
te totū dabis tenendū, fruendū, et possidenduz,
plus ut minus put sua merita ascenderīt. Nec po-
test anim⁹ ɔsyderare letitiā et tui lumīs clari-
tatem: et multo minus calamo ānotare. Cōfun-
ditur eiz noster debilis intellect⁹ tā alte ascendē
cū terena plene nō ualeat degustare, que sunt
ad patriā pductiua. Et hoc ipa ueritas aperuit
Nichodemo. Si terena dixi uobis et nō creditis: quo-
modo si dixero uobis celestia, credetis? Si tot dul-
cia et iocūda sperant habere ipius dnī amatores:
ipi uō qui mūdū amāt et deū fugiūt cū ɔtemptu
quid ɔseqntur adiscite. Qui seminat in cōruptōe
de cōruptōib, et metet. deū nō uidebit: sed ī iudi-
cio tremebundo te dnz yhm xpm quē taliter offen-
sionib pupugerīt, iterū te crucifigentes, terri-
bilem iudicem intuentes sup omia terribilia for-

midabut. O q̄ sit stultū et sine omi ratione fundamentū, male facere, et sperare gloriā ꝯsequi sempiternā: Non eī ꝓueniri poterit ad illā patriam tā iocūdā, nisi ꝑ magnos labores, tribulationes et penas, gemitus et suspiria, sitim et famē. ut psal.ta nobis et patefecit. Transiuimus per ignē et aquā, et deduxisti nos ī refrigeriū. Si eī xp̄m oportuit pati, et ita intrare ī gloriā suā: quomō nos sine labore et penis intrare poterimus ī nō nostrā.? Laborem igr. et corpus uigilijs ac ieiunijs affligamus, gemit9 et lachrimas quotidie effundam9. Et si lachrimas haberē nō possum9, ponam9 in oculis cordis colyrium, ut lota rubigine uitioꝝ, ad cōpassionē et naturā sui mansuetam homo faciliter reuertatur. Qui eīm talia expti sūt, sciūt q̄ sint animo gaudioso ~~et~~ magis deletentur ī lachimis et doloribꝫ, q̄ si sine eis fuerit ꝑmanētes. Et ī fine dicet ad nos. fili recepisti mala et dura ī uita tua: nūc aūt tibi dabitur letitia sempiterna. Et quia fuistis socij passionū xp̄i eritis et ꝯsolationū. Et ita nobis concedere dignet9 ille dulcissim9 dn̄s yh̄s noster: qui cū p̄re et sp̄u scō uiuit et regnat ī secta sectoꝝ Am̄

D Tertiū qd̄ ꝑposui de īenarabili gloria diuinali, occurrit mihi pro principio illud Jeremio dictū. A.a.a. nescio loqui. qd̄ q̄9 dicere ualeo, sed nō qd̄ erat est. quia ne dū dici, nec et ualet aliq̄tr cogitari. Quid igr ī hoc nauigio fragili et corrupto

leuata

a

faciam

faciā sine remis ī tam alto mari me trahere nō audebo.
Sed tu dulcissie dn̄e yh̄u qui petro dixisti. trahe in
altum et laxari iussisti retia, in tuo nōie laxata
ceperūt pisciū multitudinē copiosā. leua me ī altū
et in trinitate pfecta mihi uelis concedere que sint
ad salutē tui debilis serui filiarū tuaꝝ quas tu crea
sti ex materia iā corupta huius maximi peccotoris,
legentiū utilitatē, cunctoꝝ fideliū meoꝝ et con-
iunctoꝝ. et ad laudem et gloriā sanctissie trinitatis.
Tu dn̄e qui me per spaciū diei mediȷ naturalis sile-
re fecisti, scis quatr me tepidū ante te feruere et
cupientē, ne te euomere īcipem si ad frigiditatē
recūrerē, memoriā excitasti, ut īuisibilia medi-
tarer ī singulis elementis, qb; te participē esse eter-
no ɔsilio decreuisti. illudq; dictū tui apli ad men-
tem meā efficaciter reduxisti, qđ ad Romanos p̊o
reperi descripsisse. Inuisibilia eiꝫ ipius a creatura
mundi p ea que facta sūt ītellecta ɔspiciunt. Ter-
ram inq̄ pquirā nō p singlas regiones et loca
particulariť discūrendo, sed gn̄aliť de aliqbus
in ea manentib; nascentib;q; dietim attingā pau-
ca gratia breuitatis, ad ea que solū essentiā dicū-
tur habere deueniens. O dulcissie ds m̄s cū qbus
nos participes effecisti tuas rationabiles creatu-
ras. Et q̄te pulchtudis ualoris et p̄ciȷ aurum et
argentū et reliqua metalla, lapides pretiosi de
quib; supra nouē species iam p nom ppriū nomi-
naui, et multi aliȷ nō expressi qui quantis et qb;
uirtutib; polleant, qui expti sūt notitiā habuerīt.

Quidam cordis letitiā tribuit p aspectū. Quidam
uero tam uirginib; dicitur ɔgruere, ut si uirgo
eū haberet cū suā uirginitatē amitteret, et suo
legitimo iuncta uiro, fractionē subito patiatur.
Similic& Smaragdus est qui labem hmōi non patitur,
ut asseritur p expertos; nec ī cōruptis dicit signū
aliquod demōstrare. Quidā eīz partū ɔseruat in
utero. Quidā ferentē īuisibilē facit et reddit. Si
eīz tanta pulchritudo uirtus et pciū ī uobis ɔsistit
o insensate res, que merū esse habuistis a dō! Quid
de auctoris uestri potentia pulchitudīe et uirtute
noster anim⁹ iudicabit? Sed ne ī talib; pedē figā,
ad ea que esse habent, et uegetatiuā a dño animā
acceperūt me trāsferens, herbas uarias, arbores,
cuiuslib& gnīs fructus et producentes; quante
dulcedīs et uarietatis sint partim natura demō-
strat scdz uarias regionēs; et omīa ad uitā regi-
men et salutē homīs facta sūt; quot eīz uariis uir-
tutib; fulgeāt et quantā amenitatē tribuāt de-
gustanti, ac uidenti delectatōēz prebitur, expiētia
manifestat, uuaꝝ gnā, ficuū uarietas, pomorū
et aliorū fructuū pulchitudo cū amenitate saporis
in ānū p orbē reposita ɔfundere debent quēlib&
qui suo creatori nō tribuit semet ipm, cui ipse
se tribuit et talia nutrimta. Quot eim ī herbis
uirtutes īmineāt Macer ille descripsit, ī minimis
que reddūt infirmis debitā sanitatem, cecos illu-
minat, ut ī irundinib; dicitur p expsū: et coctuz
ad uiriditatē faciūt deuenire, ut ī ouis coruoꝝ

[right margin: immo]

dicitur p expertos: que si coquant et i nido postea
reponantur, tacta cu quadam herba, de qua eu
natura dotauit: coctura tollitur et pulli nascut
ex eis, sicut si minime cocta foret. Quot eti uarij
flores et lilia uarijs uestib adornati, ut nunqua
Salomon i omi gloria sua tale habuit uestimtu.
Et iterogent huiusmoi, quis uos fecit: deus ingent
omniu creator et tera nostris ornatib coma fecit.
Sed si tuus anim funditur i tam uarijs de qbus
ratione habere no uales, et ta mirifica sut, dulcia
et amena: quid tu dne qui talia tuo uerbo creasti,
ut Genesis scdo legim fore factu. Producat terra
herba uirente, et lignu pomiferu i gne suo. Si eti
19 inspicias illa no solu esse et uegetari, sed sentire
habet ut animalia cuncta q repiuntur i tera qua
uarietate habeant i pulchtudie et fecunditate,
uirtute, malitia, ferocia et amena, ex naturis
ipa leuiter osyderari poterut i se ipis. Quis
eti leonu, urso, pardo, ac elephanto poterit
ferocitate osteingere, nisi a paruitate alantur,
et tam faciliter redeut ad pristina feritate. pan-
thereq pulchtudine, ac multo que in pellibus
natura depinxit uarijs gnb ornamti: armili-
no uario q gna quis narabit: Serpentes et
alia gna uenenosa, q sint homini inimica expe-
rientia docuit. multos ab eis audiuim interfe-
ctos. O infelix homo qui p peccatu Ade habuisti
huiusmoi inimicos: q primo patri i sua rectitu-
dine pmanenti prompti erat i omib obedire,

et ad sui mandatū omnia pcessissent sine aliqua
feritate. Sed licet tale uitiū p baptismū cancellatū,
qd nos pducat ad grām, altissimi: nūq tam ut raro
reuertimur ad ɔcordiā cū pdictis, nisi ex optia
opatōe uirtutū, que nos ita facit deo esse ɔformes
ut et feris bestijs imperem⁹ et nobis obediāt. Anto-
niū eciā abbatē ī testē adduco, qui sepulturā pau-
li primi heremite a leonib; fodi fecit, et sua simi-
liter adinuenta. Et qd hieronym⁹ fecerit de leo-
ne eius hystoria manifestat: qui feritate depo-
sita custos erat aselli cuius sine mandato fuisset
propria sepultura. Multa eciā ī sacra scriptura,
et ī uitis patrū possent exempla leuiter inue-
niri. In penā peccati ista nobis rebellauerunt:
et nō de facili ad obedientiā se reducūt. Alia eciā
sūt uermiculi leuiores: qui ɔtinue nos molestāt
ut nostra supbia subiuget. et aliq procedūt ex
cōruptōe rerū et putrefactōe earū. Aliq a nobis
ex nostro supfluo gñant. Pediculi eciā sunt ex qb;
homo magis ɔfundit quasi ex se genitis, magis
ei sūt odio q pulices qui ex terra creant. et uer-
mes qui creant ex ligno, licet magis fetidi, et
putredine sint repleti. Et pro nrā ɔfusione, et
humilitate habenda, talia sūt creata. Et si omni-
bus que hñt animā sensitiuā dices, quis uos crea-
uit: dicite iam qrenti. deū suū factorē ɔfite-
bunt. eū cū ppha bñdicendo laudabūt eo modo
quo eis ɔuenit. Unde ppha pro eis expssum non
ualentib; formare sermonem, dixit. Benedicite

montes et colles dño. Bñdicite uniuersa germi-
nantia ĩ terrã dño. et infra. Bñdicite oms bestie
et pecora dño. et alibi. Montes et oms colles, li-
gna fructifera et oms cedri. Bestie et uniu'sa
pecora, serpentes et uolucres pẽnate. Viuamus
strenue o filie. Deũ cordialr diligam9, qa maiora
et faciemus. Si eĩ dns tribuit seruis suis qui
firmiter fidem habent, ut montes trãsferãt in
nomĩe suo demones fugent, qto fortius facient
leuiora. Et ne nimio sermon plixior fiam, ad
aquaticũ uenio elemtũ. Q̃ uaria inueniantur
in eo 9sydero maxĩa flumĩa que p orbẽ, et loca
que aquis occupata plegim9, que minima respectu
eo4 que penitus ignorant. Quot eĩ loca sunt in
quib9 nauigia nõ descendũt, et propt solitudie3
habitari nõ possũt. in qb9 aqua4 9gregationib9
q sint uaria tam esse habentia, q et uegetata,
ut perlarũ arbusta, coralliq3 et alia multa in-
numerabilia, magis exptus intelligit q qui scri-
psit. Et pisces et alia que sensitiuã dicunt ha-
bere, qui maris et fluminũ secreta scrutatũ
intelligãt. Mirabilia eĩ audiui a qpluribus enar-
rari, que magis tacere decreui, q hic mendaciũ
inserere. Et si ab eis fuerim9 sciscitati, quis uos
produxit in esse, dicent. ds noster fecit hec omia.
Merito eũ bñdicere ĩuitant. Vnde psalta eos ĩui-
tando sic cecinit. Bñdicite fontes dño. Bñdicite
Maria et flumĩa dño. Bñdicite Cete et omia q
mouent in aquis dño. Et taliter hec dominus

ordinauit, ut scdz uaria tpra ad uitā hominū se pre-
sentent. Varij eciz sūt pisces ī equore, qui certis
tpribꝫ capiūtur ī multitudīe copiosa. Maritima
habitantes loca idonei testes sūt. Si eciz aereum
intrauero elementū, quot uarias aues īueniam
diuersorū generū et colorū, scdm gña regionuz?
pauonū eciz genus ꝙ ornatissimū sit, et nra regio
manifestat, et multiplices partes mundi. Et si ꝑ
nomia particularia deuenire uellem, nō possem lon-
gissime scripture spatio terminare. Varietas eīm
eorū et sua dulcia modulamina nos trahere cuz
his debent ad laudem et memoriā creatoris.
Si eciz eorū uirtutes addiciā, alique ad medelam
et nutrimentū sūt hominū ī hac uita. Et licet
ꝑpter uolatū hec possint dici aerea, tamē et terrena
sua ꝯuersatōe et aquatica possūt nomīare, non
uim facio: qa pure ī eis omnipotentia, sapientia et bo-
nitas diuina refulgent mirabilr et iocūde. Sed ē
alia species auiū ī aere collocata que ad necem
et ꝑditionē hominū quotidie moliūtur. Demones
uidelicet qui nimis rebelles fuerūt altissiō creatori.
propter eciz ꝯtradictionē quā facere lucifero negle-
xerūt, licet ī eis ꝯsensu expresso se minime cōcor-
dassent de celo empireo sic deiecti ī caliginoso aere
remanserūt. Et hi sūt qui multos decipiūt, diuer-
sas formas capiūt animaliū, ut corporū aliorum,
ut leuius homīes seducant. O quot inuaduntur ab
eis, qui uaria nunciāt quibꝫ fides debet minime ad-
hiberi, et īcantatoribꝫ ꝯstringūtur. Et multa possem

de talib; enarrare. Sed qdā referā breuiter, ut me-
delam postea inserā quā audiui et seruoꝝ dī con-
silio adhibui ī me ipo. xvo. ferme mensib; ī domo
ī qua familiariter habitabā fui ab his spiritib; fa-
tigatus de illusionib; pluris, libros sepe de studio
amouendo apertos ꝑ terram diuersis et uariis mo-
dis, ut citius me possent ad iracūdiā prouocare.
Reposita sepe licꝫ sub clauib; proiciebāt ī publi-
cum. carnes que coqbant' sepissīe abscondebant.
Domū taliter stercore deturpabāt, ut ab omib; ui-
derent' luporū et canū fuisse talia sic emissa. Et
cū hec mihi ad fastidiū deuenissent et familie
quā habebā, magis ipe furebat, lapides piciendo
per domū: raro tamē aliquē ledebat ex eis. Et dū
quadā die corā aliqb; unus eoꝝ dixisset mecū
uelle habere sermonē, ut a mea uxore tūc rela-
tū extitit: accessi ad locū in quo dixerat se ma-
nere, et dū ī quadā camera ubi tūc ꝑꝑ calores
cogna exercebat', intrassem, dixi. O bestia putrida
quid ne dicis. Et rauco sermone incipiēs plura di-
xit et a quadā ꝑsona que eū astrictū habuerat ꝑ
āños plurios, hec facere arcebat'. et post multa
suasit mihi, ut īquisitori eā denūciarē, ut puni-
retur ex hoc. et dū uox puerilis aliquātr uideret'
et alta, dixi. ubi es tu? Respōdit ī capite huī lecti.
et uox que alte resonat ab hoc ꝓcedit, qa uentus
sum. et subiūxit se uelle comedere. qd ego ītel-
ligens, subito reprobaui. Jmunde spūs, nō tuū est
comedere put dicis. licꝫ forsitan ita fingas. tamē

posui pane et carnes i quoda loco qui ab omib; uidebatur et oms expuli de coquina, ut a nullo remoueretur cib; appositus. rediens nihil reperi de eodem. Et instigatus gtra illa psona pcedere, ad uicariu epi et iqsitore accessi, qrela huiusmoi exponendo. Et omia du domi redissem reperi ceteris de familia ipm que gessera nuciasse. et se uelle iteru mecu loq expressit. Ego uo cupidus a tali uexatore liberari, accessi ad illa met camera, ubi primo eu fuera allocutus. et statim loqui cepit, me puocas ad uindicta. et uoles sua turpissia arte uti, uoce mutauit quasi alius loqretur dicens. sine me dicere. quod audies subito no sua aduertes negtia, ad ira me pmouit acutam, et credens uoce supposita de domo uicinj procedere, incosulte quodda parauentu lectice impetuose destruxi. muru tam reperi sine aliqua lesione. et exptus uidi uoce no fore possibilez sic fieri p aliquem qui no esset i camera in qua eram, nisi ab eo qui est deceptionu pater et maximus indagator. Illam eciz domu reliqui, et i alia habitatu iui, ubi simitr psecutus, ad oms etia seruos recurri, ut pro me orone effunderent cora do. multa eim iteri reru damna recipiens, timebaz potius de uxore pgnante ne pateret aborsu q alia ratione. Tandem ds qui omib; subuenit eu inuocare uolentib; seruu suu ad me misit ordinis beati bndicti albo uestitu, et libellu dedit cu certis Licitis exorcismis, et ut eu legere singulis diebus admonuit, cu aqua bndicta ut domu aspergerem

demandauit. qd feci alacriter omib; tn̄ prius de
domo confessis ac deuote recepto dulcissi̅o sacra-
mento. Et uere dn̄e tu scis ista et om̄ia alia q̄
nolui hic nāxare propt̄ longitudinē sermōis in-
tandū esse uerissiā. fui tandē tua pietate a tali
uexatione dn̄e liberatus cū ip̄a familia. Et q̄ du-
rissiā clades fuerit et tempestas inexpti iudica-
re nō possent. Gratias tibi ago dulcissime yh̄u xp̄e
qui pro salute mea om̄ia p̄misisti. nō dū eīm te
dominū ueraciter cognoscebā: sed ad curiā pala-
tinā periculosā artem procuratōis exercens in
multis diabolo cōplacebā: et ut cognoscerē q̄ sit
amara sua comitiua et aspera, ī paucis me uexa-
ri dn̄e p̄misisti ut desisterē a iā ceptis, ne tam
acerbe a q̄pluris in eternū postea cruciarer. hec
eīm dn̄e fuit una uocatio, sed eā minime ītel-
lexi. Nec simitr̄ aliā de alia iuuene rusticana a
diabolo sic possessa, ut talia faceret que nisi uisa
minime crederent. O q̄ta ciuiū multitudo pa-
tauine ciuitatis scirēt de gestis et uisis proferre
sermonē. hec eīz et lr̄ali sermon̄. hec eīz loq̄batū,
ad idioma q̄dlibꝫ respondebat: audiui ad Vnga-
ricū dare responsū grecū similit̄ et hebreū. Suā
imaginē deformabat, nigra, liuida, facies oculos
quasi bouis, linguā tatr̄ ingrossabat ut sepe unius
lituli uideret. Obscura sepe dicebat in publico,
et sepe passus plurios sacre scripture corā om̄ib;
recitabat: et dū ī eccl̄iaz beati Antonij ducta es-
set ī patauiā ciuitate et īterogaret ad q̄d monita

spiritus daret de bene uiuendo. Respondit: nō uoluntarie me putetis sed coacte a magno magistro. Et dū quis esset ille magnus magister īterogaret, se genuflectens, ceruice in terra deposita, fortiter exclamando dixit. Dns ds est ille magn' magister. O miseri peccatores qui differtis cuerti ad dnm, ne excusationē aliquā habeatis, diabolus factus est uobis pdicator et nūcius. habuistis eīz multos optīos pdicatores, quib; multi credere noluerūt. nūc diabolus uobis nūciat, ut abstineatis a malis, ab usura, a luxuria, a supbia, ab ira, et gula, et a uitio pessimo detractoīs, a quo qlib& maxīe intelligens debet omīmode abstinere. o uitiū detestabile, lic& sit a paucissīs cogitatū. Si sciretis penas, que uobis dabunt' pro uitijs ī inferno, multa mala facere uitaretis. Ignis uiuus et ardens diuina iustitia opante, spiritus nūc cruciat p īmensum, et post finale iudiciū, corpus et animā damnatorū pro uitijs erūt cruciate. hec comitiua terribilis spirituū īmūdoꝝ, qui uos usq; ad iudiciū cruciabūt, postea uō uobiscū tradent' in penis. Et multa obmittere iam decreui, tū grā breuitatis, tū et ne tales testes adducā, cū nobis het sancta scriptura denūciet. Et ipe dulcissim' dns noster yhs eos īcrepās nō sinebat ea loqui, cum clamabāt dicentes, yhu fili dauid cur uenisti ante tempus torquere nos. Et si moysē et pphas non audiūt peccatores, quomō uni ex talib; spiritibus credēt: qui lic& unum uerbū asserat ueritatib;

multa uadūt mendacia cōmiscendo. Multos eciā
tūc audiui ad uiā religionis deductos qui talia
audierūt. et multi ēt sua desyderia prosequētes
finaliter corruere. Unū obmittere pposueram
quod dicere fui postea excitatus. Dū illa iuuenis
taliter uexaret. et forma naturalis uisus totaliter mu-
taretur, ut potius diabolicū corpus diceret q̄ ue-
re humanū, pceptū fuit spiritui taliter conquassati,
ut diceret qualiter dulcissiā mater nr̄a recipit aīas
beatorū: et qualiter ī ɔtemplatōe ɔsisteret. vere nō
possem exprimere ullo modo, qualiter illa mutatio
facta fuit. sicut eciā sine cōparatōe facta est terri-
bilis ī aspectu ultra formā suā, spūs teribilitatē
ostendens: sic facta fuit pulcherrima ultra suum
esse primū: in tantū q̄ nisi ab ijs qui uidisset sine
difficultate maxiā crederet: et brachijs ad mediū
nō ut crucifixi sed ut ɔtemplantis officiū demon-
straret, uisu hylari atq3 iocūdo ore, atq3 oculib
ad modestū risū placide pparatis: et uere non
mentior, credo ultra mille psonas tūc puocatas
ad lachrimas ī ecclia dicti sancti, ubi quadā die
personaliter me reperi cū pdictis. Et uoluēs se ad
populū, iocūdissimā se ondit quasi uenientē re-
cipet ad se ipam: et iterū ad altare se uoluens
fixos oculos retinebat ī eū, sicut anime nostre
suū aspectū in deū uiuū ɔtinue retinebunt.
Sed tunc iussu alterius cui dn̄s uires dederat
interogata quid diceret et faceret aīe damna-
torū: Respondit misicōdiā fortiter postulabāt.

ad quos ipā dn̄a respondebat sepissime. Non est locus
nūc m̄ie quā habere in seculo noluistis: nā solū
iustitia locū habet. Multa etiā terribilia dixit cū
gemitu asserens q̄ talia dicere recusaret si posset
aliter facere: q̄a sūt hic aliqui qui iā septē anni
sūt ī q̄bꝫ a ꝯfessione debita cessauerūt. nūc aūt con-
fitebunt̄ heu mihi heu mihi et m̄iā consequntur.
Nec putet quis me talia somniasse. Nam et Ven^lus^
pr. fr̄ Jacobus de Marchia ordīs minoꝝ p̄dicator
feruentissim⁹ eā audire uoluit ī ecclia sc̄e vrsule
paduan̄. Et cū multa dixisset ut si demon esset ex-
primeret, se spiritū diabolicū esse dixit: Cui tres
proposuit q̄stiones. Vna principalr fuit si uerbū
carnē debere sumere cognouerit. Si uirginem
posse parere cōprehenderit. Si xp̄m cognouerit
in terra. Et post multa cū difficultate respōdit.
Cognouim⁹ uerbi incarnatōez, sed ꝯfuse. Virginē
nūq̄ intelleximus parituram, Xp̄m ī terris cognoui-
mus: sed nr̄a sup̄bia tanta fuit ut extimarem⁹
ip̄m nō posse nobis aliq̄d mali facere nec nocere.
Et cū ab illa iuuene ut recederet imperaret. Re-
spondit, nō est uolūtas dī ut hūc recedā. Cui p̄ ip̄ꝫ
patrē extitit replicatū. nec uolo aliud q̄ uelit d̄s.
Et licꝫ multa alia dicere ualeā de hac et alijs,
nolo īsistere ne meo sermone fastidiū auditoribꝫ
generē et iaculū aliq̄d iaciā in me ip̄m. Ad ma-
teriā pristinā redeundo, Si celoꝝ planetas consy-
derem⁹ et domos et quatr cursū faciāt ut a suo
factore sibi extitit iniunctū: quis debebit a lau-

lū

datione cessare. quis celi lune metiri poterit, ut suā magnitudinē ꝯtemplari, et quid habeat in īferiorib; corporib; influere. licet nunq̄ tu[r]i[z] liberi arbitrij necessitate coartet: ne uel bona q̄ facimus p̄miū nō habeāt, nec culpa penā: q̄a sapiens astris dicitur dn̄ari. Obmisso igneo elemento, a cuius virib; luna et operante, ueniūt coruscationes et fulgura, grandines atq; niues, ut ī methaura p philosophum dicitur esse tactū: et ab alijs. et obmissis domib; planetarū: Si iā dicta inspicim⁹ quis poterit diuinā metiri potentiā, ut aliquat[er] meditari. Si consyderabim⁹ stellatū celū q̄ īnumerabiles nobis appareāt et quanti sint luminis coruscatōe fulcite, q̄s poterit sine stupore manere. Si etiā ꝯsyderam⁹ altitudinē et distantiā qua celū distat a terra, ut molaris lapis septingentis ānis staret anteq̄ a celo deueniret ī terram ut astrologi iam dixerūt, p certo ne dū mirandū sed res stuporis tam maximi est que manifestissiē arguit omīpotentiā magni dei eiusq; sapientiā et uirtutē. Et si ipa interogentur a nobis de suo conditore. Respondēt cū bn̄dictōe eo modo quo ī eis locutio potest esse. Bn̄dicite sol et luna dn̄o. Bn̄dicite stelle celi dn̄o. Et alibi. Laudate eū sol et luna. laudate eū om̄s stelle et lumen. Et quales sint uirtutes solis et lune, om̄s qui ī talib; sūt periti asserūt et affirmāt q; si p diem sol nō esset sup terā, omīa ruerent, et ad interitū ducerent. Et quis tales radios et splendores ualet ī actu respicere put sūt, ut breui spacio pspicaci acumine intueri qui

nō sit ab ipa luce tā magna ad proprij lumis cecitatem deductus. Aquilā tantū mō legim⁹ intuentē. et tantū se soli pximar ī uolatu, ut ab eius ignitis radijs eius pēne de facili comburant, et noua remittit antiqs penitus derelictis. Sic et aīa mēa que se leuat in deū. īmo leuata a deo: quia nemo uenit ad me nisi pater meus traxerit eū: et sine me nihil potestis facere. et tracta ɔsentit, talit̄ se illi luci inaccessibili ppinquat, ut accendat ab ea: ut nō solū pēnas antiquas dimittat et lasset uitia omīa respuendo: sed nouas pducit aptissias ad uolandū: et cōtemplatois uiā ingrediens: in ea faciliter ducitū et morat. Et cū ppha clamat et dicit. Quis dabit mihi pēnas et uolabo. Et si quales petieris sint he pēne, dicit, Penne colūbe deargentate: et posteriora dorsi eius in pallore auri: qd̄ ī nobis puritatē significat cum aurea caritate. Et si mirabilia ɔsyderem⁹ huiusmōi et quatr oms obediāt creatori, siue fixe stelle teneant firmamētū, siue mobiles planete et signa que cursum suū faciūt, ut est sibi a dn̄o stabilitū, stabimus stupefacti, maxīe si fas est eos interogare, et de cursu uelocissiō sciscitari ac responsiones accipere ab eisdē. nec ratio habeatur ab eis, nisi de sūmi conditoris lege firmissīa. Quis eīm tibi Saturno spatiū triginta taxauit ānorū ut faceres cursū tuū. Et tam lune solū triginta dies expientia et theorica reperit sibi datos. Soli aūt ānus, et sic de ceteris. Certe firma dari ratio efficacior nulla potest q̄ ea quā psal.ta deduxit.. Ordinatōe tua pseuerant dies,

quoniā omīa seruiunt tibi. Dicite q̄so omīs qui talia cognoscitis et uidetis: nō ne omīa omīpotentiā, sapientiā ac bonitatē p̄dicāt creatoris? Si cuncta licet sensu careāt, deū laudāt, ut dī uestigia: Quid tu o homo: qui ad suā imaginē es creatus ex nihilo, debes ɔtinue facere? Certe s'c'dz rectitudinē respōdebo in deū laudando, honorando, ac et̄ dep̄cando totum tp̄s meū ponere debeo ac et̄ stabilire. Cū plura me uideā dona a dn̄o p̄cepisse q̄ aliqua alia creatura. et si eīm ad creationē inspiciā: omīa subiecit sub pedib; homīs oues et boues uniuersas, et pecora cāpi. uolucres celi et pisces maris qui p̄ambulāt semitas maris. ea eīm creauit ad sui uestigiū: q̄d multuz ab imagine differe dicitur et distare. hominē aūt ad imaginē que minus differt ab ip̄o silicet creatore q̄ que p̄ uestigiū sūt creata. et triplicē uirtutē dedit in anima. memoriā silicet, intellectū, et uolūtatem, ut ip̄a trinitas appareret in ea. Memoriā eīz dedit que patrē siḡficat. Ex memoria intellect⁹ producitur. Ex utroqz uoluntas libera: que memoratū et ītellectū determiāt firmo pede. Pater eīz se ītelligit sūmū bonū. filiū generat. ex utroqz amor reciprocus procedit et manat, sp̄us sanct⁹ et paraclytus nominat⁹. Et sicut he tres persone unā solā declarāt essentiā diuinalē: q̄a ego et pater unū sum⁹. unus d̄s est ī trinitate ueracissiā p̄sonaꝝ. cui terne proprietates ɔueniūt. Omīpotentia, Sapientia, et bōitas infinita: ut ī p̄sonis proprietas, et ī maiestate adoretur equalitas: et omīa que d̄s facit ab extra, tota

trinitas dicitur opari. licet etiā assumptio humane nature filio tribuatur: ut ignorantia qua peccauit Adam a sūma sapientia reformaret, attamē et pater et filius et spūs scs naturā sumpserūt humanam que oīa passa fuit ipa unione durante: qa qđ semel assumpsit nūq̄ dimisit. Si eīm hec o lector ɔsyderabis ī animo, multo plus đo obligatus es q̄ cetere creature. et oīs humana et rōnabilis creatura sub hoc iugo debet p̄sistere. Sed plus ultra tenemur qa ut sui eterni regni faceret nos esse participes, misit filiū suū unigenitū factū sub lege ut nos redimeret a potestate principis tenebrarū. carnē assūpsit passibilē et mortalē, et tāta ignominia et ɔfusione p̄cussus, suo p̄cioso sanguīe nos redemit, mortē in cruce patiens, ut nos suū populū libtraret. Et hec sunt illa duo p̄cipua que a deo habuim⁹, pro quoꝝ minimo tota humana natura pro una solū anima nō posset debitas impēdere gratias. Sed adhuc alia uoluit elargiri. qr etiā bn̄ficia ī eruditione dietim didicimus ac suffragia ī uiuendo. O anima p̄ciosa que omnem thesaurū excedis q̄tulibet p̄ciosū: quomō te facis ingratā terenis te taliter delectando, ac falsis delicijs te iocūdans, que sūt tam breui spatio perituro: et tuū deseris creatorē, redemptorē, magistrū, dominū, ac et nutritorē. Vide et iterū uide anima, ne ɔtra te illud psalmigraphū dicat. Deū qui te genuit dereliquisti: et oblita es đi creatoīs tui. Vidit dn̄s et ad iracūdiā ɔcitatus est, quia

prouocauerũt eũ filij sui et filie. Et ait abscondam faciem meã ab eis: et ꝯsyderabo nouissiã eorũ. Generatio eĩm ꝑuersa et infideles filij. Ipsi me prouocauerũt in eo qui nõ erat ds: et irritauerũt in uanitatib; suis. Quomõ eĩz potest anima taliter taliũ obliuisci ut qlibet minima delectatio eam conuertat a deo et ad infidelitatẽ et idolatriã facilr se deducat. Si eĩz aurũ amas aurũ es. Nam ubi thesaurus tuus ibi et cor tuũ. Consyderem⁹ illud qd alibi ipe ꝓpħa dictauit. Si obliti sum⁹ etiã nĩi nom, et si expandim⁹ manus nr̃as ad deũ alienũ. Nõne deus reqret ista: ipe eĩm nouit abscondita cordis. fac nos dñe tibi puro corde seruire: et sup omĩa te diligere ualeam⁹. Et nos ĩ cantilena fac dicere cũ ꝓpħa. Misericordias dñi in eternũ cantabo. Et semp de te nostrã fecũdare memoriã ne te obliuioni tradam⁹ ne obliuioni det᷑ dextera nr̃a. adhereat lingua nr̃a faucib; nr̃is si nõ meminerimus tui. Si nõ ꝓposuerim⁹ ierlm ĩ principio letitie nr̃e. Omĩs eĩm letitia que nõ est fundata in dño nõ potest subsistere nec durare. O preclara beatitudo fideliũ. Quis eĩz posset de unius anime beatitudĩe pro parte minima recitare? Si eĩm uniuersa posset creatura rationalis angelica et humana de hoc suũ ꝓferre sermonẽ non attingeret minimã particulã glorie quã speram⁹. Nec mihi credatis, sed Augustino credite recitãti qui sibi a hieronymo ĩ sua cellula retulit nũciatũ ut sibi ad Cyrillũ sua epła patefecit. O Augustine

quid queris? putas ne breui imittere uasculo mare totū breui includere pugillo terrarū orbem? Celū firmare ne usitatos cursus exerceat? Que oculus nullus hominū uidere potuit, tuus uidebit? Aurium nulla p sonitū hausit, audiet tua? Que cor humanū nullaten⁹ intellexit nec cognouit, ut cogitauit existimas te posse intelligere? Infinite rei quis inerit finis? Immensa qua mensura metietur? Potius totū mare i artissio clauderet uasculo: potius terrarū orbem paruulus teneret pugillus: potius a motu continuo celū desisteret, q̄ gaudiorum et glorie quib; beatorū anime sine fine potiūtur minorē intelligeres particulā, nisi uti ego experientia docereris. discute adhuc breue spatiū tpris impossibilia facere ne coneris. Donec impleatur uite cursus: hic nō q̄ras que nō alibi q̄ quo feliciter propero iueniri possunt. hic satage talia exercere opera, ut postmodū ibi que hic aliquatr itelligere cupis, totaliter i eternū habeas. Inde qui intrāt nullatenus exeūt. Multi eīm uaria habuerunt, aliqui uisiones, aliqui reuelatōes, aliqui ex fide firmissima quid cōprehendūt: ut silicet anima sit omni satietate refecta: et qd ex parte habebat in uia, nūc pfecte sortiatur i patria, et magis perfecte cū facta erit resurrectio gn̄alis. Ex trāsfiguratōe dn̄i yh̄u recitari audiuim⁹ p Mattheum. facies eius resplenduit sicut sol, et uestimta eius facta sūt alba sicut nix: nō q nō sit lucidior ipsa lux ad quā accedi nō potest p aliquē intel-

lectū, et spirituale̅ et visione̅: sed quia inter nos
reperiri nō valet res que lucidior sole sit, nec al-
bior ipa nive. Ideo tale nobis exemplū p̄buit ut
predixi. Si eīz luna lucebit ut sol: et sol erit sicut
lumen septem dierū: et iusti sicut sol fulgebūt in
ɔspectu dei. Quis igitur linguā apponet ī talibus?
Ipse eīz aperit quibȝ vult illud parū ut minimū
prout libet. Scio eīm homine̅ dū inter quosdam
sermo dei devotissīe haberet, de apparitōe quaȝ
fecerat dulcis yhs cuidā homini laboranti ī ve-
ste albissima decoratus, tempore quo īter xp̄icolas
illa processit novitas ḡnalis, ut cuncti vesti-
rentur ex albo, penitentiā et m̄iam postulantes,
habuisse hac̄ visione̅. p̄sonā silic& homīs maxima
claritate fulgente̅, vestibȝ albissīs, ut nive̅ in al-
bedine excedere viderent, facie fulgida et eē
colorata. et licet īp̄mis terrore̅ inferet: tam post-
ea dulcedine̅ adhibuit, cū copia lachr̄maꝝ. mēti
eīz talis p̄sentatio facta fuit, nō oculis carnis
sue. Sed quid hoc ad gloriā quā speramꝰ habere?
nō certe potuit cōparatōeȝ facere coequalem.
Et tanta erit lux illa sanctissīa que redūdabit
in anima gloriosa, et ab ea ī corpore, ut sic ab
extra reluceat sicut intra. Exemplū quero, sed
nō valeo īvenire. Misereminі mei qui in tanto
pelago maneo, nullū exemplū valens simile in-
venire. Capiā ergo ut paravit mei grossities in-
tellectus. Si laterna cristallina esset magni lu-
minis capax, ī qua lumen poneretur īmensum,

quale lumen redderet a te ipe 9 sydera. Et sicut qli-
bet eius pars esset maxie luminosa: ita corpus no-
strū multo efficacius lucē dabit. et sensus nostri
perfectionē habebūt maximā ī se ipis. Et tūc eua-
cuabit qđ ex parte est. qa pfecte uisus et ceteri
sensus suā opationē habebūt, put ibi est licitū opari.
Quis eīm unq̄ faciē suā uidit prout est? certe
nullus nisi in speculo ut alio qđ ipam speciē rep-
sentet. sed tūc homo uidebit se ipm, nō dū ante se,
sed supra se, et intra se, et post se, taliter erit sensus
huiusmōi pdotatus ut nō solū 9scientias uideat alie-
nas, sed et corpus organizatū et interiora om̄ia
que pro decore et pulchtudie cū corporib habebū-
tur, ut sic maior gloria altissiō pbeat de largita-
te sua et mīa 9sueta quā suis electis exhibuit, et
qui eam uoluerit acceptare. Si eīz ipe est lux ue-
ra que illumiat omez hominē uenientē in hunc
mundū, q̄to magis illumiābit ī patria remeatū?
Et ipe ēt ait. Ego sū lux mundi, de homīe loq̄batur
quē prius fide illumiat, postea eū p p̄mia illu-
strando. Et tu dn̄e bone yhu scis qualiter tuo ser-
uulo partē aliquā claritatis placuit demōstrare.
Erat eīz aspectu pulchoēim, ut solis lumen exce-
deret suā faciē cernēdo p partes, sicut nūc facim
alienā, albo pāno uestitus ī habitu Bn̄dicti ingplu-
riū iuuenū comitiua claritatis eiusdē. Sed unū
terruit sic uidentē, q p dictos socios sic astantes,
sic lucidos et indutos, dictū sibi extitit. octo dierū
spatiū tibi dat, an uelle sic esse deliberes, et facto

modico interuallo se repit ĩ quadã diploide se in-
dutũ ĩ pristino statu quo esse solebat. Et aliquatr
tremefact⁹ ne a te deberet dñe reprobari, ꝑ tuã
creaturã solamen et remediũ tribuisti, asserens
finẽ huiꝰmõi uisionis graue nr̃e carnis substãtiã
et obscurã denotare. tu ipe dñe et uidentẽ et ẽt con-
fortantẽ adiuua: et fac ut tuis mandatis seruatis
tibi semp̃ obediãt. Similitꝗ; ceteros peccatores et in-
stos ĩ tua uolũtate custodi. Dotes eĩ; quas corpus
glorificatũ habebit, luciditatis, agilitatis, subtilita-
tis, et impassibilitatis a q̃plurimis doctorib; iam ex-
pressas, quorũ nõ essem dignus nomĩa recitare, de-
creui obmittere. hec eĩm que posui parti mutatis
uerbis ab alijs percepi, parti ille mihi p̃buit ĩ quo
ipe confido: cui ago gratias quales possũ. q̃ sepe n.
p̃parauit aspectui que q̃rebã. multorũ q; dicta
retuli, prout mihi utilius uisũ fuit, q̃ uerba mea
inserere ĩ quo alius fuerat iam locutus. hec aũt
posui ut nullus se a lachĩmis excusaret. Quis ergo
hec legendo, meditando, audiendo lachĩmas conti-
nebit. Et nr̃m pp̃ham repetendo sequamur. Sitiuit
anima mea ad deũ fontẽ uiuũ, q̃do ueniam et
apparebo ante faciem dĩ. fuerũt mihi lachĩme
mee panes die ac nocte, dũ dicit̃ mihi quotidie
ubi est ds tuus. hec recordatus sũ et effudi ĩ me
animã meã, quoniã transibo ĩ locũ tabernaculi
admirabilis, usq; ad domũ dĩ. In uoce exultatõis
et ꝯfessionis sonus epulantis. O quot iocũditates
et letitie habũdabũt. et q̃libet sensuũ suã perfi-

ctionē habebit. cantilenas et sonos ac alias melo-
dias habebit auditus. Sanctus, scūs, scūs dn̄s deus
sabaoth. et ut Johs ī apoc. testatur et dicit. Et cum
aperuisset librū, quatuor animalia et xxiiij.or senio-
res ceciderūt corā agno, hn̄tes singlas citharas,
phialas aureas plenas odoramentoꝝ que sūt ora-
tiones sanctoꝝ. Et cantabāt canticū nouū dicētes.
Dignus es dn̄e ds̄ accipe librū et aperire signacula
eius quoniā occisus es, et redemisti nos ī sanguīe
tuo ex om̄i tribu et lingua et populo et nation̄, et
fecisti nos deo nr̄o regnū, et sacerdotes, et regna-
bunt sup̄ terram. Et angeli decantantes erant mi-
lia miliū dicentiū uoce magna. Dignus est agnus
qui occisus est accipere uirtutē et diuinitatē, sapi-
entiā et fortitudinē et honorē et gloriā, et bn̄dictio-
nem et om̄ez creaturā q̄ in celo est et sup̄ terram,
et mare et que in eo. et om̄s audiui dicentes sedē-
ti in throno et agno. Bn̄dictio honor et gloria et
potestas ī secula seculoꝝ. Et quatuor animalia dice-
bant Amen. Veritas eīm p̄ euangeliū nota fuit ho-
minibꝫ per animalia ipa, patefactū. hec iubilatio
hec musica et cantilena quā beati in patria decan-
tabūt. O dulcissīe dn̄e yh̄u qui me taliter promo-
uisti, ut illicita mihi odio stabilires, et desyderio
me facis sepissīe extuare, ut ea faciā que tibi pos-
sint esse gratissīā, et si mortē corporalē afferrent.
illumina oculos utriusqꝫ hoīs, ne uideā uanita-
tem. Et sicut me seruū tuū tuis spiratoībꝫ monuisti
ad talia exercendū ad tui laudē filiaꝝ qꝫ letitiam

salutarē me uelis tua gratia sic dn̄e ꝓmunire cum
plantulis ꝓlibatis, et om̄i populo xp̄iano qui tuis man
datis uoluerit obedire, ut exercitiū nostrū sit, ut nō
solū ex dolore peccorū lachrimas effundam⁹ ac gemitus,
sed et gratia cōpassionis tue amarissīe passionis, et
gaudij salutiferi qđ speram⁹ tue dulcissīe et delectabi
lis uisionis: ut dicam⁹ cū ꝓpħa hic ī hoc exilio existēte.
Ostende dn̄e faciē tuā et salui erimus. Et a te audita
dulcissiā tua cantilena. venite bn̄dicti patris mei ꝑ
cipere regnū uobis paratū ante mūdi ꝯstitutōez: qui
libet nostrū respondeat leto corde. In te dn̄e speraui nō
ꝯfundar ī eternū. Et illud. In pace ī idipm̄ dormiā et
requiescā. Et Satiabimur cū apparuerit tua gl'oia sem
piterna. Nec altius ad thronū ipius deitatis cū huma
nitate unite licet uerbis ascendere. Si eñ uas illud ele
ctū que uidit noluit recitare, loqns sub uelamīe de
se ip̄o. vidit archana dei que nō licet homini loq. quo
modo ego uermiculus qui nec mente ne corpore ali
quid ualui ꝑcipere de p̄dictis, de tali materia me in
tromittam. Auertat ds: et tu mater dulcissiā que sup
choros angeloꝝ om̄i uirtute et grā es dotata gaudēs
cū dulcissīo yħu nr̄o, ab eo impetra gratiā pro hoc mi
nimo seruo tuo ut mihi ac cōiunctis meis et omni
populo xp̄iano peccata dimittat. Et de tui licentia
dn̄a dulcissiā finem huic opusculo imponem⁹ ultimū.
quod mihi restat ꝑstringam breuissīe. Viuam⁹ ergo
strenue o filie: contra uitia dimicantes, demones
superemus: Mundi et carnis desyderia ꝯculcemus.
Virtutes placeant, vigilias et ieiunia obseruādo, obe-

dientiā amplectendo nō solū maioribꝫ sed etiā minoribꝫ cū gaudio et sincera iocunditate. Diligamus ad inuicem proximoq; fauentes si nō rebus quibꝫ forsan ministratore caremus, saltē compassione que maxime placet creatori. Oremus pro ecclia sancta dei et nostro pastore sanctissimo, cuius nomen sanctissimum effectus manifestissime indicauit. Auxit eciā eccliam sanctā dei Scismaticos grecos ad fidem sanctā catholicam reducendo suis dimissis erroribꝫ uniusis in quibus iam annis septingentis fuerūt cū suarum periculo animarum. Oremus et pro cuncto populo xpiano ut iusti ī sua iustitia conseruentur. peccatores ad penitentiam ueniant. ut simus gloriosi in ecclia triumphanti in qua uiuit et regnat dulcissimus yhs noster cū patre et spiritu sancto ī secula seculorum. Amen. Deo gratias :-

finis. die viij. Januarij. Mcccclxxxviij°. laus deo :-

dientiā amplectendo nō solū maioribꝫ sed et mino-
ribꝫ cū gaudio et sincera iocunditate. Diligamus ad
inuicem, proxīoq; fauentes, si nō rebus quibꝫ forsan
ministratoē caremus, saltē compassione que maxīe
placet creatori. Oremus pro ecclīa sancta dī et no-
stro pastore sanctissīo, cuius nomen felicissimum
effectus manifestissīe indicauit. Auxit eīz ecclīam
sanctā dei, Scismaticos grecos ad fidem sanctā ca-
tholicam reducendo, suis dimissis erroribꝫ uniūsis,
in quibus iam annis septingentis fuerūt cū suaꝝ
periculo animaꝝ. Oremus et pro cuncto populo
xpiano, ut iusti ī sua iustitia conseruentur, peccato-
res ad penitentiam ueniant, ut simus gloriosi in
ecclīa triūphanti, in qua uiuit et regnat dulcissi-
mus yhs noster cū patre et spiritu sancto ī secula
seculorum. Amen. Deo gratias :-

Finis. die viij. Januarij. MCCCCLXXXVIIJ. laus deo :-